

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő:
VÉSZI JÓZSEF.

Felelős szerkesztő:
BRAUN SÁNDOR.

Kiadja:
A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/3 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Udvarias viszonzás.

Budapest, július 5.

(K.) Három megjegyzése volt a főrendiháznak az összeférhetlenségi javaslatához. Legsúlyosabb volt az első: szerencsére azért az se csinált bajt. Gróf Keglevich István találta ugyanis szükségesnek megmondani, hogy ő ezt a javaslatot általánosságban se sürgősnek, se szükségesnek, részleteiben pedig se célszerűnek, se megfelelőnek nem tartja. Gróf Keglevich István, aki ebben a felfogásban csak gróf Zichy Nándor társaságára volt kénytelen szorítkozni, meg fogja nekünk bocsájtani, hogy mikor az egész közvélemény és maga az első sorban érdekelt képviselőház is sürgősnek, szükségesnek és célszerűnek találta a javaslatot, akkor az ő véleményét, illő tisztelettel ugyan, de mégis csak mellékesnek gondoljuk. Ha a méltóságos gróf ur például sétakocsizásra szeretne indulni s éppen akkor tetszik az égnék, hogy egy kis záporosót zudítson a világra: a gróf ur hiába gondolja, hogy ez az égháboru általánosságban nem volt sürgős, részleteiben pedig nem volt célszerű, az égháboru mégis csak kitombolja magát s megtisztítja a levegőt. Már ilyenkor vigaszt kell abban találni, hogy az a kis töredék, mely a gróf ur mellett a világot bátorkodik jelenteni, örül neki, hogy a levegő megtisztult. De azért a maga szempontjából igazán lehet a gróf urnak is. A sétakocsizáshoz a fürgeteg nem volt sürgős. Se általánosságban, se részleteiben.

Érdekesebb volt a második megjegyzés. Gróf Esterházy János vetette fel az ideát s szívesen támogatták még néhányan: hogy azt a bizonyos külön javaslatot, melyet a kormányknak két esztendőn belül a főrendiek összeférhetlenségéről be kell nyújtania, a

főrendiház elé terjeszszék s a maguk belső ügyéről a méltóságos főrendek előbb mondhasanak véleményét. Már most a miniszterelnök nyomban utalt ugyan arra a kis tévedésre, hogy az összeférhetlenség rendezése még sem egészen belső ügye a főrendiháznak, mint ahogy a képviselőháznak sem volt belső ügye, mert akkor a házszabályokban is elvégezhetné volna a rendezést és nem csinált volna rá törvényt. De ha nem így állna a dolog — pedig így áll: akkor is meglehetősen furcsa kis kívánság maradna ez az indítvány. Ha közjogi tekintetben minden kétségen felül állna a főrendiház kezdeményezési joga, még akkor is inkább a méltóságos urnaknak kellene kívánniok, hogy ebben a sajátos esetben az ő maguk dolgában tegyenek kivételt s a képviselőház legyen az, amelyik előbb mond véleményt a főrendek összeférhetlenségének szabályozásáról. Legalább a szebbik eljárás ez volna. Vagy igazán semmit se tudnának a méltóságos urak róla, hogy a közvélemény már a megtörtént halasztástól se volt elragadtatva? Semmi sem jutott el hozzánk a kritikából s ami több, a gunyból? S most még azt szeretnék, hogy az ő kedvükért nemcsak a korlátozás mértékében, de a törvényalkotás formájában is tegyenek kivételt! Hát ez valami tulságosan aligha növelné a főrendek iránt való tiszteletet és szeretetet. Mindig és mindenben az extravagáns mégsem járja. De aztán mitől is félnek a méltóságos urak? Hogy a képviselőház nagyon szigorú lesz? Vagy, hogy nem lesz elég szigorú? No nem kell mindjárt félni. Mielőtt a képviselőház tárgyalni fogja az új javaslatot, a kormányknak lesz módja az önkön kívánságainak mértékéről tájékozást szerezni s ha már a képviselőház letárgyalta a javaslatot, önkönk módjuk lesz rámondani vagy a

vétót vagy az áment. Hát ez a kívánság, ha hiuság sugalja, szerencsétlen; ha feltékenység okozza, fölösleges. Nem is lesz belőle semmi.

A harmadik megjegyzéssel magára maradt gróf Esterházy János, aki ugyanezt az indítványt már röpiratban is próbálta propagálni. A közjogi és anyagi összeférhetlenség mellé az erkölcsi és politikai inkompatibilitást is ki szeretné ő mondani. Hogy ne lehessen az se képviselő, aki a külföldön minket megrágalmaz, aki ellenünk rendezett tüntetéseket résztesz, aki odakünn szubvenciót kap vagy csak keres, aki zászlóértésben ludas és aki notórius nemzetiségi izgató. Mert nem valók az ilyenek a parlamentbe, ha a büntetőtörvény nem is tiltja ki őket onnan. Hát erről az indítványról ugyan azt mondta gróf Zichy Nándor is, hogy helyes bár, de nem volna opportunus, mi azonban, akiknek sohasem volt közünk a nemzetiségi izgatókhoz, éppen az ellenkezőt valljuk. Opportunus volna bár, de nem helyes az indítvány. Mert ami azt illeti, nem közönséges gyönyörűség volna rásütni legalább az erkölcsi bélyeget azokra, akik mindennel összeütközésbe jutnak, csak éppen a büntetőtörvényvel nem. Kifordítani azoknak a sarkát a törvényhozásból, akik az államot szeretnék kifordítani sarkából. Ez bizony igen-igen opportunus volna, méltóságos gróf Zichy Nándor ur. De nem helyes. Legalább az összeférhetlenségi törvény keretében nem az. Szabad és nyilván helyes is volna a büntetőtörvénybe ilyen intézkedést illeszteni, van is már benne valamicske ilyen irányban, de incidentaliter, csak egy hazafias felbuzdulásból ezt a nagy kérdést elütni nem helyes és nem lehet. S ezért maradt indítványával magára gróf Esterházy János, holott nincs és nem lehet magyar ember, aki mély

TÁRCA.

Polgári kabát.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Irta: Ábrányi Emil.

— Ön tős-gyökeres magyar. Ős-régi nemes családból való. A kettős predikátumu Eördégh-családból származik. Csodálatos, hogy disz-magyar ruhát még sohasem láttam a testén. Sohasem volt még disz-magyar ruhája?

— Sohasem volt. És sohasem lesz.

— Mért nem lesz?

— Azért nem lesz, mert én csak egyszerű polgári kabátban érzem jól magamat.

— Jó, jó. De hozzánk csak eljön szeptemberben? Ő felségét fogadjuk nagyszerű bandériummal az ősi manőver után. A nyakravalónk fekete lesz, valódi ezüst-rojttal. Alatta fekete selyem-mellény. Ez alatt sötétpiros disz-öv és különböző disz-kardok, valamennyi történelmi nevezetességü ereklye. A ló- és nyereg-szerszám angol bőrből készül ezüst verettel. A nyereg alatt fekete bársony-zsabrák. Biztosítom, hogy a banderális lovak egytől-egyig pompás faj-paripák és hogy a diszöltözék díszére fog válni a megyei nemességnek. Hozzáteszem, hogy városunk különböző pontjain diadal-kapukat állítanak föl és hogy a több csoportban lovaglók urakon kívül még husz vagy harminc hintóban diszruhás notabilitások fogják bekísérni ő felsége fogatát a vasuttl. Okvetlenül jöjjön el hozzánk, mert ilyen szemképrázatot látványossághoz még az ország székesfővárosában is csak nagy ritkán juthat az ember. Végtelen sokat veszítene, ha elmulasztaná ezt a fényes alkalmat.

— Köszönöm a szives meghívást, de nem fogadhatom el.

— Nem fogadhatja el?

— Nem! Őszintén kimondom s ne tessék neheztelni érte: én az ilyen látványosságokban már régóta nem gyönyörködöm. Mondhatja, hogy az izlésem hiányos, vagy hogy nincs elég érzékem a történelmi mult és a nemzeti géniusz iránt, de én nem habozom bevallani, hogy a kék, piros, fekete, sötétzöld, meggy-színű dolmányoknak és mentéknek ezt a kultuszát nem szeretem. Attól tartok, hogy a külsőségeknek ez a mohó kidomborítása lelki kiskorúság jele. Hogy ez a külső cifrázkodás belső ürességet takar.

— De a király szereti.

— Olyan bizonyos benne? Talán a király is jobban szeretné, ha első sorban nem azt bizonyítanák be, hogy fényesebben tudnak öltözködni, mint a kínai mandarinok, hanem azt, hogy úgy tudnak gondolkodni, mint a művelt európai emberek.

— De...

— A király is jobban szeretné, ha kevesebb bandériumot és több kulturát, gyöngébb diszruhás lovasokat és jobb közigazgatást találna Magyarországon!

— A bandérium, a diszmente, a diszkard, a disz-nyeregtagaró, a disz-sárgacsizma festőisége mindenkinek imponál...

— Nekem nem! Nekem az imponálna, ha látnám, hogy a nemes magyar egyszerű szalonkabátban, minden festőség nélkül fogad, de szobának a fala értékes festményekkel van tele. Nekem az imponálna, ha nemes magyarom azt a pénzt, amit festői kosztümökért a szabónak ad: festőművészeknek adná szép és maradandó becsü képek díjában.

— Ön tehát azt állítja...

— Azt állítom, hogy ameddig a vidéki kastélyokban három-négy torintos silány olaj-nyomásokat találók ama bizonyos vadász temetéséről és borozó franciskánus barátokról, addig nem gyönyörűség, hanem bosszúság nekem annak az elgondolása, hogy nem sajnálnak egy pár csiz-

mát száz forintjával és nem röstelnek egy cifra mentét hat-hétszáz forintjával megfizetni a mi nemes uraságunk. Föltéve, hogy megfizetik és nem maradnak értük adósok a csizmadiának és a szabó-mesternek, amire sok példát tudok. És ez még hagyján! De van rá kázus, hogy a sárga csizmak és drágaköves lilaszin menték árát horribilis uszorakölcsönből fedezik. Ez azután rémes gyorsasággal megeszi azt a csekély vagyonkájukat is, amit hanyagság, műveletlenség, dolgozni nem tudó ősi gőz és pávaskodó bandériumozás még nem emésztett meg egészen!

— Nagyon furesán beszél a saját fájáról!

— Igazságon, nem furesán! Nem én vagyok a furesa, hanem azok az urak a furesák! Soha egy tudományos könyvet nem vesznek a kezükbe. Sohasem meditatálnak egy-egy nagy probléma fölött, ami érdekelt minden művelt és nemes kedélyű embert. Egyebet nem tesznek, csak örökké politizálnak, pártoskodnak, veszekednek a legkicsinyesebb modorban és barbár indulatossággal. Igazságos, higgadt, tapintatos adminisztráció helyett hepeicskóznak a néppel. Erőszakos klikk-uralmukkal megrontják az alattuk állók erkölcsét. És azt hiszik ezek az urak, hogy imponálnak nekünk és bámulatra ragadnak bennünket, ha időnkint arannyal himzett piros nadrágot huznak föl, adósságra csinált drága mentét lógatnak a vállaikon és megmutatják a fejedelemnek, hogy csaknem olyan jól tudnak paripán, mint váltón nyargalni!

— A fejedelem becsüli bennünk a lóra temett nációt.

— A fejedelem becsülni fog bennünket akkor is, ha egyszerű polgári ruhában, tisztességes fekete frakkban megyünk eléje. Csak tudja rólnak azt, hogy kötelességeinket híven és okosan teljesítjük; hogy a megvett igazságoson, lelkiismeretesen adminisztráljuk; hogy az árvaq pénzére vigyázunk: hogy a magunk jólétét észszel, takarékos-sággal éppen úgy tudjuk fejleszteni, mint a gond-

hódolattal ne figyelné a derék szavakat. Ezt jól mondta gróf ur! És csak méltóztatások sokszor mondani. A magyar nemzet minden becsületes fia utána fogja mondani. S ez: elég kemény ítélet lesz mindazokra, akik nem jutnak ugyan önszületkezésbe a büntetőtörvényre, de igen ellentétbe jutnak a nemzet lelkiismeretével. S ha nem fogja őket a törvényhozásból kiharcolni a törvény, kiutasítja majd a hazafias erő, mely az ön szavaiban is lüktet s mely nem sokkal gyöngébb a törvénynél.

Máskülönbén a méltóságos urak nem bántották az összeférhetlenségi javaslatot. Ami talán udvarias viszonzás volt, mert hogy a javaslat se bántotta a méltóságos urakat...

ORSZAGGYÜLÉS.

Budapest, július 5.

Egy csomó kisebb-nagyobb javaslat, ezek közt az összeférhetlenség revíziója hozta össze ma a főrendek, még pedig meglehetősen szép számmal. Csakolták, akik tegnap még a méltóságos Ház határozatképességében is kételkedtek, de másrészt föllesgessnek bizonyult az óvatosság is, amelyelőre jelezték a hirdetésekben, hogy az ülés esetleg holnap is fog tartani.

Gróf Csáky Albin elnökölt. Az előterjesztéseknek — ezek közt a kvótadöntésnek is — szó nélkül való tudomásul vétele után a hét évesnél idősebb elhagyott gyermekekről szóló törvényjavaslatot vették elő. Csak egyetlenegy felszólaló jelentkezett: gróf Majláth József, s ő is csak azért, hogy melegen üdvözölje a kormányt, a miért a szociálpolitikai alkotások terére lépett. A javaslatához azután egyértelműen hozzájárultak a méltóságos főrendek.

Nem ment át ilyen simán a közigazgatás egyszerűsítéséről szóló javaslat. Ez ellen már gróf Zichy Nándor opponált, kétszer is megkérdve a kormányelnököt, hogy mi a célja ezzel a javaslattal. Széll Kálmán nem maradt adós a felelettel és szívesen használta fel az alkalmat arra, hogy a főrendek előtt is kifejtse a közigazgatás javítására irányuló intencióit. A miniszterelnök elokvens és meggyőző érvelésének hatása alatt a Ház megszavazta a javaslatot általánosságban és részleteiben is. Csak a büntetőparancs ellen tiltakozott gróf Zichy Nándor, elisméltetve nehányt a képviselő uraságoktól levett ellenzéki argumentumokból.

A napirendnek utolsó pontja volt az összeférhetlenségi javaslat. Hosszabb és helyi-vel-közzel hangban is erős vita indult meg körülötte, de két óra ra véget ért ez is és a főrendház elfogadta a javaslatot mindenestől, tehát a főrendi paragraffussal együtt.

Gróf Esterházy János szót hozza elsőnek, elegáns és formás beszédben fejti ki a röpiratból ismert álláspontját, jelezve, hogy a részleteknél meg fogja tenni a politikai és erkölcsi inkompatibilitásra vonatkozó konkrét módosításait. Gróf Kelevich István meglehetősen rapszódikusan kezdte ki a javaslatot. Elmondta, hogy a javaslat neki sehogya sem tetszik, mert nem is jó, nem is szép, nem is szükséges, nem is hasznos, hanem azért elfogadja.

Gróf Zichy Nándor hosszú beszéde után Széll Kálmán mondotta el egyikét legsikerültebb polemikus beszédeinek. A beszédet, amely emlékedett szempontból világított be a kérdés minden zugába, első cikknél méltatja kellőképpen. Itt csak följegyezzük, mint a főrendiházban egészen szokatlan esetet, hogy az elmes, fordulatok és lendületes polémia meleg élénzést váltott ki a rendszerint élkelőn hideg hallgatóságból.

A részleteknél gróf Esterházy János tette meg előre bejelentett módosító javaslatát, amelyeket azonban, a miniszterelnök ellenzése után, elvetett a Ház. Résztvettek még a vitában Ernuszt Kelemen, — aki a régi parlamenti ember erejével hadakozott a javaslat ellenzével — gróf Zichy Nándor, báró Frónay Dezső és gróf Dessenöffy Aurél.

Az ülés végén báró Ambrózy Béla terjesztett elő három interpellációt: egyet a földmivélségi miniszterhez, kettőt pedig a kereskedelemügyi miniszterhez. Az utóbbi kettőre Hegedűs Sándor nyomban felelt is.

A főrendiház ülése július 5-én.

— Kezdeté délelőtt 11 órakor. —

Elnök: Gróf Csáky Albin.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, Lukács László, Darányi Ignác, Wlassics Gyula, Hegedűs Sándor, Ploz Sándor.

A főrendek elfogadják az 1898. évi közösügyi zároszámadásra alapított végleges leszámolás szerint Magyarország terhére mutakozó tartozás fedezéséről, az 1899. és 1900. évi közösügyi kiadásokra Magyarország által pótlólag fizetendő összegekről, továbbá a városok és községek fogyasztási adótermészetű jövedelmeinek ideiglenes rendezéséről szóló törvényjavaslatot.

Báró Rudnyánszky József előadó ismerteti a hét évesnél idősebb gyermekek gondozásáról szóló törvényjavaslatot.

Gróf Majláth József nagy örömmel üdvözi a kormányt a törvényjavaslat megalkotásánál, amivel a minisztérium a helyes szociálpolitika terére lépett. Járt a párisi kiállításon különösen a kiállítás azon részében, amely a munkásnép és az elhagyottak védelmével foglalkozik s a kiállításon nem látta Magyarországot kellőleg képviselve. Új korszak hajnalát látja most közelében ebben a törvényjavaslóban, a jog, törvény és igazság várvavart korszakát. (Tetszés.)

A Ház elfogadja a törvényjavaslatot általánosságban és részleteiben is, majd vita nélkül hozzájárul a koronaór megválasztásáról szóló törvényjavaslathoz.

jainkra bizott szegény nép javát. Ha ezek a belső drágaságok megvannak bennünk, akkor a külsőnek egyszerű feketé posztóval és fehér nyakkendővel is beérheti: a király mégis nyájas szemmel fog tekinteni ránk és jól fogja magát érezni közöttünk, mint öntudatos, művelt, jellemes, munkában kitűnő férfiak közt, akikre büszke lehet és akik a jogára álló országokat virágszóra segítik. E belső drágaságok nélkül ölthetünk magunkra ezeket érő disz-kabátokat, pompázhatunk a szírvány minden színében, felszerszámozhatjuk a lovainkat ezüst zablával, arany kengyellel: ő felisége a lelke mélyén ürességet fog érezni közöttünk, mintha valami panorámás bódében járna. Hídeg bámulattal legfeljebb annyit concedál majd, hogy a mentéink gombjai csakugyan sokat érők; hogy a felvonulásunk csakugyan festői; és hogy elsőrangú lödömitók lehetünk a világ minden cirkuszában.

— A diszmagyart mindenki hordja nálunk! Egyetem tanárok. Orvosok és bölcsészek. Hírneves tudósok is hordják!

— No már az igaz! Valóságos rejtély előttem: minek öltözünk mi mindig diszmagyarába? Nemesak temetésen, esküvőn, lakomán, hanem még tudományos értekezéseken is? Vagy talán drágakövekkel kirakott fringiváll éppen úgy kettévághatunk tudományos problémákat, mint ahogy Nagy Sándor hajdanában a gordiusi csomót kettévágta? Talán az epidémiát okozó bacillusok megszabadnak a piros mentétől és a hegyesorrú sárga eszimatól? Edison soha életében nem hordott egyebet zubbonyánál. Legfeljebb frakkba öltözött, ha fogadni kellett valakit. Mégis világszóló fölfedezésekkel tette gazdagabbá a civilizációt! A mi tudósaink, akik többnyire német munkákból tákolják össze a tudományukat és nem fedeznek föl soha semmit, sarkantyanus mennek az Akadémiába; fringiváll elnökölnek egészségügyi kongresszuson; lóháton járnak a vegytani műhelyekbe. Más országban is van elég cím-kórság, rang-kórság, bolondságos emberi hóbort... mégis azt hi-

szem, hogy a külföldi ember erősen nevet rajtunk, ha mindig és mindenütt a külső pompáink, a csattjaink, a mentéinket, a sujtásos nadrágunkat mutogatjuk!

— Bocssáson meg: kritikája tulságosan keserű. Nem pusztá cifrakodás ez. Nemzetiségünkről teszünk büszke vallomást, valahányszor pompás nemzeti viseletünkben állunk a világ elé. Nem egyéni hiúság, hanem magasabb érdek ennek a titkos rugója: az az érdek, hogy nemzeti erőnk, méltóságunk annál hatékonyabban tüntessük ki ország-világ előtt.

— Ennek is ellent mondok. Szerintem a nemzeti erőt és méltóságot épp oly kevésbé képviseli az aranyesatos merete és a sárga eszima, mint nagy szájjal elmondott, dörgő frázisokkal megspékelt hazafias pohárköszöntők. Szerintem a nemzeti erőt sokkal méltóbban képviseli az iparos, aki gyárakat állít és sikeresen versenyez idegen piacokkal. Sokkal méltóbban képviseli a kereskedő, aki forgalmat teremt és a nemzeti vagyon gyarapítja. Méltóbban képviseli a tanár, aki helyesen oktatja gyermekeinket és művelt polgárokat nevel belőlük. Méltóbban képviseli az író, aki szép könyvekkel kelti föl érdeklődésünket a szellem iránt és elmélkedésre szoktat az élet nagy igazságai fölött. Méltóbban képviseli a zurnaliszta, aki ezer szemmel ellenőrzi közállapotainkat és a szerkesztői műhelyből ki sem lépve, munkás-zubbonyát le sem vetve, irányozza, vezeti a társadalom minden akcióját. Méltóbban képviseli a technikus, aki utcákat szabályoz, pompás házak épít, kitűnő gépeket konstruál. Méltóbban képviseli a szegény néptanító, aki világosságot gyújt a homályos paraszt-elmékben, megóvja őket a babonától és egészséges, szilárd alapot rak belőlük a társadalomnak.

— Egy szóval...

— Egy szóval: a nemzeti erőt azok képviselik, akik dolgoznak, fáradoznak a nemzetért. Akik a méltóságot nem a sárga eszímában keresik, hanem abban az eredményben, a mivel munkájuk és kitartásuk révén hozzájárulnak a nemzeti te-

A közigazgatás egyszerűsítése.

Báró Rudnyánszky József előadó ismerteti a javaslatot.

Gróf Zichy Nándor kifejti, hogy a mi belkormányzatunkban nagyon sok a beteg szerv, de talán a legnagyobb beteg a vármegye s ez az alkotmány helyreállítása óta mindig így van. Kérdi a kormányt, mi célja van ennek a javaslatnak s mit hajlandó tenni, hogy a megye, aminek oly nagy szerepe volt történelmünkben, s amelynek ma is oly nagy közigazgatási és szociális jelentősége van, végre csakugyan megfelelően rendeltetésének s másoda elveket fog e téren a kormány követni?

Széll Kálmán miniszterelnök: Nem értette Zichy beszédeinek végpasszusát. Azt mondta, hogyha nem kap megnyugvást aziránt mi szándék torog fenn a megyei instituciónál, annak fenntartására vagy eltörlésére. Vagy jogkörének csorbitására nézve, hogy akkor nem tudná megszavazni a javaslatot, vagy különben megszavazta a javaslatot?

Gróf Zichy Nándor: Kérése az, hogy a belügyminiszter e részben intencióit egy kissé ismertesse meg, hogy mennyiben szükséges e keretben, hogy most már ehhez a parciális reformhoz hozzá nyuljunk, mert ha ez csak olyan parciális toltogatás volna, amely nincsen összekötöttesben egy nagyobb közigazgatási reformmal és a megyei élet formálásának terével, abba belenyugodni nem tudna.

Széll Kálmán miniszterelnök: Igazat ad Zichynek abban, hogy egy ilyen javaslat megítélésénél, amely az adminisztrációnak egy olyan nagy szervezetét, mint a mostani megyei önkormányzat, és az ezen önkormányzat által közvetített állami közigazgatási szervezetet tangálja, tudnia kell a törvényhozónak, mellett szavazatát nyugodtan leadja, hogy a javaslatnak mi a célja.

Ennek a javaslatnak a célja azt a bizonyos tulságos irásbeliséget, sok irást, irkafirkát, bonyolult, összezavart, összekuszált eljárási rendszert, amely közigazgatásunkban meg van honosodva, egyszerűsíteni. A mai közigazgatási szervezetnek, bármily gyaroló legyen is, becsületére válik, hogy tömkelegében a kormányzati s közigazgatási teendőknél annyira is el tud igazodni, amennyire eligazodik. Az ország régióta hangzatosított kívánsága, hogy a közigazgatást reormálni kell és helyesen. Hiszen a közigazgatás épp oly fontos állami iunkció, mint az igazságszolgáltatás, mert minden embernek összes érdekeit és az államiakat is együttvéve, mélyen érinti. A közigazgatási nagy reform alatt értjük az egész szervezetnek, a hatásköröknek reformálását és erre is szükség van. Hogy mily alapon akarja ezt végrehajtani, igen egyszerűen megmondhatja: az állami közigazgatás elve alapján, de az igazi önkormányzati szellemnek és az önkormányzat igazi tartalmának megőrzésével, amelyet megőrzendőnek tart nemcsak azért, mert a közigazgatásnak lokális teendőt annak kell végeznie, nemcsak azért, mert a közigazgatást annak kell ellenőriznie, hanem harmadszor azért is, mert a közszellem ébrentartása végett nagy politikai indokot is lát az önkormányzat igaz lényegének és tartalmának megtartásában és hű megőrzésében. De ki kell választani az önkormányzatból azt, ami nem az övé, ami az államé, és azt az állami szférába kell átcsoportítani.

De addig is, amíg ez megtörténhetik, ne tegyük ölbe a kezeinket, hanem javítsunk ott, ahol javítani lehet és alkossunk ott, ahol alkotni lehet, olyan mó-

kintély emeléséhez. Ezek azok, kedves uram, akik nemcsak nekem, hanem mindenkinek imponálnak. Ezek gerjesztik tiszteletre a gyűlölködő rácot és oláh-t. Ezekről félnek a mi hálátlan, gaz belső ellenségeink, mert tudják, hogy a művelt, szorgalmas, tanult, vagyonos, minden európai munkában otthonos magyarság meg fogja semmisíteni őket, mint ahogy a nap ereje fölcsiv minden csapadékok.

— Akasztófüra velük!

— Ezer forintos diszruha és nemzeti önrzert különben sem mindig ugyanegy fogalom. Nagyon sok ezer-forintos diszruha szegényes hazafiságot takar. Vannak akárhányan, akik magukra öltik a drága diszmentét, de tíz fillért sem adnak ott, ahol igazán nemzeti célokról van szó. Arany János soha diszmagyart nem hordott és egyszerű polgári kabátjában mégis mekkora piramist emelt a nemzeti géniusznak!

— Száz szóznak is egy a vége: nem jön hozzánk jövő szeptemberben, hogy bandériumunkban gyönyörködjék?

— Nem! De érdeklődésem, jóakaratom jeleül izenek valamit azoknak, akik részt fognak venni a lovagló diszmenetben.

— Mit?

— Ezt. Ha vannak szorgalmas, ügyes fiak, akikből magyar iparos, magyar kereskedőt tudnak nevelni; ha úgy gazdálkodnak, hogy jövedelmüknek egy harmadát be tudják tenni minden esztendőben a takarékpénztárba; ha valamivel jobban érdeklődnek az örk csillagok, mint a részeg kortések iránt; ha valamivel jobban szeretik a tudományt, mint a pletykálkodó botrányhajhászatot; ha valamivel többre becsülik a művészetet az agarasztárnál és a kaszinózó semmittevésnél; ha valamivel több magyar könyvet vásárolnak, mint magyar kártyát; igazab hazafiságot művelnek, mintha száz bandériumban lovagolnak és jobban emelik a nemzet méltóságát, mintha mentél a perzsa sah diszpalástját öltenék magukra!

don, hogy azok az alkotások beilljenek akármelyik rendszerbe, akár a maiba, akár a másikká, akár az önkormányzatba, akár az államiba. Ennek a javaslatnak elég van toldás-földés.

Erezzük mindannyian, hogy rossz a pénzkezelés, rossz a számvitel, hiányos az eljárás és a rendszer, rossz a kezézés, rossz a rendőri bíraskodás, rossz kihágási pénzek kezelése és komplikált a jogorvoslatok rendszere és még komplikáltabb az eljárás és a kezézés, hogy egy jegyzőnek vagy egy főszolgabíróknak háromannyi iktató- és kiadóknyvet és naplót kell vezetnie, mint amennyire szüksége van, hogyha mindezt látjuk, akkor, nagyon tévednünk, ha csak azért, mert az egészet egyszerre nem tudjuk megcsinálni, javító kézzel hozzá nem nyulnánk ahhoz, ami égető baj és ami a mindennapi életnek miszériája. Ezeket akar javítani a javaslat, amely szerény mezeben lép fel.

Nem tangálja ez a javaslat a vármegyei rendszert; a megyei önkormányzat hatáskörét, rendelkezéseit, jogkörét imperiumát egy betűvel, egy vonalal nem érinti. Azért e javaslat mellett nem lesznek üresebbek a megyetermek, mint aminők ma, mert ha azok a megyetermek üresek, nem a jogkör csorbítása teszi azt, hanem az élet más ma, az életviszonyok mások és itt-ott talán bizonyos visszavonás, vagy érdeklődés hiánya is kapott lábra.

Ezek azok a szempontok, amelyek e javaslatnál vezetik. (Élénk helyeslés és tetszés.)

A Ház a törvényjavaslatot általánosságban elfogadja.

Gróf Zichy Nándor: A részletek során a bünelőparancs tételéről kitagadja, hogy ez a szakasz, különösen a képviselőválasztásoknál, nagy atrocitásokat fog teremteni.

Széll Kálmán miniszterelnök: A 13. szakasz és az utána következő 14. és 15. szakaszok, amelyek a rendőri bíraskodásról szólnak, abszolút semmiféle elvi változtatást nem tartalmaznak, hanem egyszerűen uniformissá, egyváltótté teszik az eljáró fórumokat, amelyeket a törvény eddig is megállapított, elsősorban különböző közigazgatási törvényeinkben. Mert hiszen az iparügyekben, kihágási ügyekben s egyéb dolgokban elsősorban, törvényeink tartalmazták már ezeket a fórumokat, de nem egyváltótté, úgy, hogy a tájékozottság a közönségnél hiányzik és helytelenül vannak a fórumok itt-ott egymásba kapcsolva. (Ugy van!) Ezeket a helytelenéseket, disparitásokat, rendezetlenségeket akarja a törvényjavaslat megszüntetni. Ez a törvényjavaslat nem ad a kormányának több hatalmat, mint a mennyivel eddig birt és ha Zichy ebből a javaslatból ezt olvasta ki, akkor a javaslatot a maga érdeme szerint nem méltatja objektíve, mert ezeket ebből nem lehet kiolvasni.

Hogy a választásokkal mily összekötöttesben van ez a törvényjavaslat, nem tudja, mert a rendőri bíraskodásnak a politikai kérdésekkel semmiféle összefüggése nincs. Az pedig, hogy a pénzkezelési reform bántaná a vármegyék domesztikáját, félreértés; ez a javaslat nem érinti az önadóztatást, nem érinti a vármegye rendelkezési jogát a pénzek felett, azt nem veszi el, csak azt mondja, hogy miként történjék ott, ahol lehet, cseké- és utalvány útján, a takarékpénztárak útján a kezézés, hogy ne kezeljen pénzt az a tisztviselő, akinek nem kell kezelnie. A modern pénzkezelésnek mindenki által elismert előnyeit akarja bevinni a megyei pénzkezelésbe s így az által, hogy nem lesz pénz a hatóságok alsóbbfokú közegeinél, a kisértés arra, hogy pénzkezelési hűtlenségbe essék valaki, kevesbedjék, az ellenőrzés egyszerűsítetté, gyorsítottá. Hogy ennek a megyei önkormányzatához és a közigazgatáshoz mi köze van, nem tudja. Ha van köze, hát javítja.

A Ház ezután megszavazza a részleteket is.

Az inkompatibilitás.

Báró Rudnyánszky József bemutatja a javaslatra vonatkozó bizottsági jelentést.

Gróf Esterházy János: Megtoldandónak véli a törvényjavaslatot, amennyiben a közjogi és érdekeltségű összeférhetlenség kivül még egy harmadik: a politikai vagy erkölcsi összeférhetlenséget kívánna statuálni. Senki sem vitathatja, hogy olyan párt, mely az állam nemzeti jellegét, egységét és alkotmányát tagadja, parlamentünkben helyet nem találhat, mert a törvény ellenére és az alkotmány sérelme nélkül nemzeti alapon, az ország más ajku polgáraitnak kizárásával, politikai pártunk egy sem szabad alakulnia. Másképp áll a dolog az egyénekre nézve és ezekre kívánja megállapítani a politikai, erkölcsi összeférhetlenséget, amennyiben mai törvényeink alapján minden akadály nélkül lehetnek képviselők, közudomásu nemzetiégi igazgatók, politikailag rovtott multu, megbüntetett egyének, ha csak a meglévő, legitím pártok programjához csatlakoznak. Ezek a törvények kötelező erejének tagadása, nemzetiégi igazgatás, vagy büntetett egyének kidiszerése mellett ellélté egyéneknek kivül vannak olyan egyének, kik csak bizonyos kihágásokért p. o. a zárlósértés, lévén büntetve, politikai jogokat el nem vesztek, bár kihágásaik az etika magasabb szempontjából őket a törvényhozói állásra diszqualifikálják.

Van végre egy harmadik kategória, melyre bünelőtörvényünkben általában nincs paragrafus. Ebbe tartoznak azok, kik küllöndön országunkat, intézményeinket, alkotmányunkat rágalmazták, ellenünk intézett tüntelésekben résztvevők, továbbá, kik küllöldi kormányoknál, vagy államellenes társaságoknál politikai célokra szubvenciákat keresnek, vagy kapnak és elfogadnak.

Ezek, legyenek kisebb, vagy nagyobb politikai fajsúlyuk folytán többé-kevésbé ártalmasak hazánkra nézve, politikailag vagy erkölcsileg mindenesetre összeférhetetlenek. Jelenlétük a parlament méltóságát csorbítani alkalmas; de ettől eltérve, kinos pertraktációkra adhat alkalmat, melyek csak zavarólag hatnak a politikai és hatalmi kibontakozás azon nagy

munkájában, melyet megtisztult viszonyok közt a miniszterelnök égisze alatt hazánk javára folytatni joggal remélhetünk.

Második módosítása a törvényjavaslat 29. §-ára vonatkozik és a főrendek méltóságát és jogát szándékozik megvívni, a nélkül hogy a törvényjavaslat intencióin bármit is változtatson és abban állana, hogy a főrendi házra vonatkozó összeférhetlenségi törvényjavaslat 1902. év vége előtt legalább is a főrendek élé legyen terjesztve.

E kivánság a törvényvel nem ellenkezően. A törvényhozás két háza közt léltelen szükséges méltanyosság, reciprocitás és különös bizalom következtében mindenképp jogosult.

A törvény javaslatot, mely fenkölt erkölcsi felfogásból serkedt országos kivánság kifolyása, általánosságban elfogadja, végleges elfogadását azonban módosításainak sorsától, illetve a nyerendő felvilágosításoktól teszi függővé.

Gróf Keglevich István: Általánosságban elfogadja a javaslatot de ebből nem következik az, hogy azt szükségesnek is tartja. Volt nekünk huszonöt év előtt hozott törvényünk, melyet sohasem alkalmaztak. Első köteleesség az lett volna, hogy először azt alkalmazták volna, mert hiszen ez a javaslat bővített és javított kiadás az elsőnek. Szerinte §-ok által az egyv. elfogadását, etikai nézetét nem lehet szabályozni. A javaslatot elfogadja azért, mert nem tartja magát jogosítva arra, hogy egy javaslatot, melyet a törvényhozás másik ága sürögnek és fontosnak tart, megakadályozza. Az összeférhetlenség kimondását a főrendek néve is szükségesnek tartja. Csatlakozik éltetészőlönk ahhoz a főtőltagához, hogy a főrendi háznak legyen az első szava ahhoz a javaslat-hoz, mely a főrendek összeférhetlenségére vonatkozik. A javaslatot elfogadja.

Gróf Zichy Nándor: Csatlakozik a Keglevich István által elmondottakhoz. Azt azonban tagadja, hogy a főrendi ház tekintélye és méltósága megkivánna, hogy a főrendek összeférhetlensége is törvény által rendeztesse. Az iniciatívának kérdése nyilt kérdés. Keglevich Istvánnal szemben az a véleménye, hogy a főrendi ház is kezdeményezhet valamit, ha akar, de azt nem lehet kívánni, hogy a kormány által elkészített javaslat közvetlenül a főrendekhez küldessék, holott ennek rendes menete az, hogy a kormány a képviselőházzal nyújtja be a javaslatát s csak ez terjesztheti őli a főrendi házhoz. Annak a rendelkezésnek, hogy a főrendekre vonatkozó javaslat 1902-ben terjesztesse be, nem tulajdonít fontosságot. Esterházyval szemben kijelenti, hogy az ő véleményét a politikai összeférhetlenségére vonatkozólag opportunusnak nem tartja.

Ernusz Kelemen: Sajnálja, hogy a bizottsági tárgyaláson a most főtőltagoló nem voltak jelen, hogy előadták volna aggodalmait s ez a bizottsági jelenésben is bennfoglatott volna. Szóló az összeérhetlenségnek a főrendi házra való kiterjesztését sürögnek és fontosnak tartja a főrendi ház erkölcsi tekintélye és méltósága szempontjából. Esterházy bejelentett módosításai igen szép etikai értékek bírnak, de erre a kellő időt kell eltáálni, nem pedig incidentaliter idehozni, meglepetésszerűleg és elelet határozóan. Adig, míg arra megfelelő törvény nincs, a főrendi ház nem illet meg a kezdeményezés joga. A javaslatot ő is elfogadja. A bejelentett módosításokat nem fogadja el és kéri a főrendeket, hogy azt eredeti szövegében fogadja el, mert ez a javaslat egy hosszú vitán ment keresztül s ezen incidentaliter változtatni nem tanácsos.

Széll Kálmán miniszterelnök: Habár ez a törvényjavaslat nem kormány-előterjesztés folytán jutott a főrendek élé, indítva érli magát, mert a törvényjavaslatllyal egy, amint a képviselőházból elogadtattott, magát azonosította, a főrendek előtt pár szót emelni e törvényjavaslat mellett.

A javaslatnak jogosultságát kétségbe lehet vonni, amint tette gróf Keglevich István, de aki azt mondja, hogy sok törvényt nem kellene és nem lenne szükséges meghozni, ha ebből az erkölcsi nagy benső világból merítünk csak a motívumokat és elegendőknek tartanók arra, hogy tételes törvényt ne hozunk, mert azok a motívumok elég erősek. Nem így van az életben. Az élet azt mutatja, hogy viszonyokat kell sokszor szabályozni és kell jogvesztéssel, büntetéssel és egyéb módon érteni és suttani, amelyekkel tulajdonképpen etikus és benső nagy motívumok alapján admiittáni nem kellene.

Nincsen rosszabb törvény az elasztikus, az általános, a nem precíz törvény, mert mindent megenged és sermit sem enged meg, mindent tilt és semmit sem tilt és ez volt az 1876-iki törvénynek a hiánya. Mihelyt a közvéleményben föltámadt az a gyanu, és feltámadt, — jogosultan vagy nem jogosultan, azt most nem vitatja — hogy az ország képviselőtelének egy nagy része nem független, ezt a gyanut meg kellett szüntetni az ország törvényhozásának, a törvényhozás integritásának, erkölcsi reputációjának és erkölcsi súlyának érdekében, (Helyeslés a jobb oldalon) és nincsen érdekében sem főrendnek, sem képviselőnek, sem senkinek ezt a gyanut az ország és a nemzet képviselete fölött meghagnyi, mert ennél nagyobb nincsen. (Helyeslés a jobboldalon.)

Gróf Zichy Nándor: Ugy van!

Széll Kálmán miniszterelnök: Ezen javítani kellett és aki az ország törvényhozásának tekintélyét, súlyát és függetlenségét akarja, pedig azt mindenki akarja, annak ettől elzárkóznia nem volt szabad és mindent meg kellett tennie arra, hogy ezt a gyanut, ezt a vélelmét, ezt a pedisposziót a közvéleményből kivége. Ezért volt szükség erre a törvényre és szükséges ez minden irányban.

Azt mondja gróf Keglevich István, hogy ez kizárólag a képviselőháznak a belső ügye. Ezt a tételt alá nem írja és helyesnek el nem ismeri. A törvényhozó kvatilisának és kvalifikációjának kérdése nem belső ügye sem a képviselőháznak, sem a főrendi ház-

nak. Ez a törvénynek és a törvényhozásnak az ügye; azért van itt ez a törvényjavaslat azért nem házzabályban akar gondoskodni a képviselőház erről, a mint nem is gondoskodhatott volna, mert törvényen kívül korlátozni a passzív választói képességet nem szabad és nem lehet.

Már volt alkalma kijelenteni, hogy nem fogadja el azt a kivánságot, hogy ez a törvény azonnal kiterjesztesse a főrendekre, mert, amint a képviselőházból is kijelentette a főrendi ház összealkotása, állása, alkotó elemeinek természete a képviselőháztól különböző és ez a kérdésnek egy másik speciális törvényben való elintézését teszi motíváltá és szükségesé. Minden kérdéssel szembe kell nézni; meg kell csinálni annak idejében vagy így, vagy úgy, hanem a kérdéseket a levegőbe odavetni elvileg, kijelentésekkel hogy megcsináljuk, tényleg pedig azzal az akaratllyal, hogy mindezt sohasem fogjuk megcsinálni: ezt perhorreszkálja.

Visszartt arra a kérdésre, hogy a főrendi ház jogalkotók-e először a kérdéssel vagy a képviselőház a rendez uton és módon. Teljesen igazva van Zichy Nándornak, hogy ez már azért sem megy, mert teljesen szokatlan, közjogilag abszolút gyakorlatban nem levő eljárás, a mi közjogunk ezt az eljárást nem ismeri, sőt egyenesen kizárja és a parlamenti teletős kormány eszméjével a kétkamarás rendszer teljes érvénye mellett össze nem egyeztetethető. Az lehetetlen, hogy a parlamenti kormány a főrendi házból tegye meg az előterjesztést. Annak a képviselőházból kell megtörténnie, a főrendi ház teljes szabadságának megvívása mellett arra nézve, hogy a javaslatokat, amelyek átjönnek, elfogadja-e vagy nem, mert a főrendek nélkül törvény ebben az országban nem keletkezhetik.

Majd így folytatja a miniszterelnök: Gróf Esterházy János azt akarja, hogy ezáltal bizonyos előzetes tárgyalási jog vagy előnye biztosítsassék a főrendi házban. En ezt sem tartom szükségesnek. Az iniciatíva kérdéséről is lehetne szólni, azzal is összefügg némileg a kérdés, de abba nem megyek bele; nem is volna helyes, gondolom, ennek a nagy kérdésnek megvívása ezen incidens alkalmából. En erre nézve egyszerűen csak azt állítom, amit az 1885-iki évi főrendi házi törvény 13. §-a mond hogy a főrendi ház jogköre az, ami volt, a kezdeményezésre nézve is marad az eddigi gyakorlat addig, míg azíránt, hogy mely ügyek legyenek a törvényhozás mindkét házában és melyek kizárólagosan a képviselőházból kezdeményezhetők, külön törvény nem intézkedik. Ez képezi ma a kezdeményezési kérdés jogi alapját, ez az eddigi gyakorlat; ne bántsuk az eddigi gyakorlatot és ne utközzünk a főrendi ház szervezési törvényébe, amely 1885-ben megalkotottat. Hiszen — emlékeztem a méltóságos főrendeket — ez a törvény is a képviselőházból terjesztett elő; én azt egészen természetesen és jogosnak tartom, hogy, habár ez a törvény sem belyege a képviselőháznak és amaz sem lesz belyege, de a főrendekről lévén szó, a méltóságos főrendek nagyobb, fokozottabb érdeklődéssel, közvetlenséggel fognak azzal a törvényvel foglalkozni és akárki terjeszti azt elő, annak, gondolom, első sorban magának lesz óhajátása a főrendek nézete iránt magát idejében tájékozni, mikor a törvényt előkészíti, amint hiszen minden törvényelőkészítésnél, amely speciális kérdéssel foglalkozik, az illető speciális viszonyokkal való megismerkedés a törvényalkotásnak és előkészítésnek egyik alkateleme. Már azután, hogy az, amit a miniszter elő fog terjeszteni, egyezik-e, vagy nem egyezik bizonyos főtőltagokkal a főrendek köréből, az más kérdés; a főrendi házban akkor bő alkalma lesz ezt megvívati és nyilatkozni a kérdés felett. Ez a törvény és ennek 29. §-a nem prejudikál ennek semmiben sem, mert semmiféle elvet sem mond ki, hanem azt mondja, hogy külön törvény által fogja szabályozni a törvényhozás a kérdést, amikor a méltóságos főrendeknek alkalmuk lesz ehhez hozzászólni.

Ami már most gróf Esterházy János másik indítványát illeti, — az egyike ezekben megtettem reflexióimat — arra vonatkozólag azt vagyok bátor kéri a méltóságos főrendektől, hogy ne méltóztassanak elfogadni az itt kiáltásba vett módosítást, mert az úgy, amint van, úgy, amint azt megírta, vagy meg fogja írni t. barátom, ki csak a kontuszát mondta el, nézetem szerint nem eléggé szabatos, nem eléggé precíz arra, hogy ebbe a törvénybe még bizonyos részeiben is beillesztessek. En elismerem azon hazafias aggodalomnak és főtőltagoknak nagyon nem és minden tekintetben elismerésemelöttó motívumát; de ne löjünk túl a célon ne tegyünk a törvénybe olyan valamit, ami nézetem szerint, a törvénynek természeténél fogva nem foglalhat helyet a törvényben és amely közjogi és politikai rendszerünkbe sem illeszthető bele. Mert, hogy csak egyet említek meg, nagyon nehéz lenne kimondani a bünelőtörvénykönyvnek módosítása nélkül azt, hogy egy büntény folytán beálló politikai jogvesztése következzék — bármit mond a bíró, mert a bíró, úgy vélem, ezt csak határoli — örök időkre mondassék ki. Nem lehet egyszerűen törvénybe iktatnunk azt, hogy aki ilyen kibágást vagy büntényt követ el, ennek ilyen következzék lesz. Nem is tartom ilyen igen nagyon szükségesnek sem ezt kimondani, mert a kuriai bíraskodásról szóló törvény világosan megmondja, hogy aki az állam egysége, a nemzet egysége, a magyar állam területi épsége és egysége és a nemzet politikai egysége ellen izgat három hónappal a választások előtt, az nem választható meg. Ezzel a törvény már odaállítja és megbélyegzi az illetőt; mert hiszen az ilyen izgatás ezen időben szokott történni, ha — elég sajnosan — történik. Ezzel eleje van tehát vége az ilyen szándéknak és meg van adva a megtorlás útja az ilyen izgatással szemben. De ezt az összeférhetlenségi törvényvel összefüggésbe hozni és ide bevinni nem tartanám sem helyesnek, sem megjelölőnek, sem célravezetőnek. Megvan nekünk a közvélemény általános nagy jegyveinél és a közmegevetésen és azon hangulaton kívül, amit az ilyen attentatum megérdemel, ilyen büntényekre a törvényes

intézkedés: a kuriai bíróságról szóló törvényben. Ebben nyugodjunk meg.

Ismétlem: én nagyon méltánylom azokat a hazafias érzelmeket, amelyek ezen módosítás rugóit foglalják és nem azért, mintha nem volnék elismeréssel a cél iránt és az eszközök iránt, amelyekkel azt el akarja írni, — azokat helyeslem — hanem, mert nem tartom beilleszthetőnek a törvénybe, azért nem tudnám elfogadni a módosítást és ezek alapján kérem a méltóságos főrendeket, méltóztatassák hozzájárulni a törvényjavaslathoz, amelyet a képviselőház átküldött. (Helyeslés és tetszés.)

Gróf Keglevich István félreértett szavait igazítja helyre.

Gróf Zichy Nándor szintén szavai értelmét magyarázza. Hejlytelenek tartja, ha a kormány törvényjavaslata benyújtásra akarják kötelezni.

A ház a törvényjavaslattal általánosságban elfogadja.

A részletes tárgyalás során a harmadik szakaszról

báró Prónay Dezső szükségét látja annak, hogy a főrendek inkompatibilitási ügyére vonatkozó kételeket eloszlassák. Nevezetesen, szeretné kimondatni, hogy a főrendház szervezetére vonatkozó 1885. évi VII. törvények 12. §-át nem érinti a mostani inkompatibilitási törvénytervezet.

Szóll Kálmán miniszterelnök: A képviselőház e törvényjavaslattal abszolút, még a legmesszebbmenőleg sem akarta érinteni a főrendház szervezetéről szóló törvényt, mely a 12. §-ban és a többi szakaszokban egész világosan precizizálja, hogy mi történik a főrendházi taggal, ha országgyűlési képviselővé választják. Ez megmarad a maga teljes érvényében, minden legkisebb módosítást, vagy változást nélkül. Mert hiszen, ha a javaslat ezt a törvényt módosítani akarta volna, bizonyára hivatkozott volna is rá és nem módosította volna csak úgy per tangenstem, hanem határozott és egész precíz, világos rendelkezésekkel. De ezt nem tette.

Gróf Zichy Nándor: A miniszterelnök mostani magyarázata, ha csak a naplóban lesz feljegyezve, nélkülözi azt a súlyt, amelyet annak feltétlenül tulajdonítani kell.

Báró Prónay Dezső kéri a miniszterelnök nyilatkozatának jegyzőkönyvbe vételét.

Ernszt Kelemen nem tartja ezt feltétlenül szükségesnek.

Gróf Desseffy Aurél szintén a nyilatkozat jegyzőkönyvbe vételét kéri.

A ház többsége a jegyzőkönyvbe való felvételt határozta el s a szakaszt megszavazza.

Gróf Esterházy János a negyedik szakasz után a következő módosítást nyújtja be külön szakaszkeppen:

5. §. Politikai vagy erkölcsi összeférhetetlenség alapján országgyűlési képviselő nem lehet:

1. aki a büntetőtörvény 172., 178. és 174. §-ai alapján elítélte, büntetésének kiállása után öt évig; 2. aki a kibégítési büntetőtörvénykönyv 36. és 37. §-ai alapján meg lett büntetve, büntetésének kiállásától három évig; 3. a fennemített szakaszok alapján perbe fogott, külföldre szökött és az elvált után visszatért egyének, visszatérésük után öt, illetve három évig; 4. azon magyar honos, aki külföldön a politikai magyar nemzet ellen izgat, az állam alkotmányát, a törvény kötelező erejét támadja, vagy a magyar nemzet ellen indított tüntetésben részt vett, az elkövetett cselekménytől számított öt évig; 5. akiről bebizonyul, hogy idegen államok kormányait, vagy idegen országokban működő államellenes egyesületektől politikai célokra pénzt kért, vagy kapott, vagy egyenesen, vagy közvetve elfogadott, a bebizonyult cselekmény napjától öt évig.

Szóll Kálmán miniszterelnök: Ezen módosítás elfogadásával még az a baj is járna, hogy vissza kellene küldeni a főrendek által így módosított javaslatot a képviselőháznak, a képviselőház csak őszszel vehetné azt tárgyalás alá és így ennek a javaslatnak törvényerőre emelkedésében oly késelelem állana be, amelyet ez idő szerint kívánatosnak nem tart. Ezért kéri a főrendeket, hogy a módosítást mellőzzék. (Helyeslés.)

A ház a módosításokat egyhangulag mellőzi s változatlanul elfogadja a törvényjavaslattal valamennyi szakaszt.

(Interpellációk.)

Báró Ambrózy Béla a következő interpellációt intézi a földmívelési miniszterhez: Mikor szándékozik már a miniszter ur ő excellenciája a törvényhozás elé oly javaslatot terjeszteni, amely a szőlőtelepítő közönséget az ojtványkereskedőkkel szemben megvédi?

Az interpellációt kiadja a miniszternek.

Báró Ambrózy Béla a következő kérdést intézi a kereskedelmi miniszterhez:

„Szándékozik-e a miniszter ur a vasúti pénztárkezelőknél a nyugdíjkezelést mielőbb megadni?”

Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter azt feleli, hogy a nők alkalmazása a vasutnál csak ideiglenes. A legjobb akarat mellett sem lehet valamennyi állást kereső nőnek állást adni. Az alkalmazott nők mindig csak ideiglenesen vannak alkalmazva, akiknek nyugdíjajuttatás nem lehet keresztülvinni, mert a MÁV. nyújtásintézet helyzete amennyi is nagyon válságos. Elismeri, hogy a véglegesített kezelőknél van nyugdíjigényük. Ennek kielégítését, amennyire lehet, el is fogja rendelni.

Báró Ambrózy Béla köszönettel tudomásul veszi a választ. Egyszersmind egy harmadik interpellációt is előterjeszt az aranyosmaróti Haas Fülöp és fiai

szőnyeggyáros ügyében. Ebben a gyárban még soha embert nem látott, nemhogy ott egy szőnyeget gyártottak volna. És mégis megtörtént, hogy a Haas Fülöp és fiai magyarországi gyárában létesült szőnyeggyár aranyermet nyert. Ez oly czizmus, melyet szó nélkül hagyni nem lehet.

Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter: Kijelenti, hogy a Haas-céggel megállapodott abban, hogy a cég egy 500 munkással dolgozó szőnyeggyártó fog létesíteni. Az erre irányuló ígyekezet azonban még eredménytelen maradt, reméli azonban, hogy nem sokára meglesz a kellő eredmény.

Báró Ambrózy Béla: A választ tudomásul veszi.

Császka György érsek: Meleg szavakban emlékezik meg a király közelgő születésnapjáról és kéri az előzők, hogy e napon terjeszse a trón szalmolya elé a főrendház szerencsevánát. (Eljénzés.)

Elnök: A megbízás teljesítését legkedvesebb kötelességének fogja ismerni.

Az ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után az ülés harmadfél órákor végződik.

BELFÖLD.

Tisza Kálmán beszámolója. Nagyváradról táviratozta: Tisza Kálmán ma Sajóközről, ahol vejeével báró Radványi val tartózkodott, Nagyváradra érkezett. Hlatky Endrével a nagyváradi szabapelvűpárt elnökövel megállapodott abban, hogy vagy augusztus végén vagy szeptember elején tartja beszámoló beszédét. Tisza Kálmán ma délután elutazott Gesztre, ahol a nyarat tölti.

Vályi püspök és papja. Az eperjesi egyházmegyében történt oroszító kísérlet dolgában ma ismét két felszólalás érkezett hozzánk, mindkettő az egyházmegye kötelékébe tartozó magyar paptól, s mindkettő lelkes védelme Vályi János püspöknek. Az egyiket Hodobay Andor, az eperjesi szeminárium kanonok-rektora írta. Ez a levél, elmondva a már ismert tényállást, következőképpen nyilatkozik Vályi püspök hazafias érzületéről, amelyet az eddig kapott felvilágosítások után sem volt okunk már kétségbevonni:

Dr. Vályi János 18 év óta áll az eperjesi egyházmegye élén; ezen idő alatt legkedvesebb foglalkozása volt a magával hozott hazafiságot minden egyes hite szívébe beoltani, — és hogy az eperjesi egyházmegyei papság és népe 18 év óta sok haszontalan és minden alapot nélkülöző gyanúsításnak hálát lstennek! nincsen kivéve, egyedül annak köszönheti, hogy oly hazafias püspöke van, kihez még a gyanúsítás árnyéka sem férhet, és akinek kiprobált hazafias árnyékában nyugodtan megpihenhet. Neki köszönhető, hogy az eperjesi egyházmegyei papság egy évtized óta kérve-kéri a naptár egyesítését és epedve várja azt a szerencsés pillanatot, amidőn a római szentszék belegegyezésével az összes magyarjarku parokiái templomaiban zengzenges nyeivünkön diésrendi Istenét; s ha dr. Vályi János püspök ur még csak sejt is, hogy valamely papja az ő őznetlen hazafisága érzetétől nincs áthatva, minden eszközt felhasznál arra nézve, hogy bár atyai szeretettel, de egyuttal kellő szigorral is a bajt rögtön orvosolja.

A levél így végződik:

Ebből láthatja a tekintetes szerkesztőség, hogy az eperjesi püspököt csak elismerés és nem gyanúsítás illelheti. Aki dr. Vályi Jánost, kinél hazafiasabb fópap nem létezik, hazafiatlansággal vagy csak mulasztással is vádolja, ilyenek azt javaslom, fáradjon ide, nézzen szét a püspöki irodában, szemináriumban, centrumban és vidéken, vizsgálja meg az annyiszor említett püspök 18 évi működését, és biztosan állíthatom, hogy mindenkor dr. Vályi János ur előtt kalapot fog emelni.

A másik levelet az eperjesi egyházmegyének egy Budapesten időző lelkésze írta. Ebből is kizöljük azokat az adatokat, amelyek igazolják, hogy Vályi János püspök urnak jó magyar hazafi voltát csakugyan nem érheti gáncs:

Bátran állíthatom, hogy dr. Vályi János hazánk egyik legládozatkészebb fópásztor, aki évi harminchatezer korona jövedelméből saját szükségletére és a háztartásra alig fordít tizenkétezer koronát, a többi kulturális célokra áldozza. Ugyanis alig két éve annak, hogy az eperjesi egyházmegyei árva és szegény leányok javára 40.000 korona értékben ingatlan vásárolt, hogy azon a közel jövőben a sajátjából leánynevelő-intézetet alapítson. s ott művelt magyar honleányokat neveltesse. A tanítóképzőintézetet 60.000 korona költséggel most nagyobbitja, amennyiben az általa 40.000 koronán felépülő intézet kiesinynek bizonyult már a misszió betöltésére, amelyet a magyar műveltség terjesztésével eddig is hiven szolgált. Olyan ember, aki a magyar kultúra terjesztését annyi öneládozással segíti elő s aki semmitéle alkalmat el nem szalaszt, hogy a magyar liturgiának utját a leghathatóságban egyengesse, legkedvesebb szolgálat, hogy egyik másik magáról megfeledkezett papja miatt a hazafiatlanság gyanúját még távolról is magára vonja.

A privigei mandátum. A Juriss Mihály halálával megüresedett privigei mandátumért már megindult a küzdelem. A szabadelvűpárt, amelynek dr. Markhót Aladár a jelöltje, a siker reményével vette föl a harcot. Dr. Markhót most járja be a kerületet.

Ifjusági irodalom.

Budapest, július 5.

(N.) Követ kőre rakva, hangsúlyszorgalommal, fardhatatlanul dolgozik Wlassics miniszter a magyar nemzeti kultúra kiépítésén. A tanítási tervezeteknek az egész vonalon való egészséges szellemű reviziója által sikerült neki az iskolát kirántania az elméletiség homályos elvontságából és közelebb hozni az élethez; az ifjuság olimpiai játékaiknak állandósításával megszerezte és biztosította a testi nevelésnek azt az előkelő helyet, mely azt egy igazán okos nevelési rendszerben feltétlenül megilleti; az ifjusági irodalomnak tervebe vett fölülvizsgálata pedig, ha megvalósul, ami most már biztosra vehető, gyermekeink erkölcsi nevelésének nézőpontjából méltóan fog sorakozni a testi és az értelmi nevelésnek imént említett eszközeihez.

Arról az értekezletről, mely e napokban a miniszter elnöklete alatt az ifjusági irodalomról tanácskozott, beszámoltunk már. A kérdés, nagy fontosságánál és messze kiható horderejénél fogva, megérdemli, hogy újabb visszatekintést hozzá és behatóbban is foglalkozzunk vele. Az ifjusági irodalomnak gyermekeink nevelésében, a szó betűszerinti értelmében döntő szerepe van. Amit a körültekintő iskola és a szerető szülői ház hónapokon, sőt éveken keresztül nagy gondnal és óvatossággal a gyermek lelkületében és erkölcsi felgásában elépített, azt egyszerre könnyörtelenül halomra dőnheti egy rosszul választott olvasmány. Mert a gyermeknek erős hite van a nyomtatott betűben. Jobban hisz neki, mint a tanítójának; jobban, mint szülőjének. Fogékony lelkének szerzői éles megfigyelő képessége mihamar tisztában van azzal, hogy az ő poharába nem öntenek tiszta bort; hanem itt is, ott is jámbor családokkal igyekeznek az ő kíváncsiságát és az ismeretlen megismerni szomjazó tudásvágyát kielégíteni. A könyv ellenben, ah, az egészen más! Hátsó gondolat és fenntartás nélkül mond el mindent, sőt gyakran még ennél is többet. És minél meztelenebbül tárja fel az igazságot, annál kedvesebb olvasmány, annál meghittebb barátja lesz a fiatal olvasónak, kinek hizeleg az az őszinte és nyílt beszéd, mely mint felöltözött emberhez szól hozzá, — és így, hiúságában is megvesztegetve, annál készségesebben tárja ki szívének, lelkének a rossz könyvekben lévő méltólynak befogadására.

Ezzel szemben a nevelést irányító tényezőknél legfőbb feladatuk abban csucosodik ki, hogy az ilyen olvasmányoktól megóvják az ifjuságot és csak olyan könyveket juttassanak a fiatal olvasó kezébe, amely könyveknek tartalma és intenciója megegyezik az általuk szóval és tettel munkált nevelési irányzattal. A német szocialisztikus mozgalmaknak vezető emberei, kik tisztában vannak azzal, hogy az ő szeméiket csak a jövő válthatja valóra, újabb időben nagy erővel és szinte ellenőrizhetetlen furfanggal vetették magukat az ifjusági irodalomra. Ők jól érzik és tudják, hogy a jövő csak az esetben fogja meghozni az általuk óhajtott gyümölcsöket, ha a talajt jóidejében teszik termékenyvé az elvetendő mag befogadására. A gyermeki léleknek az a tulajdonságával, hogy ami benyomást egyszer elfogadott, annak hatása aól sem az idő, sem pedig a körülmények, teljesen soha többé nem emancipálhatják: azzal számolniok kellene mindazoknak, akik — midőn az ifjusági olvasmányok fölülbírálásáról van szó — a sajtószabadság, írói függetlenség, irodalmi szuverenitás, cenzúra és más hasonló hangzatos szövegek lebbe hullámain szeretnek az olesó diósőség virányai felé vitorlázni.

Akik ismerik Wlassics miniszter gondolkodásmódját, és elég alkalom volt arra, hogy azt megismerhesse ebben az országban mindenki, azok tisztában lehetnek azzal, hogy éppenséggel semmiféle szükségességnek annál fenn nem forog, hogy őt valaki szabadelviség dolgában bármily irányban kioktassa. Ideje már, hogy egyszer végre szakítsunk azzal a rendszerrel, mely nálunk a fürdővel együtt rendszer a gyermeket is kiönti. Mert tagadatlan ugyan, hogy erősen kialakult alkotmányos érzésű, szabadságszerető nemzet vagyunk, de el kell ismernünk, hogy példának okát a franciák szintén nem vádolhatók valami túlságosan abszolutisztikus hajlamokkal és túlságosan autokratikus érzelmeikkel. Mindazáltal biztosra vehetjük, hogy azon a

francia ankóten, amely az ifjúsági irodalom purifikációjával és a helyes irányba való terelésének eszméjével foglalkozott, hangos habotával fogadták volna, ha valaki ezen a címen az írói függetlenségnek és a sajtószabadságnak veszélyeztetéséről elmélkedett volna.

Az igazán hivatott, Isten kegyelméből való ifjúsági író. A tervbe vett felülvizsgálatot csakis örömmel üdvözölheti, mert hiszen neki, aki nemcsak az anyagi házontról dolgozik, hanem azért is, hogy nemesítő hatást gyakoroljon a nemzet jövő reményére neki kedves szolgálatot tesznek minden olyan intézkedéssel, amely a sok hitvány és értéktelen, sőt sok esetben veszélyes írócsoportot kielejtése által tágasabb tért nyit az ő nemes irányú törekvéseinek. Azután pedig ne feledjük azt se, hogy az a féltett kincs, a sajtó- és egyéni- és egyéb szabadságok nem csupán a mi számunkra vannak fenntartva, hanem azon kell lennünk, hogy az ivadék is élvezhesse azt az időket végeztetjük. Lesz-e erő egy gondolkodásban megmélyezett nemzedékben, hogy „romlott szívvel és romlott elmével” majdan fenntartsa az ősek becses hagyományait?

A gyermekek magánolvasmánya az a téren nálunk ma a szülőknél éppen olyan magukéval gyarapítottak és gyámoltalanok, mint maguk a gyerekek. Melyik szülőnek van manapság ideje arra elolvasson egy könyvet, mielőtt azt gyermekének kezébe adná? Nem-e hálás örömmel kell fogadnia minden szülőnek azt a könyvgyűjteményt, melyet felelősség terhe alatt írt bírálattal alapján fog a miniszter közrebozsajtani, hogy ne csak az iskolának, de a szülőknél is biztos irányjelző gyanánt szolgáljon az ifjúsági irodalomnak nevezett vizek végtelenségében?

Mennyi, de mennyi sok szomorú példánk van reá, hogy egészen jól indult és normális gyermekekből, miután szerencsétlen véletlenből, vagy kellő felügyelet és ellenőrzés hiányában nem nekik való olvasmányok elégtételt ki az ugynevezett olvasási dühüket, később szerencsétlen elzúllott alakok válnak. A jól megválasztott ifjúsági olvasmányok ellenben, amellyel, hogy gyönyörködteti a tanulókat, megvan a maga nevelő és oktató hatása is. Nemesítőleg hat a szívre, a kedélyre, meg a lélekre és fejleszti az értelmet. Gyermekek-pszichológus nem lehet mindenki, de mindenki tud valaha gyermeké maga is, — és így bizonyára tudja, hogy még késő meglett korában is mily föllemelő érzéssel tölti el egy-egy kedves ifjúsági olvasmányára való visszaemlékezés.

Az igazán jó ifjúsági iratnak célja más nem lehet, mint az, hogy az iskolának és a szülői háznak komoly munkáját kellemesen, kedves módon támogassa, előmozdítsa; sőt sok esetben pótolja is. Létezősültsége csakis az olyan ifjúsági irodalomnak van amely tehetséggel és jóakarattal ezt a célt szolgálja kizárólag. Az ifjúsági irodalom művelőinek maguknak legideálisabb érdekük, hogy a szent berket, amelyben ők isteni hivatásból járnak, megőriztassák a hivatatlanként betöréseitől és pusztításaitól. Ők azonban nem elég erősek erre a feladatra mert hiányzik hozzá a végrehajtó hatalom. A közoktatási miniszter mentésükre jön nekik is és a tanulóifjúságnak is. A miniszter elhatározását minden szülő, aki aggódó szeretettel irányítja gyermekének nevelését, nemcsak örömmel fogja üdvözölni, hanem az őszinte hála érzetével is egyszersmind. Ez minden kétségen felül álló dolog. Ezt a hatást pedig sem meg nem ronthatja, sem nem gyengítheti egy-két író féltékenysége, vagy mondjuk féltelme. A közjó érdekében óhajtjuk, hogy a miniszter ezt az életrevaló és életbe vágó eszméjét is mihamarabb juttassa a megvalósulás stádiumába.

KÜLFÖLD.

Rittich tábornok levele. Mindenütt, ahol politikai ildomoságot ösmernek, elítélik Rittich orosz tábornoknak azt a hírhedt levelét, amelylyel a tábornok az Csehországot „Oroszország istenének” fennhatósága alá helyezte, *motu proprio*. Maguk a csehek is fureszállják a tábornoknak e stílusgyakorlatát. Brünni jelentések szerint az ifjúsághoz éppen nem helyeslik Rittich ur levelét. A *Lidove Noviny*, dr. *Strinsky* lapja ama kommentárokat, melyeket e levélhez a német sajtó fűzött, a következő megjegyzést teszi: Rittich tábornokot senki sem szólította fel arra, hogy a csehekhez az oroszoknak rendelkezésére bocsássa.

Bülow kancellár pétervári útja. A német sajtó néhány megbízható organuma ma megértesíti azt a hírt, hogy Bülow német birodalmi kancellár Pétervárra utazik. Az előzményekről a következőket jelentik: A birodalmi kancellár Travemündéből való megérkezése után meglátogatta az orosz nagykövetet, aki azután azonnal Pétervárra utazott. A *Taegliche Rundschau* ma azt

írja, hogy ha elháríthatatlan akadályok nem jönnek közbe, a kancellár minden esetre elutazik Pétervárra.

A német bank-veszedelem.

Budapest, július 5.

A *Leipziger Bank* bukása a katasztrófa romboló erejével hatott ki más németországi pénzintézetekre és vállalatokra is. A válságok egymás után törnek ki s a vezetők perbefogásáról szóló híreket öngyilkosságokról szóló döbbenetes tudósítások követik. Így a *Leipziger Bank* egyik felügyelő-bizottsági tagja, *Schäfer* Károly Félix kereskedő agyonlőtte magát. Ugyancsak öngyilkos híre kelt a szintén katasztrófa áldozatává lett a kasszeli *törkölyszárlító társaság* vezérigazgatójának, *Schmidt*nek, amely hírből azonban egyelőre csak annyi igaz, hogy Schmidt eltűnt s lehet, hogy a ráváró börtön elől megszökött. A bíróság táviratilag körözeti. Válságossá lett a kasszeli *Losch*-féle serfőzövállalat is, melyre a bíróság elrendelte a csődöt. A két kasszeli katasztrófa úgy függ össze, hogy a serfőző tulajdonosai, a *Stumpf*testvérek a törkölyszárlító társaság felügyelő bizottságának a tagjai.

A deroute kiterjedt a birodalom fővárosára, *Berlin*re is, ahol vállalatok és kereskedő-cégek veszedelmisen ingadoznak, minek következtében a tőzsdéről ma nagy derouteot jeleznek.

A kasszeli társulat által alapított intézetek közt a *boszniai faértékesítő részvénytársaság* is szerepel. E társulatnak ma volt Bécsben a közgyűlése. Dr. *Krand* elnök kifejtette, hogy a kasszeli intézet csődbe jutása által súlyos veszteségek háramlottak a társaságra, de *üzemét tovább fogja vinni*. Igaz ugyan, hogy a legközelebbi évekre le kell mondani a részvényeseknek minden osztalékról és azután is néhány évig csak szerény kamatozást fognak élvezni. A közgyűlés 80 százalék osztalék kiűzítését indítványozta volna, a bukás után azonban a megjelentek az osztalékról lemondottak. A közgyűlés végül az igazgatóságnak bizalmat szavazott.

Berlin, július 5.

A *Berliner Tagblatt*nak jelentik Kasszából: A mai városi közgyűlésen *Pfeifer* kereskedelmi tanácsos elnök megemlékezett a törkölyszárlító-társaság katasztrófájáról és nyugalomra intette a polgárságot azzal a kijelentéssel, hogy a kasszeli kereskedői körök ez az eset jóformán érintetlenül hagyta.

A *Lokalanzeiger*nek jelentik: A lakosságban ropant izgatottság uralkodik. *Schmidt* vezérigazgató minden valószínűség szerint külföldre szökött. Táviratilag bocsátották ki ellene a körözést. Az a hír, hogy *Schmidt* agyonlőve találták, nem bizonyult igaznak.

Lipose, július 5.

A *Berger és Voigt* cég, melynek tagja *Schäffer* Károly Félix, a *Leipziger Bank* felügyelőbizottsági tagja, agyonlőtte magát, a *Börsenhalle* című lap útján kijelenti, hogy mivel a céget tegnap egy igen megbízható vevő megvette és a vétel már bíróság is bejegyeztetett, *Schäffer* öngyilkossága nem érinti a cég viszonyait.

Lipose, július 5.

Az esti lapok jelentik: A kasszeli törkölyszárlító társaság pénztárában 14 1/2 milliónyi hiányt konstátáltak, amelylyel állítólag az igazgatóság és a felügyelő bizottság tagjai tartoznak a pénztárnak. A tartozások fejében állítólag lelett értékpapírok szintén hiányzanak. Azt hiszik, hogy ezeket az értékpapírokat még egyszer elzalogosították és pedig a *Leipziger Bank*nál a felügyelő bizottság több tagjának tartozása fejében.

Kasszel, július 5.

Sumpfnak, a törkölyszárlító társaság felügyelő bizottsága letartóztatott elnökének magánvagyonára ki-mondták a csődöt.

Berlin, július 5.

Alaptalan az a híresztelés, hogy a *Tietz*-féle bankház megbukott.

A *Hardy*-bankcég a rosszakaratú hírekkel szemben kijelenti, hogy a cégnél a befizetések meghaladják a naponta kivett összegeket.

Berlin, július 5.

A tőzsdén ma nagy deroute volt. A viharos eladási kínálatok az árfolyamokat a valutapiacon perccel vetették vissza. Az üzletet és a közönséget teljesen elriasztották újabb híresztelések, amelyek azzal ijesztgetőznek, hogy legközelebb ismét katasztrófák fognak bekövetkezni. A rohamos árhanlyatlanság nem talált ellensúlyozásra, mert vásárlók nem jelentkeztek. Nagyon deprimálólóg hatott, hogy a *westfáliai kőz-termelés* 33 1/2%-kal csökkent.

A tőzsdén ma azt beszélték, hogy a *Reichsbank* nagy óvatossággal ellenőrzi a bankváltókat.

Weimar, július 5.

A weimari államminisztérium a liposei bankkatasztrófia ügyében nyilatkozatot tesz közzé, mely szerint a nagyhercegi államkincstár követelése a *Leipziger Bank*nál mult hó 25-ikén 650.000 márkára rugott, míg a többi bankoknál 1.500.000 márka van elhelyezve. A dolgok állása szerint feltehető, hogy a *Leipziger Bank* tartozása lassanként vissza lesz fizethető és az esetleges veszteség nem lesz valami jelentékeny.

Vita a délafrikai háborúról.

Budapest, július 5.

Azokkal a békéltető hangokkal szemben, amelyeket az angol kormány most otthon is, a külföldről is bőségesen hall napról-napra, *Chamberlain*nek makacs sikétséget színelnek. Legalább egyelőre. Az angol alsóház tegnapi ülésén hosszas vita fejlődött a délafrikai háborúról, amelynek során érdekes nyilatkozatok estek egy kormány, mint az ellenzék részéről. A miniszterek erősen hangsúlyozták, hogy ezt a háborút végig kell harcolni, míg csak a boerok le nem tesznek „függetlenségi ábrándjaikról.” A liberális ellenzék békés indulatú transzakciót ajánlott. A kormány fenyegetőzését nyilván nem fogják a boerbarátok tragikusan venni, ma még így beszélnek a miniszterek, de a csatátér szomorú hírei bizonyára engedékenységre, vagy lemondásra bírják *Chamberlain*t is.

London, július 5.

Az alsóház tegnapi ülésén a kölcsöntörvényjavaslat részletes tárgyalása során *Hicks-Beach* pénzügyminiszter arra utalt, hogy a kormány a délafrikai háború befejezését ajánlotta. *Kitchener*től távirat érkezett, amely a transvaali boer vezéreknek egy hirdetményét közli, amely szerint a boerok a függetlenségükért vívott harcot folytatni fogják és soha abba nem hagyják. (Helyeslés az írek részéről.) Ezek olyan föltételek, amelyeket Angliának ajánlani nem szabad. (Tetszés.) A háború költségeinek nagy részét Transvaalnak és Oranjenak kell megfizetnie. Amíg azonban a háború befejezve és az ország pacifikálva nincs, addig semmit sem lehet tenni. Az aranybányák megadóztatásánál tekintetbe kell venni azt a nyereséget is, amelyet a dinamit-monopólium megszüntetése nekik hoz. A kormány különben nem fog olyasmit tenni, ami a bányák fejlődését gátolhatná.

A pénzügyminiszter beszédét nagyon izgatott vita követte.

Lloyd George hevesen támadja a kormány délafrikai politikáját és rámutat azokra a veszedelmekre, amelyekkel ez a politika jár.

Brodrick hadügyminiszter az írek folytonos közbeszólásai mellett rosszalja a szónokok támadásait, amelyek csak arra valók, hogy a háborút még hosszabbra nyútsák. Azt mondja azután, hogy *Botha* nemrég *Kitchener*től engedelmet kapott arra, hogy *Krüger* elnöknek sifferes táviratokat küldjön. Mikor az elnök válasza megérkezett, június 20-iki kelettel, *Burger* és *Steyn* aláírásával ellátott közleményt szerkesztettek, amely szerint *Krüger* elnök kijelentette, hogy ő és a boer-küldöttség még folyton bízik abban, hogy a hosszú háború jó eredménnyel fog végződni és hogy a nagy vér- és pénzáldozatok után a háborút folytatni kell. Ő és a boer-küldöttség mindent elkövetett és elkövet az asszonyok és a gyermekek, valamint a hadifoglyok érdekében. Azonkívül, folytatja a miniszter, egy gyűlésen, amelyen *Botha*, *Delarey* és más boer vezérek is jelen voltak, olyan határozatot hoztak, amelyben kimondták, hogy a boerok függetlensége vagy a fokföldi hollandusok érdekei árán nem szabad békét kötni, hanem a háborút a legnagyobb energiával folytatni kell. Az utolsó három hónap alatt az angolok szépen haladtak (!) és a kormány nem fogja elkövetni azt a binős ostobaságot, hogy az ellenzék parancsára ma elfogadjon olyan föltételeket, a melyeneket a mult évben nem fogadott el. Beszéde végén a miniszter gunyosan aposztrofálja *Campbell-Bannerman*nt, mert az egész vitában hallgat.

Ere föláll *Campbell-Bannerman* és azt válaszolja, hogy *Lloyd George*-nak józanész sugallta fölfogása a nép nagy többségének fölfogása. A kormány az ellenzék nagy többségének nézete szerint rossz eszközöket használ. A háborút csak úgy lehet kielégítően befejezni, ha az angolok békéltetően közelednek a boerokhoz. A szónok fölszólítja a házat, tiltakozzék az ellen a mondás ellen, hogy Angliának irgalom és kímélet nélkül le kell vernie a boerokat. Igaz, hogy a háborút sikeresen kell befejezni, de ezt a befejezést siettetni kell békítő és barátságos magatartással.

Balfour, a kincstár első lordja, megjegyzi erre, hogy hiszen *Campbell-Bannerman* maga mondta, hogy a boerok partján áll.

Campbell-Bannerman tiltakozik a *proboer* kifejezés ellen, mire *Balfour* visszavonja.

Balfour azután folytatja beszédét és azt

mondja, hogy a ház egyes tagjai úgy tesznek, mintha nagyon aggodnának az asszonyokért és a gyermekekért, de a mellett mindent elkövetnek, hogy a háborút minél hosszabban nyújtsák és ezáltal még több bajt hozzanak az árthatlan lakosokra. A boerok azzal dicsekszenek, hogy Angliában nagy párt van mellettük, amely végre is kezébe veszi az ország sorsának intézését és a boeroknak megadja függetlenségüket.

A vita berekesztése után a kölcsön-törvényjavaslatot 467 szavattal 87 ellenében második olvasásban is elfogadták.

Pretória, július 5.

Itt a transvaaliaknak és oranjeiaknak szóló proklamációt hirdettek ki, amely elrendeli, hogy ha valaki iarmok eladására, vagy bérletre, vagy pedig bányajogok szerzésére vonatkozó szerződést kötött, de a háború miatt nem teljesítheti, az 1890. október 11-től később meghatározandó napig terjedő idő ne számítassék bele a szerződés teljesítésére megszabott határidőbe. Az esetben, ha valamely szerződést más okból nem teljesítettek, a proklamáció rendelkezése erre nem alkalmazható. — Pretóriában hivatali nyitottak új társaságok bejegyzésére.

London, július 5.

Lord Kitchener jelentéi Pretóriából: Naboons-proutiból északra mintegy öt mértőldnyire a boerok levegőbe röpitették tegnap egy Pietersburg felől jövő vonatot. Egy angol tiszt, 11 katona, a gépvezető, a fűtő, a kalauz és négy bennszülött életét veszítette. Ez volt az első ilyen eset az északi vonalon.

Pretória, július 5.

Lord Kitchener jelentése szerint Greenfell ezredes e hó elején Hopenwell mellett Beyer kommandó-jából ellogott 93 boert és zsákmányul ejtett 56 szerket, 100 puskát és sok lövészt. Egy boer elesett. Az angoloknak nem volt veszteségük.

London, július 5.

Fokvárosból jelentik, hogy Rhodes Cecil és dr. Jameson Angliába utazott.

Berlin, július 5.

Illetékes helyen teljes határozottsággal megcél-folják az a közleményt, amely szerint *Edvárd* király felszólította *Vilmos* császárt a békekötvetítésre.

Brüsszel, július 5.

A képviselőház mai ülésén az igazságügyminiszter Lorandnak De Wet Andrius ügyében hozza intézett interpellációjára azt válaszolta, hogy De Wetet megidéztek ugyan a rendőrfőnökségre, de nem azért, hogy kiutasítsák, hanem hogy felvilágosítást kérjenek tőle, hogy milyen szándékai vannak belgiumi tartózkodása alatt, hogy meg lehessen akadályozni, hogy előadásai ürügyül szolgálhassanak egy Belgiummal barátságos viszonyban lévő hatalmasság ellen irányuló tüntetésekre.

Demblain (szocialista) sértő szavakkal kikel Chamberlain ellen, úgy hogy az elnök rendreutasítja.

A külügyminiszter tiltakozik Demblain kitékadásai ellen. A jobboldal — ugymond — egyhangul elítéli egy belga képviselőnek ilyen illetlen nyilatkozatát, akinek pedig tudnia kellene, milyen szolgálatokat tett Anglia Belgiumnak.

Woeste és Tournay csatlakoznak a miniszter nyilatkozatához.

A elnök azzal vet véget a vitának, hogy az incidens elintéztetnek nyilvánítja.

HIREK.

Budapest, július 5.

— BUDAPESTI NAPLO. Junius 30-án új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Személyi hírek. *Károly István* főherceg családjal ma délelőtt Triesztből Badenbe érkezett. — *Tarkovich József* államtitkár Budapestről hosszabb időre elutazott. — *Márkus József* főpolgármester holnap Alsó-Tátrafűtőre utazik nyári szabadságára.

— Az olasz királyi pár utja. *Torinóból* jelentik: A *Gazetta del Popolo* értesülése szerint az olasz királyi pár szeptember végén a német császári pár látogatására Berlinbe, onnan pedig október 4-ikén Pétervárra utazik. Ugyanebben az időben *Nikita* fejedelem is Pétervárt fog időzni. A cári pár még a tél folyamán visszaadja a látogatást.

— Tanítók gyűlése. *Titeltől* jelentik, hogy a Bácsmezei Tanítógyűléslet ma ott gyűlésezett. 150 tanító vett részt az értekezleten, amelyen *Molnár Ferenc* bezdáni tanító elnökölt.

— Monstre-küldöttség a minisztereknél. Komárom- és Nyitra megyéből kétszázötven tagú küldöttség tiszteletgel ma délelőtt *Szell Kálmán* miniszterelnöknél és azután *Hegedűs, Lukács* és *Darányi* minisztereknél. A küldöttség melyet *Sárközy Aurél* komáromi főispán vezetett, a komárom-érsekújvári vasutnak a földvidékre való kiépítését sürgette a kormánytól. A küldöttségben részt vettek: *Ghyozy Béla* altábornagy, *Antal Gábor* püspök, *gróf Zichy Miklós*, *Konkoly Thege Miklós*, *Tuba János*, *Feszty Béla* országos képviselők, *Ghyozy Dénes* alispán, *Domány János* komáromi, *Kukan Imre* érsekújvári polgármester, számos nagybirtokos, bankigazgatók, főszolgabírák, valamennyi község és az ipari és kereskedelmi testületek küldöttei. *Szell Kálmán* a miniszterelnöki palota nagytermében fogadta a küldöttséget. A küldöttség nevében *Sárközy Aurél* főispán beszélt, fejtegette a vasut jelentőségét s kérte a miniszterelnök támogatását. *Szell Kálmán* miniszterelnök kijelentette, hogy ismeri a kérdést és tudja, hogy annak megvalósításához országos közgazdasági és stratégiai érdekek fűződnek. Méltányolja, sőt jogosítanak tartja a nagy küldöttség buzgólkodását és a maga részéről rajta is lesz, hogy ez a vasut mielőbb megvalósuljon. A küldöttség a miniszterelnök beszédjét lelkesen megélemezte. A küldöttség még *Hegedűs Sándor* kereskedelmi, *Lukács László* pénzügyi és *Darányi Ignác* földmivélsügyi miniszternél s végül *Nagy Ferenc* államtitkáránál tiszteletgel.

— Tűrhető. Egyik aradi iskolában rakoncátlankodott egy kis leány. Nem igen imponált neki a tanító s ezt ki is mutatta azzal, hogy nem engedelmkedett neki. Az is lehet, hogy a gyerek úgy gondolkodott, hogy: — az ő apja tanár, hát csak nem fogják úgy elbírálni a professzor ur leányának a dolgát, mint a más, közönségesebb lányokét. Ebben a tudatban cselekedte meg azt a nagy bünt, hogy a szigorú tilalom dacára hazavitte az iskolából a kézimunkáját. Azonban nagyon megjárta szegényke. Az év végén sirva nézte meg a bizonyítványát, amibe az volt írva, hogy a magaviselete *tűrhető*. Ez bizony csunya kalkuláció s egy leánygyermekkel szemben igen is kemény megtorlás. Így gondolkodott a leány apja is, aki maga is pedagógus és a városi iskolaszékhez fordult azzal a panaszszal, hogy a gyermekét megbélyegezte az iskola. Ebben az iskolaszék is igazat adott a tanár urnak s hosszú vita után megállapodtak a bizottság tagjai abban, hogy az erre illetékes hatóságokat megkérlik, hogy a kalkulust jelző numerusoknak adjanak más jelentőséget a kifejezésekben. A legjobb magaviseletű gyerek egyet kap. Ez annyit jelent, hogy: — példás. Aki kettőt érdemel ki, az *jó-t* kapott. A hármas már *tűrhető*, a négyes pedig: szabályszerű. Itt ugyan nagy kérdés az, hogy melyik kifejezés súlyosabb. A *tűrhető* keményebben elítéli a gyereket, mint a szabályszerű. Valami olyast jelent, hogy éppen csak *tűrhető*, valahogy megtűrhető, nem kell éppen kidobni az iskolából. A szabályszerű pedig a szabályok szerint viselte magát. — Szóval: — foglalkozni fognak az ügyvel a miniszteriumban is és megkorrigálják ezt az egyáltalában fura számrendszert, aminek bár lenne már egyszer s mindenkorra vége.

— Estély Jókainál. *Jókai Mór* svábhegyi nyaralójában fényes estély volt tegnap a háziasszony születése napja alkalmából. A nyaralót, mely magában véve is egész kis paradíszom, *Jókai* erre az alkalomra pompásan földisított és tündéresen kivilágította. Az ünnepségen a magyar író és művészvilág számos kitűnősége jelent meg s a költőhöz nemcsak az országból, hanem külföldről is sok üdvözlét érkezett. A koszorus regényírő különben friss egészséggel érvedt és a legnagyobb munkakedvvel dolgozik újabb művein.

— A kereskedelemügyi miniszter üdvözlése. A temesvári Kereskedelmi és iparkamara üdvözlő levelét intézett *Hegedűs Sándor* kereskedelmi miniszterhez a magyar gőzárparól kiadott monografikus munka megjelenése alkalmából.

— Lukács Béla síremléke. *Lukács Béla*ának, a párisi világiállítást szerencsédén véget ért kormánybiztosának a kerepesi-uti temetőben levő sírja fölé díszes emléket állított *Hegedűs Sándor* kereskedelmi miniszter, aki a mű kivételével *Ligeti Miklós* szobrászt bízta meg. *Ligeti* most fejezte be mintázatát, melyet *Hegedűs* miniszter ma megtekintett és kivitellere mindjárt jóvá is hagyott. Az emlékmű előrészen izmos munkásalak áll, aki koszorút tesz a munka embernek sírhalmára. A munkás mögött stílizált fa-alaku közszlop emelkedik, amelynek megoldása igen érdekes és művészi. Míg az alak bronzból készül, az oszlopot zalahtnai terméskőből faragják ki ugyanannak a faragó iskolának növendékei, amelyet *Lukács Béla* alapított szülővárosában Zalahtnán. A művészi síremléket, mely egyik ékessége lesz a kerepesi-uti temetőnek, még az idén elkészítik és a jövő esztendőben leplezik le.

— Az elmélet és a gyakorlat. Egy tanfelügyelő nemrégiben valamelyik nagyobb vidéki város felsőbb leányiskolájában is megfordult s egyik kisasszonytól megkérdezte, hogy micsoda tápláló anyagokat tartalmaz a tyuktojás. A kisasszony precízül felelt. Egy másik szintén nagyon szépen megfelelt arra a kérdésre, hogy milyen a tollazata egyik-másik házi és vad szárnyasnak. Pihenőnek egy könnyű kérdést adott fel a tanfelügyelő.

— Hát azt meg tudná-e mondani, hogy a higitojást mennyi ideig kell főzni?

— Egy félóraig.

Kedvetlenül fordult egy másikhoz a tanfelügyelő.

— No maga talán jobban meg tudja mondani. A kisasszony gondolkodott egy darabig s aztán a legártatlanabb arccal felelt.

— Háromnegyed óráig.

A harmadik azt felelte, hogy egy óránál is tovább.

Végre nagy okosan úgy oldotta meg a kérdést egy kisasszony, hogy kijelentette, hogy a higitojást nem is szabad főzni. Mert ha főzik — kemény lesz.

— Koritovszky temetése. Az öngyilkossá lett lovag *Koritovszky* Konstantin holttestét ma alkonyatkor szállították el az orvostani intézetből a kerepesi temető halottasházába. Temetése iránt *Krakóban* lakó nővére, *Koritovszky* Mária, íérjezett *Budiszszevska* Zigmundovska asszony intézkedett. A következő távirattal bízta meg a lovag ügyvédjét, dr. *Stein* Tivadart a temetés rendezésével:

A család nevében tisztelettel kérem, rendezze a legszerényebb temetést Konstantinnak. Rudolf jelentkezni fog önnél. A költségekért jót állok. *Budiszszevska* Zigmundovska.

Az ügyvéd kérésére a rendőrség mellőzte *Koritovszky* boncolását, mert öngyilkossága kétségtelen és halálát belső elvérzés okozta. Arca változatosan és a haláltusának legokosabb nyomát sem viseli. A szerencsétlen véget ért embert egyszerű koporsóba helyezték és kivitték a kerepesi temető halottasházába, ahonnan holnap, szombaton délután 3 órakor szállítják el, hogy az új temetőben örök nyugalomra helyezzék.

Koritovszky lovag 1863-ban született a porosz-lengyelországi Rogovóban. Atyja, aki időközben meghalt, ugyanott földbirtokos volt. A fiú elég tetemes vagyont örökölt és azt regéle-ügyletekkel még növelte. Tizenkét évvel ezelőtt megismerkedett az akkor tizennyolc esztendő *Priestadecki* Mária grófnővel, akit 1890. március 19-én a krakói székesegyházban oltárhoz vezetett. Innen a násznép *Koritovszky* rogovói kastélyába utazott a lakodalomra. A mulatságnak azonban már másnap reggel hirtelen vége szakadt. *Priestadecki* Mária grófnő a nászéjszakán megőrült. A vendégek észleltek. *Koritovszky* pedig egynapos feleségét elmeógyógyintézetbe záratta. Az asszony még ma is ott él. Amikor *Koritovszky*tól a rendőrségen azt kérdezték, vajon nő-e, azt felelte:

— Igen, feleségem azonban elmebajos, nem élek vele és válopörben állok vele.

Ezt a válokeresetet azonban *Koritovszky* nem adta be. A katasztrófa után *Koritovszky* Budapestet telepedett meg és 1894-ben megvásárolta *Zemplén-megyében* a szinai és szakosni 40.000 holdas birtokot. A szinait kihizette, a szakosnira pedig 50.000 forint foglaltat adott. A szinai birtokot csakhamar eladta egy millió százezer forintért és ezzel a pénzzel a turfon kezdett játszani. Oriási összegeket vesztett, a szakosni birtok hátralekös vételárát nem tudta kifizetni és így az újra került. Eppen így árveresték el a közben vásárolt orosz-ruszkói és polenai birtokokat is. Es ettől fogva a legkalandosabb életre adta magát. Csaldája szakított vele, özvegy édesanyja nem segíthette, mert maga is a lehető legszerényebb viszonyok között él. A lovagot legelőször *Stanislauban* tartóztatták le, onnan azonban a fogházor tizenöt esztendő leányának segítségével megszökött. Ez a leány családjal most *Budapest* en a Védgát-utcában lakik.

— Kossuth-kép ár alatt. *Szegedről* jelentik, hogy *Parlaghy* Vilma festőművésznőnek Kossuth-képét a szegedi törvényszék zár alá helyezte. A festőnő a képet, amelynek értékét huszezer koronára becsülik, egy *Szudi* nevű kalandornak adta át eladás végett, aki viszont egy lókereskedőnél zálogba tette, háromszáz koronát véve föl a képre. *Szudi* a háromszáz koronával megszökött.

— Egy furcsa eset. A féléhivatalos Országgyűlési Értesítő *Szepes-Váraljáról* ezt a lakonikus táviratot közli:

Szepesváralja mai közgyűlésén a polgármester *Tellery* Gyula hírlapíró egy cikk miatt a közgyűlési teremből kiutasította.

A távirat szükségzavása homályba vonja az az ügy lényegét, mégis világos, hogy egy furcsa esettel állunk szemközt. Mert amennyiben egy megtorlást érdemlő cikk ennek az ügynek a mozgatója, anyai bizonyos, hogy a megtorlásnak nem formája s nyilvános közgyűlésről való kiutasítás.

— Öngyilkos banktitkárviselő. *Bécsből* táviratozza tudósítók, hogy *Brick* Rudolf, az Osztrák-Magyar Bank egyik számvizsgálója ma délután hivatalosan ökollette magát. *Brick* nem hagyott hátra levelet s kétségbeesett tettenek okát még csak nem is sejtik.

— **Nem eszi meg a rabkosztót.** A szombathelyi törvényszék fogházában egy Desics nevű kövesdi ember van bezárva valami kisebb vétésé miatt. Erdekesebb rabja még nem igen volt ennek a fogháznak. Desics huszonnégy nap óta nem evett. Azt mondja, hogy ártatlanul itéltek el és hozzá nem nyul a rabkosztóhoz semmi kérésért se. Neki nem ilyen koszt dukál. Vizet iszik mindössze, valószínűleg azon az elvi alapon, hogy a víz mindenütt egyforma. Nagyon elyongult az önkéntes koplalás alatt, de egyéb baja nincs. Egész nap az ágyán fekszik s méltatlankodva erősíti az ártatlanságát.

— **A krasznahorkai vár restaurálása.** Az Andrássy grófok ősi fészket, a krasznahorkai várat, az idő nagyon megviselte, úgy hogy gyökeres és korszerű kijavítását már évekként elhatározta a vár jelenlegi ura, gróf Andrássy Dénes. A nagyszabású restaurálás terveit Czigler Győző műegyetemi tanár már elkészítette, s azonnal hozzátart, mielőtt a rimaszombati törvényszék az Andrássyak nemzetiégi bíraltja ügyében dönt. Eddig a nemzetiégi monoki ága temetkezett az ósri várban a betléri ág egy részével, amennyiben gróf Andrássy Manó egyik fiával és unokájával ide temetkezett. De valószínű, hogy gróf Andrássy Gyula miniszterelnök hamvai is ide fognak kerülni, minthogy a közel százezer koronába kerülő tőketeresbi múzeum vadvízes lett a közellév halastó miatt. Az ósri várat a minap meglátogatta Roskovics Ignác festőművész dr. Hodinka Antal cs. és kir. bécsi udvari levéltáros kíséretében és igen sok becses régi olajfestményt talált.

— **Szünet a könyvtárban.** A központi statisztikai hivatal nyilvános könyvtára és térképgyűjteménye július 1-től augusztus 31-éig a könyvtár rendezése miatt zárva marad.

— **Tolsztoj.** Pétervárról jelentik, hogy a Misszionárszervezet orosz teológiai folyóirat a szentzsina rendeletére közli Tolsztoj grófnak a kiközösítésre adott választát és ennek a válasznak beható megafolását amelyet a jamburgi püspök, Szkorovoz hittérítő és Stov, Tolsztojnak volt elvtársa írt.

— **Lezuhant léghajók.** A bécsi katonai léghajó-osztály négy tagja, egy kapitány, két főhadnagy s egy hadnagy akaratlan látogatást tett Szillsárkányban. Kedden délután két óra tájban egy léghajó tünt fel Csorna felől, erős északi szél által hajta. Egyeszerre az előbb kicsinek látszó léggömb rohamosan nagyobbodott s csakhamar lezuhant utasaival együtt a falu közelében a gabonák közé, honnan a már nagyon megapadt gőmb a szél segítségével kivonszolta a kosarat a belekapaszkodó tisztekkel együtt a rétre. Ekközben a léghajó utasai erős horzsolásokat szenvedtek, de szerencsére komoly bajuk nem lett. A léghajó zuhanásszerű leszállását az a körülmény idézte elő, hogy a hajó gőmbje néhány méter hosszban fölrepedt, aminak következtében a gáz hirtelen kiömlött. A lezuhant léghajót és a tiszteket nagy néptömeg vette körül. A léggömböt vasuton Bécsbe szállították a hazautazó tisztek.

— **Gyilkos kösszika.** Az államvasutak máramarosizgat-körösmezei vonalán a folytonos esőzések folytán hatalmas sziklatömegek váltak ki a hegyből és a sinekre zuhanva, megrongálták a pályatestet. Hatvan munkást rendeltek ki, hogy a megrongált vonalat helyreállítsák. Javában folyt a munka, amikor egy hatalmas szikladarab lezuhant a hegyről és nyolc munkást maga alá temetett. Társaik rögtön mentésükre siettek. Nemskóra ki is emelték a szerencsétleneket, de ekkor már kettő meghalt, a többiek pedig életveszélyes sérüléseket szenvedtek.

— **Időjárás.** Az Országos Meteorológiai Intézet jelentése szerint az esőzések tegnap és ma kevés kivétellel az egész országra kiterjedtek és az Alföld egyes részein és a keleti vármegyékben jelentékeny csapadék volt. Szórványosan az esőzést zivatarok is kísérték. A hőmérséklet nem változott.

— **Házasság.** Lovass János gyáros, a Láng és Lovass cég belfelja, ma vezette oltarhoz a Deák-téri evangélikus templomban dr. Kibédi Biasini Domokos, volt országgyűlési képviselő és neje szül. Plachy Anna leányát, Kibédi Biasini Paula kisasszonyt, aki mostanig a zeneakadémia növendéke volt. Tanúk voltak: báró Daniel Ernő, Láng Sándor és Grecsák Károly kirai bíró.

— **Tűz Jenő főherceg villájában.** Badenből jelentik, hogy Jenő főherceg ottani villájának gépházában tegnap tűz ütött ki. A kastélyban jelenleg gróf Lónyay Eleménné lakik s táviratilag rendelték oda a weikersdorfi tűzoltókat, akik teljes felszereléssel ki is vonultak a veszély színhelyére. Legelőször is a szuterén alatt levő gépházba hatoltak be, nehogy a lángok a gazometert légherőpítsék. Két órai fáradságos munka után végre sikerült a tüzet lokalizálni, ami különben nem okozott valami nagy kárt.

— **Az olasz rablóvezér.** Rómából jelentik, hogy Musolino rablóvezérnek — akit hónapok óta hasztalanul nyomoztak — bűnügyét valószínűleg újra tárgyalják. Musolino tudatta a hatóságokkal, hogy ezzel a föltétellel hajlandó önként jelentkezni.

— **Kivándorlás Amerikába.** Newyorki főkonzulátusuk megosinálta a mult esztendőről szóló kivándorlási statisztikát. S a szomorú eredmény az, hogy 1900-ban még többen vándoroltak ki az Egyesült-Államokba, mint az 1899-ik évben, pedig már akkor is rengeteg nagy volt a kivándorlók száma. A mult évben 472,127-an vándoroltak ki az Unióba, a megelőző évben pedig 361,318-an. 1892 óta az 1900-ik év a legkedvezőtlenebb. A főkonzulátus jelentésében a helyzet súlyosbodását az okozza, hogy a kivándorlási ügynökök mesés színekkel festik a künn való boldogulásnak a képeit. A kivándorlók felérésében nap számosok és földmivesek, akik csakhamar belátják tévedésüket épp úgy, mint a kivándorolt mesteremberek, mechanikusok és kereskedők. Az akadály, amely rögtön megállítja őket, a nyelvismeret hiánya. Hamarosan elfogy az a kevés kis pénzük is, amit magukkal visznek s ha időközben nem sikerül munkához jutniok, a szűkölködés, a nyomoruság napjai következnek rájuk. A következő összeállítás részletesen mutatja a kivándorlási viszonyokat a két legutolsó esztendőben:

	1900.		1899.	
	Férfiak	Nők	Összesen	
Magyarország és Ausztria	73.962	34.739	108.701	84.837
Belgium	1.009	525	1.534	1.166
Dánia	1.959	1.254	3.213	2.895
Franciaország	1.884	1.087	2.971	1.761
Németország	11.904	8.964	20.768	17.989
Görögország	5.510	154	5.664	2.362
Olaszország	82.515	28.573	111.088	82.297
Hollandia	1.215	675	1.890	1.219
Norvégia	7.223	3.836	11.059	6.937
Portugália	2.743	2.154	4.897	2.570
Romania	5.900	4.053	9.953	2.530
Oroszország	59.234	33.252	92.486	76.114
Szerbia, Bulgária és Montenegró	245	65	310	90
Spanyolország	392	75	463	477
Svédország	11.126	9.659	20.785	15.033
Svájc	1.179	531	1.710	1.107
Európai Törökország	362	40	402	135
Nagy-Britannia és Írország	124.556	24.976	149.532	45.844
Európa többi részéről	7	11	18	6
Összesen:	291.926	154.523	446.449	345.399

Ausztriából és Magyarországból csak kevés család vándorol ki teljesen s a 34,739 kivándorolt nő tulnyomóan hajadon volt. Az Ausztriából és Magyarországból New-Yorkba kivándorolt férfiak és nők nyolcvan százalékát visszatér újra hazájába. Ezt egyébként annak a gyűlöletnek is tulajdonítják, amivel az amerikai munkások a tót, magyar és galiciai munkásokkal szemben viseltetnek.

Megdöbbenő jelenséget tárnak elénk a fent közölt számadatok, azt, hogy a népesség arányát tekintve, Magyarország ugyszólván a második ki európai államok közt a kivándorlás tekintetében. Még szomorubb e jelenség akkor, ha megmondjuk, hogy az angolok elsőségét érthetővé teszi az, hogy az Egyesült-Államokban egy velük nyelvben teljesen azonos nép között keresnek új hazát, míg a magyarországi kivándorlók egészen idegen világban tévednek, ahol boldogulásuk már onnélfogy is leküzdhetetlen nehézségekbe ütközik. Főképp a kivándorlási ügynökök igazgatásának kell tulajdonítanunk a kivándorlók számának folytonos emelkedését, azért newyorki főkonzulátusunk megdöbbenő adatai sűrűs feladatává teszik a kormánynak, hogy a lelketlen bujtatók üzelmeinek vége vessék. Ha másképp nem lehet, törvényhozási uton kell ártalmatlanná tenni a kivándorlásra csábítókat és e mellett Amerikában felállított kormányképviselők útján előmozdítani a hazakivándorlás visszatérését. Ha helyes és célszerű intézkedés volt a külföld metropolisaiba magyar kereskedelmi és gazdasági megbizottak kiküldése, ezerszer fontosabb érdeke az országban, hogy az amerikai magyar telepeken mi magunk gondoskodjunk véreink támogatásáról és hazaszállításukról.

— **Hőség Amerikában.** New Yorkból jelentik, hogy egypár államban ismét emelkedik a hőség. Tegnap Kanasszban 103 Fahrenheit fok volt árnyékban. A vetések teljesen elpusztultak a szárazság miatt, New Yorkban és Brooklynban még tegnap is 117 ember halt meg napszúrásban. A meteorológusok újra nagy hőséget jósolnak.

— **Halálözán.** Idősb Nuricsán József, 1848–49-beli főhadnagy a 29-ik zászlóaljban, nyugalmazott országos legyintézet ellenőr, Szamosujvárt 84 éves korában meghalt. A megboldogult a szabadságharc idején előbb mint nemzetőr szolgált a hazát, később, mint honvéd, a 29-ik honvédszászlóaljnak volt egyik vitéz főhadnagya. Résztvett a szibói ütközetben és ott volt Kolozsvár bevételenél. Temesvár ostrománál elfogták. Az Országos történelmi emlékműzeum idősb Nuricsán Józsefet, a haza védelme körül teljesített szolgálataiért, puritan jelleméért és a múzeum alapítása körül tanusított lelkes támogatásáért 1896-ban tiszteletbeli taggá választotta. A megboldogultban, akit július másodikán temettek el a szamosujvári sírkertben, dr. Nuricsán József műegyetemi tanár édesatyját gyászolja.

Galánffy Lajos hajdubüszörmenyi kőregyész Tátrafüreden szívészűhűdésben hirtelen meghalt. Fiát Galánffy Lajos budapesti alügyész táviratilag hívták atyja ravatalához. A kőregyész holttestét Büszörmevénybe szállították, ahol nagy részvét mellett temették el.

— **Beóthy Zsiga halála.** Pályájának biztató sikerekkel teli kezdetén, ifjúsága virágában hunyt el az éjszaka Beóthy Zsiga, a kolozsvári Nemzeti Színház tagja, édesanyja Rákosi Szidi asszony budapesti lakásán. A magyar színművészet szimpatikus, lelkes és törekvő tagját veszítette el Beóthy Zsigában, akit fiatalos hevülete a paedagogus pályáról vitt a kulisszák világába. Imádták ezt a világot, ambiciója itt bontakozott ki a maga valóságában. Mikor négy éve sikerrel állotta ki a színpadon az első próbát, szép jövőt jósolt neki mindenki. A főváros közönsége tehetségét a Magyar Színházban ismerte meg, ahol különösen énekes szerepekben volt sikere. Szép baritonja, értelmes játéka s megnyert egyénisége sok figyelmes barátot szerzett tehetségének. Az elmúlt szezon elején a kolozsvári színházban kezdte meg működését s az új közönség is csakhamar szeretetével fogadta. Pünkösdkor betegen jött vissza a fővárosba s feléje fordult résztvevő szívvel barátjainak érdeklődése, amikor híre terjedt, hogy szívbaja van s aggasztó az állapota.

Sok kilindás után ma éjszaka megváltotta szenvedéseitől a halál a huszonhat éves, derék, jó fiút. Az elhunytban Beóthy Zsolt egyetemi tanár és Rákosi Szidi asszony fiukat, Beóthy László, a Nemzeti Színház igazgatója testvéröccsét és Rákosi Jenő unokaöccsét gyászolja. A mélyen sujtott család iránt mindenütt nyilvánult a részvét; Rákosi Jenőnek többek között Wlassics Gyula közoktatásügyi miniszter is kondoleált.

Beóthy Zsiga elhunytáról családja ezt a gyászjelentést adta ki:

Beóthy Zsolt és Rákosi Szidi a maguk és mindazok nevében, akik néhai fiukat szerették, kesergő szívvel adják hírül, hogy fiuk, Beóthy Zsigmond, a kolozsvári nemzeti színház tagja, pénteken, 1901. július 5-ikén hajnali 1/4 órakor, életének 26. évében, hosszas szenvedés után könnyű halállal elhunyt. Temetése az ev. ref. egyház szertartása szerint holnap szombaton, 1901 július 6-ikán délután 5 órakor lesz a VIII. kerület, Kerepesi-ut 29. számú házhoz a kerepesi-uti temetőben. Budapestben, 1901 július 5-ikén. Nyugodjék békében! Beóthy László, testvére, Beóthy Lászlóné született Szwierák Gizella, sógorasszonya, Beóthy Zolika, a kisöccse, Beóthy Sándor, Beóthy Katica, Beóthy Klárka, Beóthy Józsi testvérei.

— **Az államtisztviselők mozgalma.** Az államtisztviselők mozgalmaról ma a következő tudósításokat kapunk:

Az ugocsmegyeyi állami tisztviselők Nagy-Szöllősen Krasnay járásbíró elnöklete alatt ma értekezletet tartottak, amelyen csatlakoztak a tordai és szegedi indítványokhoz. Kérvényüket átadták báró Perényi képviselőnek.

A paksi állami tisztviselők Szentpétery József járásbíró összehívására értekezletet tartottak, amelyen kimondták, hogy a szegedi tisztviselőkhez csatlakoznak és a kongresszusnak Budapesten való megtartását óhajtják. Elnökké megválasztott Szentpétery József kir. járásbíró, alelnökké Popovics József postafőnök, intéző-igazgatóvá Vajda Péter kir. teleklönyvezető.

A szászsebesi állami tisztviselők a tordaiak által megindított mozgalmat magukéval tették s annak szellemében szerkeszteték kérvényüket Vészi József országgyűlési képviselőhöz küldték be. A június 28-án tartott gyűlésükön a szegediek által javasolt kongresszushoz hozzájárultak s ezen való képviselőségükkel Kormos Elemér járásbíró mint elnököt, dr. Kramoln Ernő jegyzőt és Fejes Zoltán adóellenőrt bízták meg. A gyűlés Széll Kálmán miniszterelnököt táviratilag üdvözölte.

Az államvasuti hivatalnokok által fizetésrendezés és új szolgálati pragmatika kieszközlésére megindított országos mozgalomnak a szombathelyi üzletvezetőség területén való szervezése végett az államvasuti hivatalnokok Szombathelyen ülést tartottak. Az értekezleten Nagy István főellenőr elnököt. Szakall Ferenc fogalmazó, Földesi Ödön hivatalnok, Jalovetzky Vilmos ellenőr és mások hozzászólása után az értekezlet abban állapodott meg, hogy a vonalviszonyok széttagoltságára tekintettel, az együtetiség nagyobb biztosítása s a bizottság mobilizációjának megkönnyítése érdekében, — eltérőleg a budapesti értekezlet jegyzőkönyvének 8-ik pontjában felvett határozattól az albizottságba 8 tagot a központi és 7 tagot a vidéki hivatalnokok köréből választ meg s hogy a vidéki 7 tag közül 6 bizottsági tag egy-egy főpontot vezetje is lesz. — Az állandó albizottság tagjainak egyhangulag megválasztották az üzletvezetőség központjából: Szakali Ferenc fogalmazó, dr. Kovács László segédfogalmazó, Takács Károly mérnök, Jalovetzky Vilmos ellenőr, Deniflé Sándor ellenőr, Taschler Kálmán főmérnök, Nagy István főellenőr, Kliegl József mérnök. — A vidéki hivatalnokok köréből: Tóth Pál főmérnök (Szombathely), Kelemen Tivadar államostfőnök (Kis-Czell), Skalka János mérnök (Székesfehérvár), Somossy Nándor államostfőnök (Zala-Egerszeg), Mettelka Frigyes mérnök (Veszprém), Klein Lipót segédmérnök (Varasd), Taly Elemér államostfőnök (Sárvár). Gémes Ignác segédmérnök bejelenti, hogy a szombathelyi műhely részéről ő és Mustos Ödön számíttat

választattak meg állandó bizottsági tagok. Az elnök indítványára az értekezlet jegyzőkönyveileg mond közzétételre a mozgalom kezdeményezéseért a fumei bizottságnak s a zágrábi előkészítő bizottságnak.

A szombathelyi 17-es albizottság szűkebb körű értekezletén megválasztották: albizottsági állandó elnökké Nagy István főellenőr, előadóvá Szakali Ferenc főigazgató, pénztárossá Kiegl József mérnök, jegyzővé dr. Kovács László segédigazgató. A nagyértekezlet által megállapított géopontokhoz a következőkben adta meg az albizottság a vonalbeosztást: I. Szombathely (vezetője Tóth Pál főmérnök, bizottsági tag) a bezárólag Porpácztól kizárólag Febringig, a Szombathelytől—Pinkafőig, Szombathelytől—Rumig, a Porpácztól—Osorna, Hegyeshalom és Pozsony-Ujváros állomások kivételével, de a Pozsonyban létező pozsony—popráci osztálymérnökség betudásával — Pozsony-Ujvárosig és a Körmentől—Németújvárig terjedő vonalrészekre nézve. II. Kis-Czell (vezetője Kelemen Tivadar ellenőr, bizottsági tag) a bezárólag Bobától—Ukk—Tapolcaig és a Pápától — kizárólag Csornáig terjedő vonalrészekre nézve. III. Zalaegerszeg (vezetője Somossy Nándor ellenőr, bizottsági tag) a kizárólag Ukk-tól — kizárólag Csáktornyaig és a Türrétől, kizárólag Balaton-Szt-Györgyig terjedő vonalrészekre nézve. IV. Székesfejérvár (vezetője Skalka János mérnök, bizottsági tag) a kizárólag Bicskétől — kizárólag Sárbogárdig és a bezárólag Székesfejérvártól (Adony-szabolcs állomás kivételével) — Paks-ig terjedő vonalrészekre nézve. V. Veszprém (vezetője Mettelka Frigyes mérnök, bizottsági tag) a kizárólag Győr Szabadhegytől (Lepsény állomás kivételével) — kizárólag Ujdombóvár, a kizárólag Székesfehérvártól — kizárólag Bobáig, és a Jutastól—Veszprémig terjedő vonalrészekre nézve. VI. Vasas (vezetője Klein Lipót segéd-mérnök, bizottsági tag) a kizárólag Csáktornyától — kizárólag Zapszicig, a Vasas-tól Golubovecig és a Zabok—Krapina—Teplicztől Krapinaig terjedő vonalrészekre nézve.

— **Református istentiszteletek.** A református egyház figyelemzést a hívőket, hogy a rendes istentisztelet vasárnap délelőtt 10 órakor a Kálvin-téri templom újfalaklása miatt a Lónyay-utcai református főgimnázium dísztermében tartják meg.

— **A táborsernagy szivarja.** A minap elhunyt Madi Kovács György nyugalmazott táborsernagy jó magyar érzelmére élénk világot vet lapunk egy olvasójának, *Udvarlaky* Miklós budapesti ügyességi hivatalnoknak hozzánk beküldött következő érdekes feljegyzése:

Az 1894. évi balassagyarmati nagy hadgyakorlatok követő év tavaszán 6 főségre pár hétig a budai várakban időzött. Ez alkalomból Budapestre jött Madi Kovács György akkori kassai hadtestparancsnok is, hogy 6 főségnél tisztelegjen. Az udvar útjódzása alkalmával a ténnyeljárás nap-nap után egy századost és egy őrmestert szokott a várba fölvezényelni úgynevezett „ordonanz”-szolgálatra. Ez a szolgálat a tisztre nézve abban áll, hogy résztvesz az udvari ebéden, esetleg dejeuner is, az őrmester pedig 6 főségre katonai irodájában teljesít kézbesítő vagy hírhordó szolgálatot. Egyik napon ezredünkben egy kapitányral együtt engem vezényeltek az említett szolgálatra. A katonai iroda egy tisztjétől — ha jól emlékszem Szikibnievszky kormánytanácsostól kaptam a parancsot, hogy a Vadászúrtban szállva levő Madi Kovács György altábornagyunk jelensem, hogy 6 főségre 6t aznap délelőtt 10 órakor fogadják. A Vadászúrtban fölkerestem az altábornagy lakosztályát s bejelentem után a szalonba léptem. Az altábornagy — reggeli 8 óra lévén — még ültöközésével volt elfoglalva s csak úgy ingujjban állva elem várta jelenléteket. Én merev, katonás tartással szabályszerűen: németül jelentettem a katonai irodából hozott üzenetet. Az altábornagy jelentésem végével — talán kiejtéséből, vagy nevem után következtetve, hogy nem vagyok német — a következő kérdést intézte hozzám magyarul:

— Magyar ember maga barátom?

Én e már szokatlanságánál fogva is rendkívül jóleső megszólítás után szintén magyar nyelven adtam meg az igeni választ. Erre ő az asztalához ment s az ott levő dobozból egy szivart kivéve s felém nyujtva, e szavakkal adta át nekem:

— Vegye kedves barátom, utközben majd füstölje el.

Hazafias örömtől dobogó szívvel vettem át a szivart, megköszöntem és tisztelges után eltávoztam. Még ma is örömmel gondolok vissza e kedves epizódra s Madi Kovács Györgyre, aki magas katonai rangjával összeegyeztethetőnek találta, hogy egy magyar származású alantásával szolgálat közben is érintkezhetik magyarul.

— **A pincérek kongresszusa.** A pincéretültek vezetői elhatározták, hogy az összes egyeteket egyesítik az országos mozgalom végett. Elhatározták továbbá, hogy az ősszel megtartandó országos pincérekongresszust együttesen tartják meg s védnökül Hegedűs Sándor kereskedelmi minisztert kéri

föl, diszelnököknek pedig Gundel Jánost, Glück Frigyeszt, Bokros Károlyt és Némái Antalt.

— **Utazás a tenger alatt.** Párisból jelentik, hogy a francia lapok nagyon sokat foglalkoznak a *Gustav Zedd* nevű tenger alatt járó hajó sikerével. Az új hajó huszonnégy óra alatt észrevétlenül tette meg az utat Toulonból az aacciói kikötőbe s ekközben egy tengernagyi hajó ellen egy torpedót is bocsátott, míg ő minden veszedelmel kikerült. Több hajóról tüzeltek a tenger alatt járó hajóra, de eredmény nélkül.

— **Végzetes mulatság.** Szegebről írják: Hegedűs József kőfaragó-segéd tegnap éjszaka több társával mulatott és éjféli után bevetődtek egy rigó-utcai mulatóba. Nagy lármát csaptak s a tulajdonosnő, Jambrik Zsófia ezért leszidta őket. Valamelyik legény elkialtotta magát:

— Szurjatók le a vén boszorkányt!

Feleletül három lövés dördült el s Hegedűs egy jankájával öszeroyott. Még volt annyi ereje, hogy feltápáskodott és megütömozdött társai után ment, de alig ért ötven lépésnyire, elvesztette eszméletét. Az őrtálló rendőr beszálította a kórházba, ahol konstalták, hogy a lövés a gégejét érte s a golyó benne is maradt. Kihallgatása alkalmával azt mondta, hogy egyedül bement a konyhába, amire a tulajdonosnő ok nélkül rátámadt, fölkapta a revolverét és háromszor rálőtt, de csak a harmadik lövés találta. Ezzel szemben Jambrik Zsófia azt állítja, hogy a fegyvert önédelemből használta, mert leszurással fenyegették.

— **Végrehajtás a papi fizetésért.** A budapesti görög egyházközség még a mult évben összekülönözött a papjával, dr. Trojanosz Germanosz arkimandritával és felmondott neki. A lelkész azonban föllebezett a kultuszminiszterhez, aki a papnak adott igazat és kimondotta, hogy a hitközségnek nincs joga ahhoz, hogy elbocsássa a papját. Csakhogy az egyházközség előjárósága ezzel a határozattal nem törődött és mult évi november óta egyszerűen beszüntette az arkimandrita fizetését. Trojanosz arkimandrita végre is megunta a várakozást és most 2902 korona tőke és járulékaik erejéig közigazgatási végrehajtást kér Budapest tanácsától saját egyházközsége ellen. Egyuttal kérte, hogy vegyék zár alá az egyház összes javait, bérházeit, egyházi adóját és egyéb jövedelmeit. A városi tanács most került először abba a helyzetbe, hogy megegyezkedjen az hitközséget saját papjának gázsijáért. Egyelőre még nem került a sor a végrehajtásra és nincs kizárva, hogy nem is kerül reá a sor, mert meglehet, hogy az egyházközség vénei, elkerülendők a botrányt, kiegyeznek a papjukkal, akiknek végre is törvény szerint igaza van.

— **Meghalt egy madár miatt.** Három székelyhídi subano tegnapelőtt este madarászni ment. Nem a régi módi szerint, lépvezzővel, paritlyával vagy hívókával, hanem revolverrel. Hajnal felé a község mellett levő nádasban néhány vadmadarat pillantott meg a kis, tizenhárom esztendő Zámbo Mihály. Feléjük indult, de a háta mögöl rákiáltott a másik vadász, Erdélyi Imre.

— Ne menj a madarakhoz, mert lelöllek.

A fenyegetésre visszafordult a gyerek s nagy bátran kidőlesztette a mellét, visszakiabált.

— Ide löj, ha mersz.

A másik fickó mert s melibelőtte a vadász-pajtást. A meglőtt gyermek összeest s pár pillanat alatt meghalt. — Itt következett el a harmadik fu szerepe. — Az megindult a község felé, hogy majd odabenn elbeszéli a dolgot a meghalt gyermek szülőinek. Erdélyi azonban utánavevete magát s lelővéssel fenyegette őt is, ha nem segít neki abban a munkában hogy elrajtsék a gyermek holttestét. A fiu nem volt erre hajlandó s dulakodni kezdtek. Dulakodás közben sikerült elvenni a másiktól a revolvert — s azzal aztán beszaladt Székelyhídra s elmondta, hogy mi történt a nádas mellett. A csendőrség már kézre is kerítette a fiatal gyilkost s egyelőre a járásbíróság börtönében helyezte el.

— **Az alkohol ellen.** Az Országos Magyar Alkoholellenes Egyesület legutóbbi ülésén, amelyen a belügyminiszeri egészségügyi osztály főnöke, dr. Chyzer Kornél miniszteri tanácsos is jelen volt, dr. Bücher Lipót főorvos a szesz italok mértékletes élvezetének hatásáról értekezett. Bücher tudományos fejtegetések alapján bizonyítja, hogy az alkoholnak csekély mennyiségben is mérgező hatása van. A melegség érzése, a jó hangulat, amely a szesz italok mértékletes élvezése után áthatja az embert, nem egyéb, mint annak a bénító hatásnak következménye, amelyet az alkohol az agy idegsejtjeire és a körzeti idegekre gyakorol. Igaz, hogy ezek a jelenségek gyorsan elenyésznek, de idővel feltétlenül bekövetkezik a káros befolyás ugy az elmére, mint a teste. A tanulságos előadás után élénk eszmecsere fejlődött ki.

— **Kirabolt vonat.** New-Yorkból jelentik, hogy a Great Northern vasutnak egy nyugat felé menő vonatát tegnap délután egy montáni község mellett három álarcos rabló megállította. A rablók dinamittal fölrobbantották a vonaton levő pénzeszekrényt és a benne talált 40.000 dollár készpénzt és értékpapirokat ellopák, azután elvágtattak. Utasokat nem raboltak ki. Egy utast és két vasuti alkalmazottat revolverrel megsebesítettek. A rablók üldözésére erős rendőrszolgálatot küldtek ki.

— **Elfogott betörők.** A rendőrség tegnap egy betörőbandát fogott el, amely az utóbbi időkben több betörést követett el. A betörőbanda tagjai a következők: *Venig József* 22 éves, *Mittendorfer Nándor* 22 éves, *Reinmann József* 25 éves szabósegéd, *Lóti Lajos* 18 éves fényképész, *Prohászka Ferenc* 31 éves kártyaléost és *Géfin Géza* 19 éves lakatossegéd. Legutóbb ez a banda tört be özv. *Stadler István* dohánytőzsdejébe e h 4-ikén. Ugyanazon az éjszaka betörtek még *Morgenstern Ede* Garay-utca 20. szám alatti pálinkarakartárába, ahonnan négy üveg pálinkát vittek el. A betörőbandát, amelynek minden tagja rovt multu, az ügyességre kísérték.

— **Rendőri hírek.** Kedden a ligettéri dílőben egy fiatalember főbe lölte magát. A rendőrség megállapította, hogy az öngyilkos *Horváth Béla* kőszőrülegény. Reménytelen szerelem kergette a halálba. — Az éjszaka szobátüz volt a Csalogány-utca 43. számú házában, amelyet hamarosan elloított a II. ker. tűzörseg. A kár jelentéktelen. — *Knapp György* tolosvai születésű 30 éves nős boltiszlaga e hó 3-án eltávozt a Kerepesi-ut 18. szám alatt levő *Municipia*-nyomdából s azóta sem oda, sem a lakására nem tért vissza. Bátyjának levelet írt, amelyben értesíti, hogy a Dunába ugrik, mert a sok adósságát nem tud a fizetni. — E hó elsején eltűnt *Tóth Imre* endrői születésű 33 éves, nős napszámos Arbóc-utca 4. szám alatti lakásáról. Eltűnését családi perpatvarral indokolja. Az eltűnteket keresi a rendőrség.

— **Cigányzene a Telefon Hírmondóban.** Ma este cigányzene lesz hallható a Telefon Hírmondó összes állomásain este 8 órától 11 óráig. A cigányzene-átvitelt azonban, melyet az Emke- és az Elite-kávéházból közvetít a Telefon Hírmondó, megszakítja a 8 óra 15 percor tartandó tözsedolvasás (frankfurti, párisi tözsedolvasás és berlini tözsedolvasás) és a fél 10—10 óráig való esti olvasás, melynek keretében az est folyamán érkezett legújabb híreit olvastatja fel a beszélő újság.

Bajba került csodadoktorok.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, július 5.

Pár hét óta egy indiai csodadoktor ütött tanyát a fővárosban, aki egy Bécsből idekerült orvossal egyetemben csalta lépve a hiszékeny embereket s természetesen jó honorárium fejében — értéktelen csodaszerezzel győgygittotta őket. Nagyhangu reklámmal csalta magához az embereket az indiai csodadoktor és társa, amit végre egy följelentés jolytán az előjáróság értesült üzelmekről s megindította ellenük az eljárást. Holnap jog itelkezni az előjáróság a csodadoktorok ügyében s előreláthatólag súlyos pénzbüntetést szab ki rájuk és eltiltja őket attól, hogy továbbra is kihasználják az emberek könnyenhiyőségét.

Már június eleje óta jelennek meg a lapokban hirdetések, amelyekben egy indiai csodadoktor ajánlja magát a szembajos embereknek. Indiai növények nedvéből készített gyógyszerével — ugymond a reklám — meggyógyítja a legmakacsabb szembetegségeket is, sőt nem egy teljesen vak ember nyerte már vissza szemvilágát a csodaszertől.

A Mérlég-utca 6-ik számú ház második emeletén volt a rendelőintézet. A kapu alatt és a lakás bejárataán hatalmas tábla hirdette, hogy ott ütötték föl ideiglenes tanyájukat a szenvedő emberiség jöltevői, dr. *Goolan Kader* indiai orvos és dr. *Knöpfelmacher* József. Junius elsején vették ki a lakást. Az indiai csodadoktor apró kis emberke, fezzel a fején, míg a dr. *Knöpfelmacher* már valóságos világló. A lakbért egy negyed esztendőre előre kifizették a házmesternek.

Amint tanyát ütöttek itt, azonnal megjelentek az újságokban a nagyhangu hirdetések. Így esett meg, hogy már az első héten naponta 10—15 ember kereste föl az indiai csodadoktor rendelőintézetét, később azonban már 70—100 főre rugott naponta a páciensek száma.

A betegetek dr. *Knöpfelmacher* fogadta s ő volt a tolmács dr. *Goolan Kadernek*, az indiai csodadoktorok. Meghallgatta a beteg panaszait, a betegség történetét s referált arról társának, aki azután megkezdte a kezelést. Kétféleképpen történt ez. Vagy fekete és szürke kenőcsel kente be a csodadoktor a szempillákat, vagy pedig etherikus oljjal vegyített borszeszt csepegtetett a szemekbe. Természetes dolgot, hogy a betegeknek néha-néha nagy lájdalmat okozott ez a gyógyszer, de — amint dr. *Knöpfelmacher* mondta nekik — a földolag a bizalom s a jámbor emberek biztak is a messziről jött csodadoktorban. Az orvosi honoráriumot egy hétre előre ki kellett fizetni, mert különben bele sem kezdett dr. *Goolan Kader* a gyógykezelésbe.

Pár nappal ezelőtt egy páciens, akit nagyon megkínzott a csodadoktor, feljelentette a dolgot az ötödik kerületi előjáróságnak, amely különben is figyelmes lett már az újságokban közzétett szemérmetlen reklámokra. Az előjáróság utasította dr. *Dévai Mór* kerületi orvost, hogy vizsgálja meg a dolgot.

Dr. *Dévai* elment a csodadoktor rendelő intézetébe, ahol mindkét orvost kérdőre vonta. Az indiai csodadoktor előmutatott valami diplomát, amely szerint állítólag Lahoréban szerezte meg a doktori címet. Dr. *Knöpfelmacher* Bécsben szerzett diplomáját mu-

tatta elő. Elmondta a két ember a gyógykezelés módját s megmutatták a gyógyszereket, amelyeket állítólag hatvan indiai nővény nedűből kevernek össze. Arra nézve azonban, hogy milyen nővények ezek, nem tudott az indiai csodadoktor felvilágosítást adni.

A kerületi orvos elkobozta a gyógyszereket és elküldte az egyetemi vegykerületi állomásra megvizsgálás végett. A vizsgálat kimutatta, hogy a kenőcs nem ártalmas, azonban gyógyító hatása egyáltalán nincs.

Julius elsejére idézte meg az előjáróság a két csodadoktor kihallgatására. Itt dr. Raiss Rezső előjáró-helyettes hallgatta ki őket. Dr. Knöpfelmacher elmondta a kihallgatáson, hogy Bécsben ismerkedett meg társával s nagyon megtetszett neki ennek a gyógymódja, amelynek — úgymond — sikereiről is meggyőződött; ezért társult vele. Az indiai csodadoktor nem adta magát kellőleg igazolni s hivatkozott a bndapesti és bécsi angol konzulokra, akik őt ismerik. Elmondta, hogy a humanizmus vezérelte Budapestre, mert gyógymódja, amelyet tizenhét év óta gyakorol már, sok embert tett boldoggá.

A helyettes-előjáró kihallgatta még a Mérleg-utca 6-ik számú ház házmesterét, majd úzvegy Weiler Alajosné, a csodadoktor egyik paciense, aki azt vallotta, hogy nyolc év óta tartó szembaja sokat javult a csodadoktor kezelése alatt.

Dr. Raiss Rezső tegnap a rendőrség segítségével elkoboztatta a csodadoktor összes gyógyszereit s holnapra tüzte ki a tárgyalást a két csodadoktor ellen. Kuruzslásért és meg nem engedett reklámsínálásért fogja őket hónap felelősségre vonni és elítélni. Az ítélet — mint hírlik — nagyon szigorú lesz s a két csodadoktor el fogja az előjáróság tiltani az indiai gyógymód gyakorlásától.

New-York szerencsége.

A mai lapokban sürgőnyt olvastam, amely azt jelenti, hogy New-Yorkban vége lett a gyilkos hőségnek. Ugy lett vége, hogy nagy zivatar szakadt le a városra s lehitette a temperaturát. Egyben azonban számtalan házába beütött a villám, felgyújtott egy millióba került templomot és egy nagy személyszállító hajót. Így aztán joggal panaszkodhatnak a derék newyorkiak, tekintve, hogy az egyik bajtól egy más baj révén szabadultak csak meg.

Ez alkalomból van szerencsém a következő analóg esetet előadni:

Volt egy ur, akinek semmi más baja nem volt, mint csak az, hogy sokat nyomott a latban. Őszintén megvallva kétszáz kilót nyomott a latban, s ez a nagy kövértség arra indította, hogy orvoshoz forduljon tanácsért. Az orvos így szólott hozzá:

— Keljen föl reggel hat órákor és szaladj a várost mindennap.

A kövér ezt híven meg is tette, s lefogott. Ám a sok szaladástól megdagadt a lába, s ismét az orvoshoz ment. Az orvos így szólott hozzá:

— Ásson egy kis gördröt a kertjében, s minden nap álljon meztüláb bele. A nedves föld meggyógyítja.

Ezt is megtette. A daganat szépen leohadt, de a szerencsétlen ember reumát kapott. Újient az orvoshoz sietett tanácsért, aki így szólott hozzá:

— Massziroztassa magát, s ha fájdalmai vannak, szedjen brómot.

Dögönyöztette magát és szorgalmasan szedte a brómot, aminek az lett a következménye, hogy fájdalmai megszűntek, s egyben tökéletesen tönkretette a gyomrát. Ismét az orvoshoz sietett, aki ezuttal fejét csóválva szólott hozzá:

— Barátom, az ön gyomorban csakis hizláló kura segíthet. Meg fog gyógyulni.

A szerencsétlen ember pontosan betartotta a hizlálókura rendelkezéseit s most, miután gyomorjába eltűnt, ismét kétszáz kilót nyom.

Most már csak per analogiam kell eljárni s a kövér ur circulus vicíozusát alkalmazni lehet Newyork városára is. Ime:

1.

A newyorki hőség vége. — New-Yorkban véget ért a gyilkos hőség. Ugyanis nagy zivatar tört ki, amely egyrészt lehitette a levegőt, másrészt azonban házakat és templomokat döntött romba.

2.

A newyorki zivatar vége. — A newyorki zivatarnak szerencsésen vége szakadt, amennyiben a koránny nagy viharágyukkal lövette szét a sötét felhőket. Am három viharágyu felrobbant és kétszáz embert súlyosan megsebesített.

3.

A newyorki sebesültek gyógyulása. — A newyorki sebesültek hála Istennek jobban vannak. Csak az a baj, hogy a tulzsúított kórházban pestis-epidémia tört ki, amely azonban a városba még nem terjedt ki.

4.

A newyorki pestis vége. — A borzasztó járványnak, amely New-York egy kórházában pusztított, szerencsésen vége szakadt. A kórház ugyanis kigyuladt s porrá égett a bennlevőkkel együtt. Egyben a város fele is leégett.

És ezt aztán mindenki folytathatja addig, ameddig akarja. Én csak eddig akartam.

— o. —

FŐVÁROS.

(*) A budai szemét elvarozás. Ma délután ülést tartott a budai szemét elvarozásához szükséges berendezések megszerzésének ellenőrzése céljából kiküldött bizottság Viola Imre tanácsos elnöklése mellett. A bizottság előadta azokat a terveket, amelyek a szemétszállító-telep istállóinak s egyéb épületeinek az elhelyezésére vonatkoznak. Elhatározták, hogy az összes munkák elvégzésére néhány megbízható vállalkozót hívnak föl ajánlattételre. Ha aztán a mérnöki hivatal a részletes költségvetést elkészíti, az építkezésekhez azonnal hozzáfognak. Be kell szerezni husz darab szemét-üvarozó-és tíz darab sár-üvarozó kocsit. Ezeknek a mintáira nyilvános pályázatot hirdetnek s ezek közül a három leginkább megfelelő mintá egyenként 600 korona díjat kap. A mintákat augusztus hónap 15-ikéig kell bemutatni a közegészségügyi és köztisztasági ügyosztályban (Központ város háza II. emelet) Viola Imre tanácsosnál vagy a helyettesénél. Az elfogadott legjobb minta után rögtön elkészítetik a kocsikat. — Javasló a bizottság végül, hogy a kocsisok ruházatát, a löszer-számokat, a pokrócokat és egyéb kellékeket szintén előzetesen bekért minták után rendeljék meg.

Fővárosi ügyek.

... és a főváros kijelentette, hogy diszhintók eladásával nem foglalkozik.

Mert a fővárosnak van diszfogata is. Erről a türelmes fővárosi adózó polgárok éppen olyan keveset tudtak, mint a Tanács, amely valószínűleg kínosan volt meglepetve, amikor Mainz városa azt kérdezte, eladja-e a diszfogatot. Mainzban ugyanis a hercegeknek közelébbi jubilál. Erre az ünnepségre kellene a városnak a diszhintó.

Tehát kereső utra indultak. És ideértek Budapestre, ahol aztán abba hagyták a keresést. De családok. A Tanács nem adja el a diszfogatot, vagy hogy a főváros hivatalos nyelven fejezzem ki: nem foglalkozik diszhintók eladásával. Amin még a mainziak sem csudálkoznak. Mert az a hintó csak egy hintó. És akinek nyugtalan a mája, talán azt is gondolhatja, hogy a millennium óta nyugovó hintó már talán nem is disz és már nem is fogat. És mért tudják a mainziak is, hogy milyen volt a diszfogatom? Inkább legyünk rártatók és támogassuk a jóléti bizottság takarékos elveit: ne foglalkozunk diszhintók eladásával... Ezt könnyű megselekedni!...

Ez az utca üveg-utca!...

Üveg-kövel lesz kirakva. Egy francia gyáros vállalkozik arra, hogy egy utcát próbaképpen üvegekkel kövezzon ki. Ha ez a követet bevállik, akkor talán a rejtélyes jövőben eléri a dédunokáink, hogy üvegen járhatnak a főváros utcáin mindentű. Akár meztüláb is. Amit mi nyájas elődök nem tehetünk. Természetesen be kell várni, hogy a Tanács mikor engedje meg ennek az utcának az üvegesítését. Ez a mikor lesz a fővárosi lakók türelmének a próbaköve, illetve próbátüvege. Egy azonban bizonyos: hogy ezen a próbautcán nagy lesz a forgalom. Mert mindenki látni akarja majd. És annyi cipőtalp kopik majd el, hogy már a cipészek érdekében is meg kell engedni a próbát. Meg hogy a népdalokok is gyarapodjanak egy témával. Mert mostanában a fővárosi népdalok olyan távol vannak az igazi népdaloktól, mint... ez az üveg-utca a Tanács engedélyétől...

Nem is Gellérthegy, ha óben Nincsen rajta szék Kanónen!

Ezt Kipfelhauser írta egy verse végén és Tóth Kálmánt becsukták érte. Pedig igaz volt. Mert amióta a citadella az ágyukkal lekerült a hegy tetejéről, azóta a Tanács nem veszi komolyan a jó öreg Gellértheget. Robbantásokkal akarják tisztességes formára alakítani, ami azonban sehogyse sikerül. Talán csak azért nem, mert a Tanács akarja, vagy mert a robbantást még a hegy se szereti: ki tudja? Most májusban is egy hordónagyású sziklatömb gurult le elkeseredetten az utra. A mérnökök prózai nyelven azt mondják, hogy a robbantásoknál meglazult. No, mindegy. Megint csak megromlott a Tanács terve. Ami nem is olyan nagy baj. De a főkapitány azt mondja egy mai átiratában, hogy ennek a sziklának társai is lesznek, fővárosi nyelven: még több szikla lazult meg. Ami ahogy sem teszi kellemszde a hegy alatt való sétálást. És a szegény Tanács — mi tehettek tőle? — újra robbant. Robbant, robbant, amíg csak egyetlen szikla maradt. Mert a Gellérthegy renitens. És nem akar meggömbölyödni a Tanács terve szerint. Szegény hegy! Ha nevetni tudna, már régen meggömbölyödött volna a sok nevetéstől. Mert az a dolog nagyon, de nagyon komikus, amit vele tesznek. De ő nem nevet. Mert ő a hegy és nem a Tanács. Ha fordítva volna!... Nem is jó illeszre gondolni!...

Font.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** Fővárosi Nyári Színház. A Budai Szinkör műsora ma A görög rabszolgával gyarapodott, amelyet ma láttunk először az aréna színpadán. Gondos, összevágó s élvezetes előadásban hozta színre Makó társulata a Népszínház első nagysikerű Sidney Jones-operettjét, amelyet az angol muzsika kedvelői a szinkörben is meg fognak hallgatni. A szereplők éneke, játéka, a rendezés és a kiállítás egyaránt megérdemi a dícséretet. Sugár Aranka, Parlagi Kornélia, Sárosi Paula, Leővey, Kremer, Pázmán, Környei s Havasy Szidi járultak hozzá minden tehetségükkel és igyekezettükkel a jó előadáshoz. A közönség csaknem egészén megtöltötte a tágas arénát és sokat tapsolt az egész estén át, a népszerű melódiákat megismételtette és a főszereplőket többször a lámpák elé hívta.

** A Quo Vadis magyar dramatizálása. Sienkiewicz világhírű regényét, melyet a Budapesti Napló közölt először magyar nyelven, Virter Ferenc színpadra alkalmazta, őt kébbe csoportosítva a Nero császár korabeli akcióit. Az új dramatizálás eltérő a párisi Ambigue-színház előadásától.

** Vendégszereplés. Solymosi Elek, a Népszínház kitűnő komikus július 9-ikén, 10-én és 11-ikén vendégszerepel Kunhegyi Miklós társulatánál — Mezőtúron. A jeles művész három legjobb szerepét fogja eljátszani.

** Az Uránia-Színház beszámolója. Az Uránia-Színház elmúlt színházi éve 1900. augusztus 18-tól 1901. évi június 30-ikáig tartott. Ez idő alatt nyolc új darabot hoztak színre. Az elmúlt évben volt a színházban 303 est, 59 délutáni, 82 iskolai előadás és a munkások számára még 12 vasárnap délelőtti előadás. Az előadások összes száma volt 456. Legtöbbször Salamon Ödön Párisát adták, amely 104-szer került színre. Magyar írónak szerzői díj címén 11.735 koronát fizetett ki a színház a szezon tíz hónapja alatt. A színház vezetőségének s kivált az Uránia-Egyesület és a színház elnökének, Molnár Viktor miniszteri tanácsosnak érdeme, hogy a tudományok népszerűsítésének s csarnoka kezdő éveit ily sikerrel s ily jentékeny erkölcsi eredménynyel fejezte be.

** Szerződötetés. Borostyány Sári kisasszonyt, az országos színművészeti akadémia nagytehetségű végzett növendékét Relle Iván, pozsonyi színgazgató a jövő időnyre szerződötette a pozsonyi városi színházhoz. A kisasszony a múlt héten vendégszerepelt a budai szinkörben s Noémi szerepében osztatlan sikert aratott.

** Krastli felgyógyult. Bécsből táviratozza tudósítónk, hogy Krastli Frigyes udvari színművész, aki néhány hónapig súlyos beteg volt, annyira jól érzi már magát, hogy orvosának, Chiari tanárnak tanácsára Eilack-Reichenauba, dr. Konried gyógyítóintézetébe utazott és ott fog maradni egész nyáron át.

** Városligeti Szinkör. A szokatlan nagy előjegyzések folytán, melyek az Ocska brigadéros vasárnapi előadásához történnak, az igazgatóság az Ocska brigadéros parodisztikus bohózatot a jövő vasárnapra kétszer tüzte ki, délutánra és este.

MŰVÉSZET.

Egy szobrász uti emlékei.

— Páris, London, Berlin. —

Írta: Klein Miksa.

Ha egy barátunk megmutatja nekünk választottjának arcképét és látjuk, hogy csunya, ilyenkor azt szoktuk mondani, mennyi jóság van az arckifejezésében! Ha egy várost a tisztasága miatt dicsérnek, tudjuk, hogy ez is csak amolyan frázis. A szép, a csudálatra méltó Párisnak alap-terve olyan, mint a régi Athéné. Az elpusztult Athén Párisban támadt föl újra. Az athéni polgárnak a száműzetés halált jelentett. Nem minden francia élhet Párisban, de Páris minden franciáé. Nem hal meg francia a nélkül, hogy Párist legalább egyszer ne látta volna. Azt nem is kell mondani, hogy a művészet teremtette meg ezt a várost; nem a szalonművészet. Páris a nők városa.

London a férfiak városa, — komoly és örömtelen. Szénből nyerk az aranyat, — miért is ennyire fekete a szén? Hétfőn akárcsak valami tárnába, leszáll az ember, kapar és ás, ahol jószántából még barom se élne; vasárnap van aztán a fölszállás. Békének napja a vasárnap és a végtelen parkokban csak úgy özönlik a nép, sűtkérezve a napsgugárban vagy enyhülve az árnyékban. Ennek a városnak nincs tervrajza és a füstös, fekete házak között csak annyi helyet hagytak utának, hogy emberek és járművek közlekedhessenek.

Vannak persze hatalmas, sötét épületek és műemlékek is, amelyek hangos tanúi a nemzét

nagyágának, így a Westminster-apátság, a Tower hidja stb.

Aki a közügy szolgálatában kivált, halála után a Westminster-apátságban szobor-emléket kap. Ott áll Shakespeare — éppen hogy — élet-nagyágban, Disraeli pedig a természetnél jóval nagyobb dimenziókban; többet nem lehet kívánni. — A Royal Academyben évente kiállítás is rendeznek: csudálkoztam, mennyi sok jó műdarabot látni itten. De honnan lehessen tudni, mi jó, mi rossz, mikor még nincs — szélesszójuk?! A nemzeti múzeumban tömérdek jó képet látni, a lordoknak csudás gyűjteményei vannak, amelyeket az idegen is megszemlélhet, ha néhány sorban engedelmet kér. De a múzeumok és a képtárak nem kedvemre valók; kár, hogy nem lehet a képeket egyenként, egymástól függetlenül tanulmányozni, úgy mint a könyveket a könyvtárakban.

*

Persze a legjobb műveket Párisban is múzeumokban és gallériákban látni. Bementem a Louvreba: gazdagsága lesújt. Nem vagyunk egyedül milói misszonyunkkal. A luxembourgi gyűjtemény éppen kicsisége miatt tetszett nekem; innen csak keveset kellene eltávolítani, ugyan-csak finoman rostálták meg a műveket. Arra, ami itt lóg, vagy ki van állítva, büszke lehet a nemzet. Mindezeket a műveket az utolsó husz év szalonjaiból válogatták össze. Ez az idei Szalon és a Szeccszói? Nagyszerű téliertek voltak, de a gladiatori harc alig fog az idén eldőlni. Az ásitás ragadós és valóban nem tudom, hol ásitának többet: a Szalonban, vagy a Szeccszóban? Valjon találhatnék-e ebben a két műcsarnokban valami méltót a Luxembourg számára? Nem hinném. Még Rodin sem éri el nagyságát és erejét az ő előbbi műveinek, amelyeket a Luxembourgnak annyira hódolattal csodáltak. Hugo Victoria nem kész munka, tele homályos formákkal és mindenféle pontozással; ugyan miért nem várja be a legközelebbi kiállítást, hogy készen mutathassa meg, mit tud? Hogy Hugo Victort meztelenül ábrázolja, az nem valami új dolog. Londonban Wellington herceg palotájában ott áll Napoleon, akit a pulya Canova már akkor faragott ki meztelenül és még hozzá kitűnően. És Michel Angelo se fejezte be minden munkáját; látni: semmi sem új a nap alatt. De azért Rodin igazán nagy művész.

Elmentem aztán a *Salon des Indépendants*-ba, ahol semmiféle jury se működik és ahol mindent elfogadnak. Nincs is olyan nagyon sok munka, mint az ember gondolná. Itt független egyének állítanak ki, akik nem tudnak glédába állni vagy magukat alárendelni. Nem egy kitűnő képet láttam, iskolázatlan, durva munkát, de tele erős tehetséggel. Műkereskedőknek aranybánya. Ezeket a képeket most darab vajás kenyérért kapni, de valamikor majd drága pénzen kelnek el. Az egyik vad zseni nem megy ki a fejéből. Ez nemcsak egy óriási képet festett, hanem vagy harmincat, — mindmegannyi Dantéből. Rettenetesen vannak megfestve, de mégis csak meg vannak festve. Hogyan és hol tudott ez az ember ennyit összefesteni?! És mi megy végbe ennek a művésznek a lelkében?

A Pantheon egyelőre nem sokat ér, képviselve vannak az összes irányzatok, de az egész a kellemetlen provizórium hatását kelti. A régiek tulságosan plasztikusok, az újak tulságosan illusztrativak. Márványban nem igen lehet kirugni a hámból, azért is sokkal méltóságosabb Londonban a dicsőség temploma, a Westminster-apátság ahol minden márványból és gránitból való, sok kitűnő munka gyönyögebb munkák mellett, de mind élő lény, akár szép, akár nem szép, nem úgy, mint a Pantheonban ezek a lakozott, tarkabarka, kísérteties kodalakok. . . .

*

Mindezeket a gyűjteményeket elégedetlenül hagytam el, hogy visszatérjek Párisba, ehhez a valóban nagy műremekhez és én is csak úgy tezek, mint *Charpentier: Lujzájában* a leány, aki atyjának minden szemrehányására csak azzal felel: „Páris, Páris!” Sokat beszéltem Páris városáról, a nélkül, hogy részleteket érintettem volna, mert az egész egy egységes műremek alkot, amely-nél szebbet képzelni se lehet. Nézzük meg csak egyszer a mi városépítőinket: az építészeket és a szobrászokat. Hogyan áll ma a közönség az ő művészetükkel szemben? illetőleg hogyan állítják oda a közönséget a szakértők? Mindig csak képekről beszélünk, a szobrászat meg az építész két erős szolgálóleány, akit tisztá patyolatban látni a kiállításokon, hogy aztán piszkosan, szürkén a háttérbe visszavonuljon. A Festészet herceg-asszonyal persze másként vagyunk. Az szép, színes, ezüstlő csillogó ruhát visel, rizporozva vagyon és kendőzve, amint éppen a közönség izlése kívánja. Igen, szép is a festőművészet, hogyha szép, — és méltó arra, hogy fejedelmi termeket ékesítsen, ragyogón, mint a rubin vagy a smaragd. De elvégre mindez mégis csak privát ügy, — hol marad a művészet, amely kifelé alkot, amely városokat épít szilhuettnek az alkonyi pirban égő avagy holdas égre, márványból várás-

alakokat farag, amelyek reszkető holdfényben, amikor egyéb színek elhalványulnak, titokzatos életet kezdenek? Miképpen hathatott ilyen megvilágításban az Akropolis és Athennek 11.000 szobra, amely az idegent tisztelettel töltötte el, a honfit pedig szeretettel?

*

Honnét van az, hogy ez a varázslat hatás nélkül marad Berlinben, ahol annyi pénzt adnak ki művészetre?! Nem tud lelkesedni a tömeg vagy közönyösök a hivatottak és a műveltek?! Talán tulságos bürokráciával kezelik itten a művészet ügyeit? Hiszen itt is élnek isten kegyelméből való művészek, akiknek szívébe Rómában, vagy Firenzében vagy a művészet más igazi székvaróságban feledhetetlen napsugár ferkőzött! Csakhogy Berlinben a célszerűség szempont az irányadó. Hol vannak a templomok, az aukák, a csarnokok, a nyilvános kertek, amelyekkel ezeltől a nép városát földszította a köz számára?

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **Falkai László tul a tengeren.** Nem-sokára révbe ér az eltűnt levélhordó. Hogy e rév nagyon biztos ne lehessen, arról a budapesti királyi ügyészség gondoskodik. Ez a gondoskodás pedig csakis akképp eshetett meg, hogy Falkai egy tengerparti kikötővárosból képeslevezőlapot irt egyik magyarországi sógorának s ebben jelezte, hogy hajóra száll Amerika felé. Ezt a levelet azonban a budapesti postaigazgatóság elcsipte s átadta az ügyészségnek. Az ügyészség előbb megkérdezte a kereskedelmi minisztert, hogy hajlandó-e a letartóztatás, a kiszolgáltatás és hazaszállítás költségeit viselni s csak miután igenlő választ kapott, küldött kábeltelegrammat a new-yorki rendőrigazgatóságnak, hogy Falkait partraszállásakor tartóztassa le. Falkai hajója négy-öt nap mulva köt ki s így elfogatása akkorra várható.

§§ **A Vásonkeő-váltók.** Ismét napirenden van a Brunkala-ügy. Megirtuk, hogy az igazságügyminisztérium visszautasította *Brunkala* Lászlóné és társai kegyelmi kérvényét s hogy tiz esztendő huzavona után most már végrehajtják a jogerős ítéletet. A kir. ügyészség ma kapta meg a bűnpör aktáit s Brunkalanét illetőleg, aki megszökött, úgy határozott, hogy megerősítette a már korábban kibocsátott körözövelet s fölkerítte a rendőrséget, hogy a sokat emlegetett asszonyt tartóztassa le, ha a nyomára kerül. *Kégly* József volt romhányi ügyvédet pedig, aki bűnpártolásért három hónapi fogházat kapott, föl fogják szőlítani, hogy a büntetését haladéktalanul kezdje meg.

Bohémia.

(A legdrágább tárcanovella.)

— A *Budapesti Napló* tudósítójától. —

Budapest, július 5.

1191 korona!

Ennyi pénz mindenestre tekintélyes összeg, de gigászi nagyságot jelent, ha egy szűk dimenziójú tárcanovellának az utányomása kerül ennyibe. Sem a francia, sem az angol, sem a német újságírodalomban nincs rá példa, hogy egy tárcanovellának a reprodukciójáért kiadó akkora összeget fizetett volna, mint a *Pénc és föld* kiadótulajdonosa, amért *Kabos* Ede, a jeles író *Bohémia* című tárcáját más lapból átvette és a magáéban leköszölte. Az előzmények a következők:

Kabos Ede irt egy *Bohémia* című tárcát, amelyben képzelt alakok szerepeltek. Leírta benne a bohémélet apró és nagy bajait, kedves léhaságát és nagy nyomorát. Ezt a tárcát, amelyet szerzője egy hangversenyen föl is olvasott, szöszterint leköszölte a *Pénc és föld* című lap és a tárca alá jegyzeteket csinált, amelyekben a tárcában szereplő egyes alakokat, — akik eredetileg csak az író fantáziájában éltek, — élő emberekre vonatkoztatta. Ezeket meg is nevezte nem éppen a leghízelgőbb jelzők kíséretében. — A szerző, akin kettős sérelem esett, jogorvoslati keresett.

Dr. *Kovács* Jenő, a kiváló íróvárosi ügyvéd, aki maga is író lévén különösen volt hivatva, hogy ebben az irodalmi pörben eljárjon, az író képviselőtében bepanaszolta a kiadótulajdonost, akinek ügyvédje dr. *Báttaszéki* Lajos volt. A tárgyalás folyamán szakértőül *Kiss* József, a *Hét* szerkesztője, *Papp* Zoltán író és *Wodianer* lapulajdonos jelent meg.

A bíróság a következő elvi jelentőségű ítéletet hozta:

Ő Felsége a király nevében!

A budapesti kir. törvényszék dr. *Kovács* Jenő budapesti ügyvéd által képviselt *Kabos* Ede hírlapíró, budapesti lakos felperesnek, dr. *Báttaszéki* Lajos budapesti ügyvéd által képviselt *Gurré* Ferenc budapesti lakos alperes ellen szerzői jog bitorlásának megállapítása és jár. íránt az 1900. évi május

hó 28-án 19.740. sz. a. indított keresettel folyamatba tett rendes perében az 1901. évi június hó 11-én megtartott nyilvános ülésben következő

Ítélet

hozott:

Gurré Ferenc alperes ellen a szerzői jog bitorlása megállapított s ugyan ő emiatt a budapesti kir. ügyészségnél 15 nap alatt végrehajtás terhe mellett lefizetendő 500 korona pénzbüntetésre ítélték. Ezen pénzbüntetés behajthatatlanság esetében 25 napi fogházbüntetésre változtatták át.

Köteles továbbá az alperes a felperesnek 80 korona kártérítési tőkét és — szakértői díjakkal együtt — 410 korona 30 fillér perköltséget 15 nap alatt, végrehajtás terhe mellett megfizetni.

A felperes ügyvédjének munkadíja és kiadása 230 korona 30 fillérben, az alperes ügyvédjéé pedig 201 korona 30 fillérben állapították meg saját felével szemben.

Indokolás.

A szerzői jog bitorlása az alperes ellen megállapítandó az 1884. évi XVI. törvények 6. §-ának a 2. pontja alapján azért, mert a felperes felolvasását engedély nélkül közölte s mert a lap kiadója a hivatkozott törvény szempontjából a lapjában elkövetett bitorlásért felelős a szerkesztővel együtt (20. §. utolsó bekezdése), s mert ennél fogva az alperes nem védekezhetik azzal, hogy a lapjában elkövetett bitorlásról tudomása nem volt.

Annál inkább áll pedig ez a szabály, mert az 5. és 19. §-ból nyilvánvaló, hogy a gondatlanságból történt közlés is bitorlás s mert a kiadót még gondatlanság terheli akkor, ha a lapjában megjelent közlemények ellenőrzését elmulasztja. A büntetés a törvény 19. §-a alapján volt kiszabandó. *Magasabb összegben pedig azért, mert a bitorlás módja, — a közleménynek személyes támadás természetével bíró megjegyzések kíséretében lenyomása — amint azt a szakértők is megállapították, az írói műnek egyenes megbecselenítése volt; s mert ennél fogva az alperest súlyosabb felelősség terheli.*

Ugyancsak a most említett törvényhely indokolja a kártérítés megítélését is. A kár összege a szakértők egyhangú véleménye alapján határozatott meg a kereset összegében.

A perköltségek fölül a bíróság az 1868. évi 54. törvény-cikk 251. és 252. §-ai alapján határozott.

Érdekes az ítélet megokolásának az a része, ahol ki van mondva, hogy az írói mű megbecselenítése, amelyre nincs a törvényben paragrafus, súlyosbító körülményül szolgál. Ugy az írók, mint a kiadók szempontjából rendkívül érdekes ez az ítélet és elvi jelentőségű a bíróságnak az a szempontja, amely szerint a kiadót gondatlanság terheli még akkor is, ha lapjában megjelent közlemények ellenőrzését elmulasztja.

Ez a legdrágább tárcanovellának, a *Bohémia*nak története!

Hanem azért az ítéletnek is van egy bohémvonása, tessék csak átnezi ezt a táblázatot, amely a fizetési összegeket mutatja:

500 korona	pénzbüntetés,
80	„ kártérítés,
180	„ szakértői díj,
230	„ felperesi költség,
201	„ alperesi költség,

összesen 1191 korona.

Amint látni, a legjobban járt az állam, amely 500 koronához jut a novella révén, jól jártak az ügyvédek és a legrosszabbul az író. Ő kap legkevesebbet.

SPORT.

„ **Alagi lóversenyek.** A nyári meeting holnapi, második napján dől el a 3000 koronás *Evanthia*-akadályverseny, a talpon levő alagi jobb steplerek részvételével. Ezuttal próbálkozik akadályokon először *Jerome*, mely tegnap a *Stewarton*-gátversenyt nyerte, de dacára jó klasszisának, mégis valószínűbb, hogy a *Geiszt-léle* kipróbált steplerek közül akármelyik leveri. Különösen *Sveitche*nek van közülük jó kilátása. Szép lesz még a *Viztorony*-díj, itt *Windsor* vagy *Mistry* lesz a legjobb. A típeket holnapra itt adjuk:

- I. *Geiszt-istálló*—*Anita*.
- II. *Esztelen*—*Tedd* meg nekem.
- III. *Geiszt-istálló*—*Jerome*.
- IV. *Orkán*—*Peninsular*.
- V. *Roulade*—*Fakati*.
- VI. *Windsor*—*Mistry*.

„ **Peregrinus.** Több lap közölte, hogy *Peregrin*ust megvette herceg *Auersperg* Ferenc s indítja a schönaui gátversenyben. Ez, mint a *Magyar Turf* jelel, nem felel meg a valóságnak; *Peregrinus* Rohonczy Gida tulajdonában fog a schönaui díj startjához állni.

„ **Alagi lóversenyek eredményét** a *Telefon* Hírmondó utján tudhatják meg mindazok, akik nem mehetnek ki a versenyterre. A *Telefon* Hírmondó kiküldött tudósítója ugyanis két versenyenkint részletes eredményt ad le telefonon, melyet a beszélő újság azonnal felolvasol. A lóverseny-eredmények felolvasására kétszeres riadójjel hívja fel előfizetőink figyelmét a *Telefon* Hírmondó.

Nyilttér.

Rohitsi

TEMPER **FORRÁS** **STYRIA** **FORRÁS**

Savanyúvíz

FŐRÁKTAR
Budaörs
Hoffmann József-utca
Bathory-utca 8. sz. sz. n.

A Rohitsi savanyúvíz mint gyógyszer felismerhetetlen hatású gyomor- és bélhurutnál, az ivarszervek hurutjainál, máj- és lépbetegségeknél, de különösen váltókoránál.

A Tempel forrás borzalmasan károsító hatású ital.

A Styria forrás ellenében kizárólag ivókúrára használják.

Byrolin és Byrolin-szappan

nélkülözhetetlen mindenkinek, ki a bőrt melegség, por, zsírszag, sportmegterheléskéntől meg akarja óvni.

Kapható gyógyszerárakban, droguistáknál, illatszerekkereskedésekben és direkt Bécs, VI. Amerlingstrasse 2.

Dr. Graf & Comp.

Járványok idején és minden időben semmi sem biztosítja jobban az egészséget, mint a jó és emésztőképes gyomor, meg a tiszta ivóvíz. Kiváló eszköz erre

a mohai

„ÁGNES“

FORRAS

természetes szénsavdús ásványvíz, mint föltétlenül tiszta, kellemes és olcsó savanyúvíz; dús szénsavtartalmánál fogva nemcsak biztos óvszer fertőző elemek ellen, hanem a benne foglalt gyógyszerek felismerhetetlen hatású gyomor- és bélhurutnál, az ivarszervek hurutjainál, máj- és lépbetegségeknél, de különösen váltókoránál.

Kedvelt borvíz

Főráktar: **ÉDESKUTY L.** Budapest, cs. és kir. udv. szállító.

Ásványvíz-nagykereskedő.

Kapható minden gyógyszerárakban, fűszerkereskedésekben és vendéglőben.

Özv. Walkó Lajosné szül. tóth-lipcei Fabriczius Amelie mint neje, Amelie, Gizella, Lajos, Adrienne, Endre, Loránd és Irénke mint gyermekei, özv. Walkó Károlyné mint anyja, özv. Lomniczy Vilmosné szül. Walkó Augusta, Walkó Károly, özv. Hegedűs Gyuláné szül. Walkó Róza mint testvérei, tóth-lipcei Fabriczius Endre mint apósa, özv. Romlaky Paulin mint nagynénje, tóth-lipcei Fabriczius Béla és Kiss Odón mint sógorok, Walkó Károlyné szül. Rosenberger Emilia, tóth-lipcei Fabriczius Béláné szül. Angerer Gizella és Kiss Odónné szül. tóth-lipcei Fabriczius Margit mint sógornők fájdalomtól le-sújtva jelentik, hogy

WALKÓ LAJOS III.

a Magyar Leszámlító- és Pénzváltóbank igazgatója, stb. stb.

július 3-án délben 1 órakor Herkulesfürdőn életének 49-ik és legboldogabb házasságának 25-ik évében, rövid, de súlyos betegség után elhunyt.

A boldogult hült tetemei f. hó 6-án, szombaton d. u. 5 órakor fognak a gyászházban, V., Dorottya-utca 6. szám alatt az ág. hitv. ev. egyház szertartásai szerint beszánteltetni és onnan a Kerepesi-úti sírkertben örök nyugalomra tétetni.

Budapest, 1901. július hó 5-én.

Áldás emlékére! Béke drága porai felett!

(Az e rovat alatt közöltteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÁVIRATOK.

A francia képviselőházból.

Páris, július 5. A képviselőház mai délelőtti ülésén elfogadta az egyenes adókról szóló törvényjavaslatot.

Bülów utja.

Berlin, július 5. Bülów egyáltalán nem készül Pétervárra s az utazásáról terjesztett híreknek nincs semmi alapjuk. Hivatalos részről hangsúlyozzák, hogy az orosz-német viszony kitűnő s nincs semmi olyan momentum, amely szükségessé tenné a kancellár utazását. Ez a jelentés arra való, hogy a kancellár pétervári utitervének megőrzését ne használhassák fel szándékos félremagyarázásokra. Azt híresztelték, hogy Bülów Pétervárt meg fogja kezdeni a tárgyalásokat a vámtarifa felett. Ez a hír cáfolatra sem szorul, hisz a vámtarifa-javaslatot még a szövetségi tanács sem tárgyalta le.

Hilsner öngyilkossági kísérlete.

Bécs, július 5. Hilsnernek a pankrázi fogházban, ahol a kötélverő-műhelyben van elfoglalva, sikerült kötelekből hurkot készíteni és fel akarta magát akasztani, de szándékának kivételében megakadályozták.

Elnökség a spanyol cortesben.

Madrid, július 5. Minthogy a képviselőház nem választotta meg azokat a jegyzőket, akiket Vega Armijo elnök javaslatba hozott, Armijo lemondott. Az elnöknek ez a lépése nagy izgatottságot kellett.

Madrid, július 5. Vega Armijos kamaraelnök határozottan ragaszkodik lemondásához.

Százmillió kölcsön.

Szófia, július 5. A bolgár kormány egy párisi bankszindikátussal százmillió frankos kölcsönt kötött. A kormány a szindikátusnak lekötötte a behozandó dohánygyedáruság jövedelmét.

A vitás tengerszem.

Lemberg, július 5. A tartománygyűlés mai ülésén gróf Potocki meginterpellálta a kormány képviselőjét a magyar határszélén lévő tengerszem területének a magyar hatóságok által való megszállása tárgyában.

A kínai bonyodalom.

Marseille, július 5. A Mytho gőzhajó az első, Kínából hazarendelt francia csapatokkal ma reggel ideérkezett. A csapatok megérkezéskor örömrivalgásban törtek ki. Besson tengernagy számos tiszttel a hajóra ment, hogy a hazakerkezettek, számszerint 1271-et, kik között 120 beteg van, üdvözölje. A ki- szállás 8 órakor kezdődött. A katonák a közönség lelkes ovációja között vonultak kaszárnyáikba.

Ostromállapot Buenos-Ayresben.

Buenos-Ayres, július 5. A szenátus és a kamara a kormány kívánságára elrendelte a félelmi ostromállapotot.

London, július 5. A Times jelenti Buenos-Ayresből tegnapi kelettel: Egy néptömeg, diákok vezetése alatt tegnap este tüntetést rendezett Roca, a jelenlegi és Pellegrini volt elnök ellen. Az elnökök lakását követelődött meg. Mindkét ház őrizet alatt áll. Pellegrinit egy kő a fején megsebesítette. A rendőrség képtelen a zavargást elnyomni. A tüntetés még egyre tart.

Pestis.

Konstantinápoly, július 5. Ma két újabb pestis esetet konstatáltak, még pedig a Kassin-basa-külvárosban egy görög nő és Galatában egy asztalos betegedett meg. Az egészségügyi tanács ho nap rendkívüli ülést fog tartani.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, július 5. A bécsi tőzsdékamara elnöksége Koerber miniszterelnöknek, Spens-Boden igazságügy-miniszternek és a távollévő pénzügyminiszter helyett Gruber osztályfőnöknek emlékiratot adott át a tőzsdébizományi ügyletek jogviszonyai tárgyában. A küldöttéget mindahárom helyen jóakarón fogadták. Mindahárom helyen megígérték, hogy a beadványt alaposan tanulmányozni fogják és egybehangzóan kijelentették, hogy a kormány már régóta figyelemmel kíséri a tőzsde kedvezőtlen viszonyait és keresi a módokat és eszközöket, amelyekkel a bajokat orvosolni lehetne. A tőzsdékamara beadványa szerint a bécsi tőzsde nagy hanyatlásának egyik legfőbb oka az ingó értékekkel való ügyletek terén uraikodó jogbizonytalanság, amelynek oka nem annyira a törvényhozásban, mint inkább az értékpapírügyletekből kifolyó jogszolgáltatás folytonos ingadozásaiban keresendő. A beadvány végül kéri a kormányt, hogy tegyen meg minden közigazgatási és törvényhozási intézkedést a végre, hogy a bank- és bizományi ügyletek terén a jogbizonytalanság megszűnjék.

London, július 5. (Gabanapiac.) Az irányzat általában nyugodt és az árak változatlanok. Városi liszt 23 sh. 6. p. — 29 sh. Repceolaj 25 sh. 9. p. Tengeri 21 sh. 6. p. Behozhatl: buza 10,000. árpa 1000 zab 30,000 qu. Az idő szép és meleg.

Liverpool, július 5. (Gabanapiac.) Amerikai buza 1/2 p.-vel, kaliforniai 1/2 p.-vel olcsóbb, amerikai tengeri 1/4 p.-vel drágább, liszt változatlan. Az idő szép.

New York, július 5. (Terményiárasok.) (Zárlat.) Gyapot (8.50). Októberre 7.64 (7.66). New-Orleansban helyben 8 1/2. (8 1/2). — Petroleum: Stand white New Yorkban 6.90 (6.90). Stand white Philadelphianban 6.85 (6.85). Refined in Cases 7.90 (7.90). Credit Balances at Oil City 1.05 (1.05). — Zsír: Western steam 8.85 (8.80). Robe és Brothers 9.— (8.90). — Tengeri irányzata tartott. — Julusra — (49.1/4). Szeptemberre. — (50.1/4). — Okt-re — (—). — Buza irányzata állandó. — Piros őszi helyben — (76.1/4). Julusra — (73.1/4). Szeptemberre — (72.1/4). Októberre — (72.5/8). Dec-re — (74.1/4). Gabona szállítási díja Liverpoolba 1.1/4 (1.1/4). — Kávé: Iair Rio 7. sz. — (5.1/4). Julusra — (5.—). Októberre — (5.20). — Liszt: Spring Wheat cears 2.75 (2.75). — Cukor: 3.1/2 (3.1/2). — Ón: 23.14 (23.15). — Réz: 17.— (17.—). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, július 5. (Terményiárasok.) (Zárlat.) Buza irányzata állandó. Julusra 65.1/2 (65.—). Szept-re 66.1/2 (66.1/2). Tengeri irányzata szállár — Julusra 46.1/2 (44.1/2). — Zsír: Julusra 8.52 (8.40). — Szeptemberre 8.57 (8.45). — Szalonna short clear 8.25 (8.35). — Sertészsír: Julusra 13.80 (13.80). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

S. A. S. Y. V. Hogy mi a szerelem? — kérdezik tőlünk, mert nem tudtak egymás között megállapodni. Lássák, így vannak ezredek óta a költők, kutatók és bölcselők a szerelem kérdésével: mindegyik másként definiálja. Egy azonban bizonyos: nem érezte még, aki mástól kérdi, hogy mi a szerelem? Nem csoda, hölgyeim és uraim, — hiszen önök még oly fiatalok, de kérdésekre a jövődő meghozza a döntő feleletet.

B. L. 1. Az elkésve, útes után bementett tere nem számít 2. A felvétel, ha jóvá hagyaták az ellenfelek a terezt, nem fizeti meg az ellenfeltekt magasabb terezt, hanem az övét fizetik az ellenfelek.

Grandeur. A vármegye alispáni hivatala után a belügyminiszterhez kell folyamodni. Okmányokkal kell igazolni, hogy 1. rendelkezési képességgel bír; 2. valamely magyarországi község kötelekibe írt van véve; 3. Magyarországon öt év óta megszakítás nélkül lakik; 4. kifogástalan magaviseletű; 5. fenn tudja magát tartani; 6. az adózók lajstromába öt év óta be van vezetve.

Anonym. (Vallomás.) Azok közül a dilettáns alkotások közül való, amelyeket nyugodtan végig lehet olvasni. Valami nagyobb bosszuság nem éri az embert, jóllehet lépten-nyomon apró hibákra akad és végül látja, hogy a tapogatózás, a kételkedés végigvonul a stílusán. Ezt meg kell látnia előbb önmagának, aztán híhet csak a komolyabb ambícióinak, addig nem.

Ionka. Pécs. Orvosi vizsgálat alapján vétetek írt. Fizetésük havi 60—80 korona. A tolymadványok a kórház igazgatóságához intézendők. Mellékelnél kell a születési, erkölcsi és orvosi bizonyítványokat. Egyebekre nézve ott kaphat felvilágosításokat.

Sz. Gy. Balaton-Szent-György. Dr. H. A. tanár lakása: IV. Mária Valéria-utca 7. Siklóssy tanár a napokban halt meg. Gégebajokban dr. Morelli Károly (József-körút 55—57.) specialista.

A. I. Somló-Vásárhely. 1. K. G. címere, a Hazánk szerkesztőségébe (VIII. Szentkirályi-utca 30.) küldje a levélét. 2. Pénzintézeteknél vagy nagy vállalatoknál, bankoknál stb. magántisztviselő lehet. A kereskedelmi szaktanári tanfolyamot is végezheti.

Péllx. A király Ischiben nem ad általános audienciákat. A kabinetiroda személyzete mindig vele megy, ha valahová hosszabb tartózkodásra utazik.

Takács. Attól függ, milyen a viszony kettőjük között. Ha bizalmas, nem kell a meghívást várnia, ha azonban csak ösmeretség, várja be a hívást.

Dr. Soh. 1. Oszkor már késő volna, most kell intézkednie az iskolák igazgatóságainál. 2. Ugyan-onnan kérhet értesítőt is, amelyben az összes felvételi föltételek bennfoglaltatnak.

T. E. K.-Szt-Márton. Grazer Volksblatt és Grazer Zeitung.

Egy előzetes. Esztergom. Világos, hogy a kereskedelem a közönség érdekét szolgálja. Viszont az is igaz, hogy a közönség a kereskedők érdekét szolgálja.

G. M. Ha a baj előrehaladt, orvos tanácsát kérje. A szórakozás, a vig társaság, a békés életmód mindenesetre segít a bajon.

Há olvasó. A t betűt ott c-nek kell olvasni. E—r. Arad. Minden tekintetben el vagyunk látva. H. H. Nagyvárád. 1. A képviselőház gyorsíródjába cimezze. (Tekintetes stb.) 2. Orley Kálmán, országgyűlési képviselő.

F. Ó. A minapi képviselőházi tárgyalás megadta a választ a kérdésre.

M. M. (A kékvér.) Rettenetes sablon, ezt újra megírni följáró bűn, újra rosszul megírni istenkísértés. Az ön lelkiismeretét az utóbbi terheli. Balaton. Nemcsak hogy illik, de kötelessége fölvilágosítani a leányt. A. Magló. Állatorvosnak kell a madarat megvizsgálni, hogy valamely szert ajánlhasson.

KÜLÖNFÉLEK.

Epilog.

És most vége a játszi dalnak,
Úres a vén asztalfők,
Mit gyerekekkel belettem,
Szétszóródnak a szent csomók.

Az illatvesztett ibolyákon
Még egyszer elmereng szemem, —
Adieu, ti csengő régi hangok,
Nehéz kézzel a könnyű lantot
Már én tovább nem pengetem.

Szárnyas pegázus, menj szabaddá,
S repüljétek ti is, dalok!
Édes, boldog utatokról
A vándor más irányba fordul
S megy komolyan, bölcsen — s gyalog!

Szávay Gyula.

+ **Párisi lakomák.** Megtoldjuk egygyel — a leghíresebbel — azoknak a lucullusi lakomáknak a sorát, amelyeket Párisban rendeztek a tékozló milliómosok s amelyekről tegnapi számunkban irtunk egy kis statisztikát. Ezt a lakomát a „tramway- király”, *Elkins* rendezte *Ritz*-nél harminc vendége számára. A hőbortos amerikaiak az az ötlete támadt — akkor volt éppen *André* utrafrándulóban — hogy az északi sarkon lakomázzanak. Az étteremben egész hegyeket emeltek — az olvadás ellen jól beszórt — jégdarabokból, itt-ott hóval borított, azaz hogy fehér porral teleszórt fenyőfák és zuzmók integettek a vendégek felé, akiknek lábai alatt, a csikorgó hó illúzióját keltendő, ropogott a fehér szőnyegekre hintett kőpor. A jég között fókák üldögéltek s a pincérek eszkiomóknak öltözve szolgálták föl a lakomát. A fekete kávé pedig egy másik étteremben, azaz hogy a trópusi erdők kellő közepén itták meg a vendégek. A déli vízfőzést nagyszerűen odavarázsolták a kertészek s óriási pálmafák árnyékában, fejük fölött kókuszdiókkal játszó majmok és rikácsoló papagályok társaságában fejeződött be ez a kis lakoma, amelyért potom 52.000 frankot fizetett *M. W. L. Elkins* ur, a tramwaykirály.

+ **A marokkói szultán fotográfái.** Reánk nézve igen közömbös ez a tény, de azért érdemes, hogy tudomásul vegyük, annak a nagy örömmel miatta, amelyet az *Adams*-cégnél szerzett. Ez a cég gyártja ugyanis *Londonban* a legkitűnőbb lényképező gépeket s ezt a céget tisztelte meg a marokkói szultán 5 félésege kisdíj megrendelésével. Két gépet készítettek a számára, egyikben az összes fémalatrészek — aranyból, a másikban ezüstből vannak, finom vezetékekkel, ami mellett persze eltörpülnek a cédrusból készült faalkatrészek és az egyéb pompás felszerelés.

Ehhez képest az első gép, amelyhez 150 uncia aranyat használtak fel 52.500, a másik azonban csak potom 22.500 frankba került. Az *Adams*-cégre tehát aligha maradt közömbös az a tény, hogy a marokkói szultán fotográfái.

+ **Ma a háziur szerencsét kíván.** Él itt *Budapest* egy igen jámbor, csöndes hivatalnok, aki számítást a városházán, s a napokban kettős jubileumot tilt ugyanegy napon. Az esülsakodalmát és huszonötödik évfordulóját annak, hogy hivatalnok. Amint ez szokás, sőt talán illik is, valami kis ünnepeket rendezett a szegény számítást ur ebből a nagy alkalomból. A lakása, két szűk kis utcai szoba, zsufova volt vendégekkel: a kollégáival, meg a felesége rokonaival. Vidáman mulatoznak, amikor beállt a házmester, kezében levél.

— A háziur küldi. Szerencsét kíván ő is.

A számítást arca kipirosodott a megtiszteltetésből. A háziura kíván neki szerencsét! Ez nagy kitüntetés! És mohón tartotta föl a levelet és olvasta:

„Tisztelt uram! Ugy hallom, hogy önnek ma sokan kívánják szerencsét kettős jubileuma alkalmából. En is szerencsét kívánok a harmadik jubileumához: Ön ugyanis ma huszonöt éve, hogy lakom. Ah uram, mennyire szeretheti ön azt a 640 koronás lakást, mily kedvesek lehetnek önnek a falai, hogy huszonöt éven át megtartotta! Mert bizonyára nagyon jó, nagyon kényelmes és nagyon olcsó lakásnak találta! Igaz ugyan, hogy huszonöt év előtt festettem ki utóljára, függönyök nincsenek az ablakain, a vízvezetékéből nem folyik a víz, ellenben a kályhája füstöl és a padlója már hepehupás, de ön mégsem gondolt sohasem a fölmondásra, mert mint mondanám, bizonyára nagyon jónak, nagyon kényelmesnek és nagyon olcsónak találta a lakását. És szerette. Ennél fogva méltányosnak találom, hogy ön ezután többet fizessen ezért a két szobáért, amely oly híven szolgáltotta önt, teljes megelégedésére, huszonöt éven át. Ugyanezért lakkbérét a következő negyedtől kezdődően 800 koronára emelem. Tisztelettel...” stb. Ilyen a háziur, ha szerencsét kíván!...

+ **Amerikai milliómosok alapítványa.** Az amerikai milliómosok, akik vagyonukat kitarító munkával szereztek az élet keserves küzdelmeiben, a tudomány jelentősége iránt való tiszteletüknek fényes bizonyítékait adják azokkal a nagyszerű adományokkal, amelyeket az utóbbi években egyetemek alapítására tettek. Alig mulik el egy év, hogy ne hallanánk valami új egyetemet, csillagvizsgáló vagy más, a természet kutatására szolgáló intézmény alapításáról. Legutóbb *Carnegie*, a híres vaskirály, a skót egyetemek fejlesztésére 150 millió koronát adott, *John Rockefeller* pedig a chicagói egyetem céljára 8 milliót. A közelmúltban a következő nagybővítések fordították a tudomány fejlesztésére:

A *Gerard College* alapítására *St. Gerard* 36 millió koronát adott, a *Pratt* Institut alapítására *Ch.*

Pratt 18, a *Hopkins University* alapítására *J. Hopkins* 16, a *Drexel* Institut alapítására *I. Drexel* 16, a *Stanford University* alapítására *J. Stanford* 13, a *Cornell University* alapítására *E. Cornell* 7 1/2, a *Vanderbilt University* alapítására a *Vanderbilt*-család 6, a *Columbia University* alapítására pedig *S. Low* 5 millió koronát adományozott.

+ **Tetovált hölgyek.** Amerikában a tetoválás már a civilizált világhoz is utat talált. *New-York* és *Chicago* szépei festett karokkal és vállakkal járnak kelnek, s nincs messze az idő, hogy a mi báltermeinkben is tetovált hölgyeket fogunk bámulni. Ez most a legújabb divathóbort. De a vadaknál legalább értelme van a tetoválásnak. Ott ennek több rendbeli oka van. Első sorban azért festik testüket az indiánok, hogy ezáltal félelmetessé tegyék magukat ellenségeik előtt. Azonkívül így módon jelzi az egyén összetartozását a családjával vagy valamely törzssel. Való igaz, akádnak immár a vadak között is, akik tetszélő húságból tetoválják magukat. Ezek minden éle feltűnő, tarka rajzokkal ékesítik testüket. *Polinéz*iben emelkedett a tetoválás a legnagyobb tökéletességre. A *polinéz* vadak teste virágos szőnyeghez hasonlít. A rajzok oly finomak és tökéletesek, hogy a bőr inkább valami csodálatos himzésű, szingardag trikhöz hasonlít. Van azonkívül némi hasznos alapja is a vadember tetoválásának. Nevezetesen a színes, nedves festék hűsíti a bőrt s egyben megvédi a moszkító csípéseitől. Ami kezdetben ismertető jele, védőeszköz volt a vadaknak, később művészeté fejlődött. Természetesen azonban, hogy minden alapja és célja mellett is nem egyéb a vadak tetoválása, mint barbárság; annál furább tehát, hogy most a szőke amerikai ladyk is beszegődtek a tetováltak nagy táborába.

+ **A kormányozható léghajó pályadíja.** A párisi klub 100.000 frank pályadíjat tűzött ki annak, aki *Páris* szomszédságából, *Suresnes*-ből léghajóval fölszáll és miután az *Eiffel*-toronyt megkerülte, egy fél óra leforgása alatt *Suresnes*-be ismét visszatér. A kikötött föltétel e szerint nem más, mint a kormányozható léghajó föltalálása. Bármily lehetetlenségnek látszott mindeddig e sokat zaklatott problémának a megoldása, a százezer frankra már is akadtak pályázók. Legújában *Roze* jelentkezett és bemutatja az általa kifundált kormányozható léghajót. Az új — még eddig ki nem próbált találmány — tulajdonképp két léggömbből, helyesebben kőnynnyel töltött hosszúak, torpedóalakú selyemburokból áll. E két selyemburok egy hatalmas alumínium kerethez van hozzáerősítve, amelyen belül husz lőerejű petroleum-motor működik és két legyezőszerű szárnyat hajt. A két kőnyet tartalmazó selyemburokkal a fölemelkedést akarja lehetővé tenni a föltaláló, a motor által mozgatott szárnyak

REGÉNY.

Gusztai hadnagy

Irtá: SCHNITZLER ARTHUR.

(7)

— Ezt ugyan már előbb kellett volna megmondolnom, most már vége a *Praternek*, a jó levegőnek s a sétáknak... Igazi! Mit is akartam? Le kell dobnom ezt a sapkát, ugy nyomja a fejemet, nem is tudok rendesen gondolkodni. Így — így. — Nos, *Gusztai*, most szedd össze az eszedet... Az utolsó... a végrendelet következik most. Tehát: holnap reggel vége... reggel hét óraker... hét óra, éppen a legszebb idő. Haha! Hát nem? No jó! Hát nyoleker, mikorra az iskola kezdődik, mindennek vége lesz. Csakhogy a *Kopecy* nem tarthat órát, mert nagyon meg lesz rendülve. De talán meg sem tudja, hisz nem kell olyan nagy lármát csinálni. A *Lippai Miksa* is hét óraker lőtte magát agyon s csak délben tudták meg. Szeretném tudni, hogy mi közöm nekem ahhoz, hogy *Kopecy* tart-e órát vagy nem? ... Ha! Tehát hét óraker. Ugy... Nos? Mit akarsz még? Nincs más. Vége. A szobában lövöm magamat agyon s ezzel vége. Hétfőn lesz a temetés...

Ismerek valakit, aki nagyon fog örülni a dolognak: a doktor. A párba, az egyik fél öngyilkossága miatt, nem tartható meg... Mit fognak szólni *Mannheimerek*? No, azt hiszem, az ur nem sokat fog törődni vele... de az asszony, a szép, szőke asszony... avval lehetett volna...

Annál azt hiszem szép kilátásaim voltak, ha csak hozzá láttam volna a dologhoz... óh, ez egészen más dolog lett volna, mint a *Steffel*, avval a rongyossal... Szó ami szó, az ember

sohse legyen lusta, kurizálni kell, virágot kell küldeni, okosan kell beszélni... Az nem megy olyan könnyen, hogy: Gyere el hozzám holnap délután a kaszányába! Ilyen tisztességes asszony, ez lett volna a valami. A przemysli kapitányom felesége sem volt tisztességes asszony. Meg mernek rá esküdni, hogy a *Libicky* és a *Wormutek*, ez a rongyos kadét is... De *Mannheimerné*... óh, az egész más lett volna, valóságos jó társaság, melyben az ember nagyot fejlődhetett volna, jó modort tanult volna, szinte önmagától remegett volna az ember. — De mindig ezek a rongyok... s olyan fiatalon kezdtem — gyerek voltam még, mikor először voltam szabadságon s otthon voltam *Grácbán* a szülőimnél... A *Riedl* is ott volt — egy cseh leány volt... azt hiszem kétszer olyan öreg volt, mint én — csak reggel jöttem haza... Hogy nézett rám a papa... és a *Klára*... *Klára* előtt legjobban szegyeltem magamat... Akkor mennyasszony volt... miért nem lett belőle semmi?

Nem sokat törődtem vele... Szegény boga-ram, bizony sohasem kedvezett neked a szerencse — s most még az egyetlen bátyádat is elveszítet. Bizony, sohasem fogsz látni már *Klára* — vége! Ugy-e, édes hugocskám, nem gondoltad volna, hogy nem fogsz többé viszontlátni. S a mama... Istenem, a mama... nem, nem szabad rád gondolnom... ha rá gondolkodok, ugy érzem, hogy valami gaszagot tudnék elkövetni... Oh... Ha talán előbb hazautaznék... azt mondanám, hogy egy napi szabadságon van... még egyszer látnám a papát, a mamát, a *Klárát*, mielőtt véget vetek a dolognak... Igen, az első vonattal hét óraker *Grácbán* utazhatnék, egy órára ott volnék... Isten veled mama!... Szervusz *Klára*! No, hogy érzitek magatokat?

... Istenem, micsoda meglepetés!... De valamit észrevehetnének... ha más nem is... de *Klára*... *Klára* bizonyosan észrevenné. A *Klára* olyan okos leány. Milyen kedves levelet irt s én még most sem feleltem neki. S milyen jó tanácsokat ad nekem... áldott jó teremtés...

Ha otthon maradtam volna, minden másképpen lett volna. Gazdálkodtam volna a nagybátyám mellett... mikor még gyermek voltam, mindnyájan így akarták... Most már megnősültem volna, valami kedves, jó leány... talán az *Anna*, az ugy szeretett engem. Mikor most utóljára otthon voltam, akkor is észrevettem, pedig már férje is van s két gyereke. Eszrevettem, hogy milyen szerelmesen nézett rám. És még mindig *Gusztai*-nak nevez... Az is furcsán fog nézni, ha megtudja, hogy mi történt velem — de az ura azt fogja mondani:

— Ó, azt én előre tudtam — ilyen lump! Mindenki azt fogja hinni, hogy az adósságaim miatt tettem, pedig nem is igaz, nem is tartozom. Az az utolsó százhatvan forint — na és azt holnap megkapom... Igaz, gondoskodnom kell róla, hogy a *Ballert* megkapja százhatvan forintját... ezt meg kell írnom egy levélben, mielőtt agyonlövöm magamat... Rettenetes... rettenetes. Jobb volna, ha megszöknék, talán ha Amerikába utaznék, ahol senki sem ismer... Amerikában senki sem tudja, hogy mi történt velem az éjjel... Ott senki sem törődik ilyesmivel. A napokban olvastam az újságban, hogy egy *Runge* nevű gróf valami piszkos dolog miatt kénytelen volt kivándorolni s most már hotelje is van s fűtyül erre az egész svindlire... Egy pár év múlva visszajöhetne az ember, természetesen nem *Bécsbe* jönné, *Grácbá*? Nem, dehogy *Grácbá*... A birtokra. *Papa* is, *Klára* is, mama is ezerszer jobban szeretné, ha csak életben maradnék... Mi közöm nekem a többi emberekhez? Ki van irántam oly sok jóakarattal, mint *ők*? *Kopecy*ty kivéve, akár el is lophatnának miattuk... *Kopecy* az egyetlen... Es éppen *ő* adta ma azt a belépti jegyet... Es ez a jegy oka mindennek. Ha nem lett volna jegyem, nem mentem volna a hangversenyre s az egész dolog nem esett volna meg velem...

(Folytatása következik.)

révén pedig az irányítást, szükség esetén az ellentétes légáramlattal való dacolást tartja elérhetőnek. Roze számítása szerint a kormányozható léghajónak menetgyorsasága 50 kilométer lesz óránként.

Majd elválik.

† Arab megkülönböztetés. Egy afrikautazó meséli:

Virágaimat öntöztem reggel és véletlenül kellenél nagyobb zökkenet kezemben az öntöző. A vizfűlölség az ablakon át egy, az után heverész arabnak az arcába loocsant. Vad haraggal ugrott föl az arab, én pedig ugyanabban a pillanatban visszaléptem az ablakból, így tehát az én leöntött barnabőrű haragosom nem tudta, hogy hová illetőleg, hogy kihez címezze dühös indulatát. Némi szünet után a következő kifakadással fejezte ki az arab minden eshetőséggel leszámoló hangulatát:

— Ha vén ember vagy: megvetlek, ha vén aszszony vagy: megbocsátok, ha fiatal férfi vagy: megátkozlak, ha pedig szép leány vagy: akkor fogadd — köszönetem.

† Varázsige a vízbefulás ellen. Mivelhogy nemcsak a középkorban, de a jelenben is hatásosak a varázsige, ezért ebben a formában teszünk szót a vízbefulás ellen való legtermészebb védekezést. A varázsige három pontozatból áll, melyek közül az első az, hogy: *meg ne ijedj*, a második az, hogy: *viz alatt tartsd a karjaidat*, a harmadik pedig — ez által némi sérelem esik ugyan az uszni nem tudóknak emberi méltóságán — *utánod a kutyát*. Az első pont nem szorul semmiféle további megokolásra, mert hiszen az ijedség lefokozva vagy kizárja a lélekjelenlétet, ennek hiánya pedig életveszély idején nem egyéb, mint a halál jogainak végrehajtása közben tanusított — passzivitás. Hogy miért kell az uszni nem tudó és hullámokkal küzdő embernek víz alatt tartania mind a két karját, ennek magyarázatát részletesen megadja a fizika, nevezetesen a felsúly törvénye, e törvényt pedig illusztrálja vagyis megvilágítja a mindennapos tapasztalat. Az emberi test sulya körülbelül megfelel ama víz mennyiség sulyának, melyet az emberi test a vízből kiszorít. A vízbe esett ember mindaddig, míg tele nem szívja magát a folyadékkal: vízszinzen marad. A szabályszerű uszásnak mozdulatai éppen csak hogy irányt adnak a test tovább mozgásának és valamivel, két vagy három centiméterrel emelik magasabbra az emberi testet, mint amilyen nivót a víz színén uszás nélkül is elfoglalna. Ha azonban a hullámok közé került ember jectednek emeli a kezét, ami az uszni nem tudóknál a rémület által sugalmazott első mozdulat, akkor valamivel kevesebb vizet szorít ki az emberi test, amennyiben a levegőbe nyújtott karok éppen semmi vizet sem szorítanak ki. Ez a kis különbözet azután kétszeresen hat. Egyrészt az által, amit az ímént említettünk, másrészt pedig azért, hogy a

levegőben kalimpáló karok sulya az emberi test sulyát fokozza. A profán formájú, de gyakorlati tartalmu varázsigeének utolsó pontja, amely a válságos helyzetben vergődő embernek a kutyát jelöli meg utánzásra méltó példánykép gyanánt, a hármastanácsnak legpraktikusabb része. A vízbe dobott kutyá természetesen ösztönénél fogva nem tesz egyebet, mint azt, hogy jár. A kutyá uszótempója ugyanis semmi más, mint az ő szárazföldi rendes mozgásának megismérlése a vízben. Ugyanabban a sorrendben rakosgatja lábait előre a habok között, mint akár a fővárosi aszfalton. Ha pedig a vízbeesett ember utánaóza a vízbe dobott kutyának természetes mozdulatait, akkor még mindig magasabb rendű állatot utánoz, mint az, aki szabályszerű tempókkal uszik. Az utóbbi ugyanis — a béka mozdulatait fogadja el modelnek.

† Milliomos tolvaj. Rilsky petroleumgyáros Bakuban nem elégedett meg két millió rubelre becsülhető vagyonával, hanem lopással akarta még inkább fölszaporítani, ami máris több volt az elégnél. Titkos csöveket vezetett át a szomszédos petroleum-medencébe és így szivattyuzta át a saját helyiségeibe konkurrensainak petroleumát. Most hogy a túrpiságra rájöttek, megindították a vizsgálatot és Rilskyt vizsgálói fogságba helyezték. Ezt a szegényt a tolvaj milliomos annyira szívére vette, hogy ahhoz a biztos módhoz folyamodott, mely mindenütt véget vet a vizsgálati fogságnak: agyonlőtte magát.

Rilskyre csakugyan ráillik az a jellemzés, melyet Jókai azokra alkalmaz, akik nagy vagyon mellett is szerencsétlenek maradnak, hogy: szegény gazdagok.

† Egy új regényről. Nem tévedésből esik meg, hogy az irodalom rovata helyett itt adunk hirt egy készülő francia regényről, amely október havában fog megjelenni. És pedig azért, mert ezt a regényt Yvette Guibert írja. A nagy diseuse természetesen a párisi énekes mulatók világából vette a tárgyát, s egy kuplé-énekes párnak, egy férfinek meg egy leánynak a történetét meséli el. Ugy mondják, hogy kissé memoireszerű lesz a regény, mert Yvette magáról mintázta a regény hősnőjét. Ugyanezért nem csodálandó, hogy a könyvet — egyelőre — háromszázezer példányban nyomják...

† A legdrágább arckép. Mükincseket árvereztek Londonban s a műértők, milliomosok és képrekedők egymás hátán tolongtak. Több mint száz darab kép és szobor jutott már új gazdának birtokába, mikor Dysart heregnő arcképére került a sor 4500 guinea (cirka 100.000 korona) becserben. A műértők szemre vették az értékes arcképet és gyors ütemben megindult a verseny Dysart heregnő festett énjének birásáért. Mr. Duyeen angolhoz illő nyuga-

lommal licitálta tul valamennyi riválisát és 14.050 guinért (körülbelül 300.000 korona) vásárolta meg a mükincset.

KÖZGAZDASÁG.

Magyar Jelzáloghitelbank.

Budapest, július 5.

Azok a tárgyalások, amelyeket a Magyar Jelzáloghitelbank elnöke, madarasi Beck Nándor, huzamosabb ideje Párisban folytatott, a legfényesebb sikerrel befejeződtek. Mint a Jelzáloghitelbank alábbi kommunikéje jelenti, sikerült Becknek a párisi piacon már régebben bevezetett 3¹/₂%-os frank értékű községi kötelezők elhelyezési üzletébe újabb nagyjelentőségű tranzakciót létesítenie, amelynek tárgya további 40 millió frank 3¹/₂%-os községi kötelezők kibocsátása. De Beck Nándor tárgyalásainak azonkívül még egy más, horderejében ma még nem is méltányolható eredményük van, amelyről közgazdasági életünk szinte nem remélt fejlődését várhatjuk. Beck Nándornak ugyanis sikerült Franciország két hatalmas pénzintézetét, a *Société générale pour favoriser le développement du commerce et de l'industrie en France*-t, és a *Banque de Paris et du Pays Bas* meggyerni hazánk közgazdasági életének, amelyet eddig ugyancsak korlátlanul a Rothschild-csoport monopolizált. A tárgyalásokban az Union-bank is résztvett Wiedermann igazgató által képviselve. Az új francia-csoport a magyar agrár- és járadékbank bevonásával oly csoportot létesít, mely a Magyarországon tervezett, vagy ohajtott nagyobb állami és más vállalati tranzakciókat (helyi érdekű vasutak, csatorna- és más középítkezések) stb. finanszírozná. E célból a magyar agrár-bank részvényeit átvétnék, a magyar Jelzáloghitelbank által alakítandó új konzorcium által, amelyhez a nevezett francia csoport és belöldi érdekelték tartoznak. A magyar agrár- és járadékbank bevonását a csoportkonzorciumba a bank teljes üzletkörének a francia érdekelték részéről történt szorgos megvizsgálása előzte meg. Az a kapcsolat, amely a nagyszabású tranzakció folytán a párisi két pénzintézetet a magyar piachoz fűzi, az által jut kifejezésre, hogy a két bank vezérigazgatói, Louis Dorison és J. H. Thorsé belépnek egy a Jelzálogbank, mint az Agrárbank igazgatóságába.

A két francia bank, mint már fentebb említettük, a francia tőke legkiválóbb képviselői közé

Cine mintye.

— REGÉNY. —

Irtá: DÓZSA ENDRE.

(103)

A fiuk jóízűen nevettek a baka kitörésén: — Galambodi nem maradnál itthon? — köztökdték Andorral. A másiktól, a szőke leányról, azonban nem tudták, kit érdekel. Gyulafi Lukács halavány volt és hallgatott. Hisz csak Szavat basa látta, mikor pillanatra megszüdült s ő is a szoftáktól rájött vetített fénynek tudta be. Hanem a fiuk nem hagyták félbe a kérdézősködést, most már minden figyelmük és érdeklődésük a szőke baronessé felé fordult. Megtudták, hogy ez jóval korosabb, mint a barna, hogy az atyja nagykövet volt és amint mind szorongatták a bakát, megtudták azt is, hogy alighanem menyasszony.

Erre a kijelentésre Gyulafi Lukács izgatottan felugrott a kereketről, odament a bakához s szinte suttogva kérdezte:

— Nem tudja, kinek a menyasszonya?

A baka megzavarodott. Ugy érezte, hogy többet beszélt, mint amennyit akart vagy kellett. De Gyulafi szemében a kérdés mellett ott volt a legkövetőbb parancs.

— Ha jól tudom... Lizi úgy mondta, hogy egy gazdag romániai bojárnak, egy volt miniszternek menyasszonya.

— Egy gazdag romániai bojár, volt miniszter? — sóhajtott Gyulafi. Majd indulatosan kérdezte — de hát ki az?

— Nevét nem tudom, illetve nem jut eszembe, de hozzá is vittem meghívót.

A fiuknak feltűnt ez az izgatott magaviselet. De már szokva voltak, hogy a Gyulafi idegességének ne keressék okát. Csak Galambodi mert hozzá közeledni, ő is csak akkor, amikor Gyulafi már az ablakmélyedésbe vonult.

— Az utazás Lisszabon és London között? — szólott Galambodi bensőséggel. — Csak a hegyek nem találkoznak!

— Hiában törtem felfel! A Gleeser magos, hideg, soha nem érem el — felelt szomoruan Gyulafi. — Most nem megyek feléje, ha belehalok is.

— Az gyávaóság volna. Megmérgezné egész életedet, ha nem mondatná meg, hogy te hü maradtál az első fényugárhoz.

— Igaz. Odamegyek hát. Redvetem mind azt a fényugárt, melylyel lelkem tele. Talán a Gleeserem megfagy, elvész a fényugár... Fűtyülni kezdett Gyulafi. „No de se baj, több is veszett Mohácsnál.” Hanem a nóta nem hozta meg a szokott megnyugvást, felzaklatott lelke elszabadult a tengerre, felidézte a régi érzéseket. Érezte Gyulafi, hogy omlik össze minden, amit szenvedélye megalkotott és annak a képzelt világnak összeomlását nem bírta meg. Mig úgy ronesolta szívét, egyszerre felülkerült dacos, erőszakos természete. Teremténi egy új világot. Sorstól vivni ki önmagának, olyan magosra, mint a Gleeser vagy azon is felül. Amikor majd megöszült fejjel olyan magasra jut, csak akkor mondani meg, hogy odalent, mélyen elvesztve, ott van most is az első fényugár, az ő kék szemének búbajos varázsa.

Az ifjuságnak, mint említve volt, kapóra jött a meghívás, mindenki várt tőle valamit. Egyik egy pompás buffetet, másik jó pezsgőborokat, harmadik női ismeretségekből esetleg kifejlesztő esinos kalandokat. Csak a Patri volt egyedül, aki másként ítélte meg a helyzetet. El is újságot a legkövetlenebb hieinek, hogy az estélyi meghívás csak ürügy. Azon az estélyen nagy nemzetközi összeesküvés lesz. A lengyel származású Radnisky tábornok jelenti ki, hogy Galiciában a lengyel felkelés már szervezve van, a román miniszter, ki az estélyen szinten ott lesz, bejelenti a bukovinai felkelést. Az ifjuságot kéri meg, hogy szervezék a magyar forradalmat. A székelység már úgy is szervezve van. Mikor ez

az akna felrobban, ebből kibontakozik a magyar függetlenség, a román királyság és Lengyelország visszaállítása.

— Tehát nagy események előstestjén vagyunk!... Az átkos közödsüges kormány megbukik. Török testvéreink lófarkas zászlói a magyar nemzeti függetlenség érdekében ellepik a négy folyam és hármastaló virágos tájait és a világszabadság Csímborasszójának ormán örök fényben fog ragyogni ez a név, hogy magyar!

A lelkesült rohamból alig tudták annyira kizavarni a Patri, hogy az estélyt megelőzőleg a Radnisky házánál a névjegy leadására siessen, hogy frakkját vasaltatni küldje s az ilyen apróbb szükségességekre is juttasson némi időt. A frakkról tudni sem akart, ő díszmagyarban megy, mert ő egy nagy nemzeti eszmét képvisel. Mert mit mondanának kacagányos őseink, ha ott lennének?

Gyulafi megnyugtatta, hogy bizonynyal a jól fűtött termekben a jó borok és jó zene mellett azt mondanák, hogy: „Tyű, de fenemeleg van!”

Patri duzzogott, hadonázott még egy darabig. Beszélt még arról a „rut szibarita vázról, aki letépte fényes nemzeti kontósát”, de vezértársával ellenkezésbe nem mert jönni s a végén határozatba ment, hogy az egészen magánjellegű meghívásra frakkban mennek el, csak a becsapható kalap helyett mindnyájan fezzet vesznek. A Patrinak pedig tanácsolták, hogy legyen oláh boesort, lengyel nadrágot, török burnusz, kőcsagos magyar eszalmát, mint aki nagy eszmét képvisel és ezt kifejezésre juttatni kész is, képes is. Patri busan látgatta fejét e mőkázásra, „látom gyerekek, hogy a tekintélyek kora lejárt.”

Radnisky tábornok lakása a Takszin-téren amolyan katonalakás volt. Nagy, tágas helyiségek egyszerű berendezéssel. Amolyan minden városban újra beszerzett berendezés, melyből kiritt a bőrbutorzatu férfiszoba feltűnő eleganciája és egy kis rózsaszín boudoir, a háziasszonyé. Ezt a két szobát, melyben egész multjoknak minden emléke összehalmozva volt, vitték Radniskyék minden-

tartozik (a Société Générale egymaga Franciaországban 374, külföldön 18 fiókkal dolgozik) és hatalmas tőkeerejük úgyszólván kimeríthetetlen pénzügyi szervezetet bocsát rendelkezésére Magyarország közgazdasági életének. Ebből a szempontból itélve valóságosan grandiózusnak kell mondanunk ezt a tranzakciót és Beck Nándor érdeme annál nagyobb, hogy ezt a mostani nyomott közgazdasági viszonyaink mellett és akkor sikerült elérnie, amikor a német pénzpiac riasztó eseményei, sajnos, nálunk is éreztetni kezdték hatásukat. Beck Nándor meg nem beszélhető érdeme, hogy két hatalmas francia pénzintézet vezetőségében bizalmat ébresztett a magyar közgazdasági viszonyok iránt és oly pénzforrást teremtett, ahonnan nemcsak a magyar pénzpiac javulása várható, de egész láncolata olyan nagyszabású vállalkozásoknak, amelyek a közgazdasági tevékenységben beállott tepedést megszüntetik és ennek révén az ország gazdagodása számára új forrásokat nyitnak. A hatalmas tranzakciónak utolsó munkálatait végzi most Beck Nándor Párisban és utjának óriási sikerét már a közel jövőben érezni fogjuk az egész vonalon.

A magyar közvélemény mindezekről megelégedéssel fog értesülni és ebben a nagy sikerben egyúttal tanúbizonyosságát látja annak a rendkívül kedvező megítélésnek és nagy bizalomnak, amelyet a Magyar Jelzálog-Hitelbank magának Franciaországban már régtől fogva megszerzett és a magyar pénzpiac nagy hasznára mindinkább fejlesztett. De mindenekfelett hálás lesz madarasi Beck Nándor iránt, aki zsenijével, szakképzettségével, hazafias lelkesedésével, nagy tekintélyével a francia tőkének úgyszólván maradandó érdeklődését biztosította hazánk közgazdasága iránt, sikerrel megküzdve annyi gáncoskodó és kishitű előítélettel.

A Magyar Jelzálog-Hitelbank a következő kommunikékocsiát közre:

A Magyar Jelzálog-Hitelbank elnöke, madarasi Beck Nándor az utóbbi időben tárgyalásokat folytatott Párisban a Magyar Jelzálog-Hitelbank által a párisi piacokon már régebben bevezetett 3 1/2%-os frank értékű községi kötelezők folytatódó kibocsátása iránt.

Ezen tárgyalások során sikerült a jelzett irányban egy új, jelentékeny műveletet létesítenie, amelynek tárgyát további 40.000.000 frank ilyen 3 1/2%-os községi kötelező kibocsátása képezi.

A mostani kibocsátvány — éppugy, mint az előzőt — a Société générale pour favoriser le développement du commerce et de l'industrie en France, a Banque de Paris et des Pays-Bas és a Heine et Cie párisi

felé, a többi szoba azután csak garnizon volt. Ma itt, holnap ott, ma így, holnap úgy. A boudoirban a kis íróasztalon ott volt az apáca-fejedelemszöny képe abból az időből, mikor még az orsolya-szüzek apácája volt és ott volt Galambodiné képe abból az időből, mikor még iskolalányok voltak az Orsolya-szüzek zárójában. A férfi-szobában jó pengéjű kardok, monogrammos címeres szivartárcák, lovagló-ostorok, diszes nyereg-takarók, párbajpisztolyok és mindenféle emlékei közt a katonaleletnek egy szép fiatal nőalak olajfestésű képe: Radniskyné Werner Jozefin. A katonapárnák ez volt az otthona. Gyermekek nem volt soha, öregek már mind elhaltak, mégis boldogok, megelégedettek voltak abban az összhangban, mely szívüket az egész életen át pillanatra sem hagyta el.

Radniskynének eszébe sem jutott törődni azzal, hogy a meghívott társaságnak szegényes termeik nem lesznek megfelelők. Úgy állította össze a meghívottak névsorát, hogy azok egymáshoz ne legyenek idegenek. Ugyanazok a török törzs- és főtisztek, kiket már ismert a magyar ifjuság, ugyanazok a tudósok, tanárok, kik már ismerték az ifjúságot. A magyar és osztrák kolónia családai, kiknek egymást ismerni kellett. Tudta azt is, hogy idegenben hamarabb vet lobot az egymáshoz tartozás érzete és ha lobot vetett, tartósabban lobog.

De ha mindez nem lett volna, azok után amit a fejedelemszönyötől Lény Eliástól hallott, valóságos vágyat érzett megismerni Galambodi Andort, a Götterszen Zelma fiát.

Valami előérzete is volt, olyan homályos sejtélem, hogy ez az estély egyik-másik vendége lelkében mélyebb nyomokat hagy. E sejtélem, ez előérzetet nagyban növelte az öreg Lévy Eliás, ki mikor az estély rendezése elhatározottat kezét csókolta neki, kifogyhatatlanul hálálkodott, hogy „talán eljön az idő, mikor a Jehova elbocsátja az ő öreg szolgáját, mert a három testvércsalád egymás szeretetében ismét összejön.”

(Folytatása következik.)

cégből álló csoport vette át részben fix, részben opcióra.

Az utóbbi napokban Párisban a Magyar Jelzálog-Hitelbank és a bécsi Unionbank képviselői közt egyrészt és egy a Société Générale pour favoriser le développement du commerce et de l'industrie en France, a Banque de Paris et des Pays-Bas és a Heine és társa cégből álló francia csoport közt másrészt tárgyalások folytak és jelentőségteljes megállapodásokhoz vezettek, melyek a francia tőkének a magyar közgazdaság céljai részére való állandó természetű biztosítását jelentik.

Elhatározott, hogy a Magyar Jelzálog-Hitelbank legközelebb megtartandó rendkívüli közgyűlésén alapítóját 53.000 darab, egyenkint 100 arany forint, illetve 250 frank névértékről szóló teljesen befizetett új részvény kibocsátása, által husz millió arany forintra (50 millió frankra) emeli föl.

Az új részvények fix átvételére egy a fennevezett francia cégekből, a bécsi Union-Bankból és a Magyar Leszámitoló- és Pénzváltóbankból álló szindikátus alakított. E konzorciumtól a kizárólag a francia piacon való elhelyezés rendeltetésével bíró új részvényeket a Société Générale, a Banque de Paris et des Pays-Bas és Heine és társa cég részben fix, részben opcióra megszereztek.

Összefüggésben e tranzakcióval a Magyar Agrár- és Járadékbank Részvénytársaság részvényeit egy a Magyar Jelzálog-Hitelbank által alakított új szindikátus fogja átvenni, amelyben elsősorban a Magyar Jelzálog-Hitelbank és francia csoportja, továbbá a bécsi Unionbank és a Magyar Leszámitoló- és Pénzváltóbank vesznek részt.

E megállapodás után az vétetett célba, hogy a Magyar Agrár- és Járadékbank r. t. a Magyarországon várható mindennemű állami és egyéb nagy beruházási vállalatok finanszírozását a francia tőke felhasználásával eszközölhesse. A Magyar Agrár- és Járadékbank r. t. részvényei, amelyeknek elhelyezése szintén a francia piacon szándékoztatik, frank névértékre fognak átváltóztatni.

A Magyar Jelzálog-Hitelbank alapszabályszerű üzletkőre változatlan marad.

A Société Générale vezérigazgatója, Dorizon Lajos és a Banque de Paris et des Pays-Bas vezérigazgatója Thors J. H. úgy a Magyar Jelzálog-Hitelbank, mint a Magyar Agrár- és Járadékbank r. t. igazgatóságába be fognak választatni.

Ipar és kereskedelem.

Új kereskedelmi és iparkamara. A Nyitrai Kereskedők Társulata mozgalmat indított egy Nyitrai létesítendő kereskedelmi és iparkamara érdekében. Az egyesület felhívást bocsátott ki Nyitra- és Barsmegeye kereskedőihez és iparosaihoz ez ügyben. A felhívás utal arra, hogy a kormány tervbe vette a kereskedelmi kamarák nagyobb decentralizációját és hogy a két vármegye iparosai és kereskedői a kamarai illetékek magas összege következtében képeznek fenntartani egy kamarát. Azonkívül a kamara szükségességét is bizonyítja. A mozgalomhoz Bars- és Nyitra-megye tekintélyes kereskedői és iparosai kivétel nélkül csatlakoznak.

A székely közbirtokosság közgyűlése. A toplicai székely közbirtokosság a nyomósan gazdálkodás ügyében értekezletet tartott Déry Zoltán alispán elnöke alatt, melyen a földmivélségi kormány képviselőiben Németh József miniszteri titkár volt jelen. A gyűlésről üdvözlő sürgönyt küldtek Darányi Ignác földmivélségi miniszterhez, ki arra a következő táviratban válaszolt:

Nagyságos Déry Zoltán alispán urnak. A gazdasági rendezés alkalmából tartott birtokossági közgyűlésből küldött szives üdvözléteiket fogadja nagyságod köszönetem nyilvánítását s legyen szives azt tisztelt megbízói előtt is tolmácsolni.

Darányi Ignác.

Szarvasmarha-díjazás. Pestvármegye gazdasági egyesülete a napokban tartotta meg ez évben V-ik szarvasmarha-díjazását Püts-Vörösváron. A díjazáson a földmivélségi miniszter képviselőiben Pirkner János orsz. állattenyésztési főfelügyelő jelent meg, a vármegyét pedig Beniczky Lajos alispán, Fazekas Gusztáv főjegyző s Csapó Loránt főszolgabíró képviselte. A vármegye gazdasági egyesület nevében gróf Keglevich Gábor elnök, Tahy István alelnök, az állattenyésztési szakosztály elnöke, gróf Desseoffy Emil, Baross Pál, Váradhelyi Géza, Steinbach Ervin, gróf Keglevich Miklós, Haader György, Laszloszky Béla s a vidékről több gazda jelent meg. — Kiosztottak készpénzben és aranyban 1090 korona díjat.

Állatkiállítás. Darányi miniszter támogatásával a Hajdumegyei Gazdasági Egyesület Kabán állatkiállítást rendezett. A gazdák nagy számban látogattak s igen sok tenyésztéssel állították ki. 26-an nyertek díjakat, amelyeket Kovács Gyula szoboszlói polgármester osztott ki.

Fizetésektelenségek. A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetésektelenségeket jelenti: Lederer József kereskedő Étesd, Lampel Berthold kereskedő

Kremsier, Siberstein Rozália kereskedőné Lemberg (Krakauer-Gasse). Papp János szegedi sertésnyagy-kereskedő fizetésektelenséget jelentett. Passivája 70.000 korona.

Budapesti gyapjúárverések. Az idei első árverési sorozat mai utolsó napja az előző kettőnél jóval nyugodtabb hangulattal folyt le. A gyenge látogatottság oka abban keresendő, hogy a katonapostoló-szállítók szükségletüket már fedezték, a külföldi vevők egy része pedig már elutazott volt. Minőségben kiváló és jól kezelet gyapjúk változatlan árban keltek el, míg a csekélyebb minőségek további 5%-nyi árhanyatlást szenvedtek. Szennyes gyapjúk teljesen el voltak hanyagolva. A kiállított 5854 báliból mintegy 2200 báli adottót el. Következők voltak a három árverési napon a különféle gyapjúkért fizetett árak: Háton mosott merinókért 330 K.-tól 550 K.-ig, háton mosott középfinom szövetgyapjúkért 306 K.-tól 330 K.-ig, háton mosott középminőségű szövetgyapjúkért 280 K.-tól 305 K.-ig, háton mosott középfinom fésűs-gyapjúkért 234 K.-tól 268 K.-ig, háton mosott középminőségű fésűs-gyapjúkért 194 K.-tól 233 K.-ig. Szennyes merinókért 80 K.-tól 130 K.-ig szennyes középfinom szövetgyapjúkért 102 K.-tól 114 K.-ig, szennyes középminőségű szövetgyapjúkért 78 K.-tól 101 K.-ig, szennyes középfinom fésűs-gyapjúkért 104 K.-tól 122 K.-ig, szennyes középminőségű fésűs-gyapjúkért 80 K.-tól 103 K.-ig; az árak 100 kilogrammonként értendők.

Vasutak bevétele. A déli vasút bevétele júniusban 8,391,507 (— 405,093) korona, az osztrák-magyar államvasutaké 4,597,858 (— 280,976) korona volt.

Szesszárak. A kontingens nyersszesz ára Budapesten pénzben 42.— korona, áruban 42,50 korona. Bécsben 40,60 korona pénzben, illetve 41.— korona áruban.

Borjvásár. 1901. évi július hó 5-ikén. (A budapesti marhavásártéri vásár-pénztár részvénytársaságtól.) Felbajtás: Belldői élő borjú 867 db, leölt borjú — db, bécsi borjú — db, — db., növendékmarha 7 darab, bárány élő — darab, leölt bárány — darab. Árjegyzések. — Belldői élő borjú I. rendű 68—80 f.-ig, kivételes 88 —, II. rendű 56—66 f.-ig, I. kilónként, leölt borjú I. r. — f.-ig, II. r. — f.-ig, I. f.-ig, kivét. — f. kilónként levonás nélkül. Bécsi leölt borjú — f.-ig. Növendék marha — f.-ig — f.-ig, I. r. 40—48 f.-ig, középminőségű — f.-ig, alarendelt — f.-ig, I. kilónként. Bárány élő — k., leölt bárány — k., kivételesen ár — k.-ig páronként. — Az irányzat élénk, az árak 4—6 fillérrel kilogrammonként emelkedtek.

Budapesti sertés-konsumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székes-lővárosi sertés-konsumvásár árjegyzése 1901. évi július 5. Készlet 63 darab. Erkezett 951 darab. Összesen 1014 darab. Eladott 721 darab. Maradt 293 darab. Napi árak: 120—180 kilogramm sulyban 80—86 koronáig, 220—280 kilogramm sulyban 84—88 koronáig, 320—380 klg. sulyban 84—86 K.-ig. Öreg nehéz páronként 400—500 kilós 76—80 koronáig. — Malac 84— korona. A vásár hangulata lanya volt.

A budapesti gabonátözsde.

Budapest, július 5.

A buzaüzlet ma lanya hangulattal nyílt meg. A forgalom vontatott volt és vagonárúk csak árleengedéssel voltak elhelyezhetők. Az üzlet folyamán a hangulat kedvezőbbre fordult és az eladott rakományok változatlan árt értek el. A forgalom 6000 méter-mázsát tett. Egyéb gabbaneműekben gyenge volt a forgalom.

Eladott:

Buza. Tiszavidéki: 400 mm. 78 5 k. 8 K. 10 f., 100 mm. 78 k. 8 K. — f., 150 mm. 77 5 k. 7 K. 97 1/2 f., 100 mm. 77 5 k. 7 K. 87 1/2 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 80 f., 200 mm. 73 5 k. 7 K. 45 f.

Fehérmegyei: 200 mm. 76 5 k. 7 K. 85 f.

Pestmegyei: 100 mm. 76 k. 7 K. 60 f.

Raktárbi: 4300 mm. 76 k. 7 K. 62 1/2 f., 1200 mm. 76 k. 7 K. 60 f.

Miná három hónapra.

Ros: 200 mm. 6 K. 35 f., ab Nyiregyháza, 50 mm. 6 K. 90 f.

Zab: 100 mm. 7 K. 55 f., 100 mm. 7 K. 40 f., 200 mm. 7 K. — f.

Tengers: 150 mm. 4 K. 75 f. dohos.

Új repec: 4000 mm. 12 K. 10 f., 280 mm. 12 K. 60 f., 220 mm. 12 K. 10 f., 100 mm. 12 K. 55 fillér.

Készpénzfizetés mellett.

A készpénz hivatalos jegyzése a budapesti áru- és értéktözsde szokásai szerint, készpénzben 50 kilogrammonként. — A minőség hektoliterenként és kilogrammonként.

B u z a	Kiló	% kilogramm Ára		Kiló	% kilogramm Ára		
		K.-tól	K.-ig		K.-tól	K.-ig	
Tiszavidéki	6	77	4,68	7,75	80	8,10	8,20
"	"	77	7,75	7,86	81	—	—
"	"	78	7,99	8	82	—	—
"	"	79	8	8,10	—	—	—
Fehérmegyei	"	77	7,65	7,76	80	8	8,10
"	"	77	7,70	7,80	81	—	—
"	"	78	7,80	7,90	82	—	—
Postvidéki	"	79	7,70	8	—	—	—
"	"	77	7,65	7,76	80	8	8,10
"	"	77	7,70	7,80	81	—	—
"	"	78	7,80	7,90	82	—	—
Bánágt	"	77	7,45	7,55	80	—	—
"	"	77	7,50	7,60	81	—	—
"	"	78	7,60	7,70	82	—	—
Bácskai	"	76	0	0	—	—	—
"	"	76	7,70	7,85	80	—	—
"	"	77	0	0	81	—	—
"	"	78	0	0	82	—	—
"	"	79	0	0	—	—	—

Egyéb gabonanelemek		Kilós	40 kilogramm ára	
			K.-tól	K.-ig
Rozs	új elsőrendű	70-72	7.16	7.30
	másodrendű	—	7.06	7.16
Árpa	takarmány	60-62	6.40	6.70
	égetni való	62-64	6.10	6.30
	őrölcse-re való	64-66	—	—
Zab	bánási	30-41	7.20	7.86
Tengeri	másondi	—	—	—
Repece	új kőposzta	—	6.20	6.26
	bánási	—	—	—
Köles	—	—	4.80	5.-

A határidőszület folyamán a következő kötések történtek:
 Buza októberre . . . 7.86—7.89—7.92—7.94—7.96
 Rozs októberre . . . 6.69—6.73—6.74—6.75—6.76
 Zab októberre . . . 6.16—6.17—6.18
 Tengeri júliusra . . . 5.14—5.15—5.16—5.17—5.18
 Májusi tengeri 1902. . . 4.88—4.89—4.91—4.92—4.93
 Augusztusi repece . . . 12.80

Déli egy órákor a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:
 Buza októberre . . . 7.95 " 7.96 "
 Rozs októberre . . . 6.77 " 6.78 "
 Zab októberre . . . 6.17 " 6.18 "
 Tengeri júliusra . . . 5.17 " 5.18 "
 Májusi tengeri 1902. . . 4.93 " 4.94 "
 Repece augusztusra . . . 12.80 " 12.90 "

Délután fél 5 órakor zárul:
 Buza 1901. októberre . . . 7.97—7.98
 Rozs októberre . . . 6.78—6.79
 Zab októberre . . . 6.23—6.24
 Tengeri júliusra . . . 5.20—5.25
 Májusi tengeri 1902. . . 4.95—4.96
 Repece augusztusra . . . 12.80—12.90

A budapesti értéktőzsde.
 A mai előtőzsdén gyenge külföldi zárlatok alapján alacsonyabban indult, később még jobban elgyengült s gyengén zárult, miközben az összes vezető-értékek koronákat vesztettek árfolyamukból.

A helyi piac el a hanyagolva.
 A déli tőzsdén alacsony Berlin nyomoztató befolyása és bécsi kényszereladások igen lanya piacot teremtettek. Az áresés általános volt, míg végre fedezések és a spekuláció nyugodtabb fellegása javulást hozott felszínre, úgy, hogy az összes értékek ismét emelkedtek s szilárdabban zárlattak.

A helyi piacon Rimamurányi 6-8 koronával alacsonyabb, míg a többi érték kevés forgalom mellett kevesebbet vesztett árfolyamából.
 A járadékpiac gyengébb.
 Valuták és ércváltók merevebbek.

Az előtőzsdé gyenge.
 Köttek: Magyar hitelrészvény 641.50—644.—, Osztrák hitelrészvény 637.50—641.—, Államvasutak 638.—641.75. Jelzálogbank részvény 446.—448.—korona.

A déli tőzsdé lanya s végül csendesebb.
 Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 636.—640.—, Osztrák hitelrészvény 632.75—637.—, Államvasuti részvény 634.—637.25. Koronajáradék 92.90—93.05. Jelzálogbank 446.50—447.50. Rimamurányi 452.50—458.—, Kőzüti 574.—576.—korona.

Forgalomba került tovább: Földterhementesítési kötvény 92.90. Kereskedelmi bank 2435.—, Városi villamos vasut 287.—289.—korona.
Utőközde. A 4 órai zárlatok maradt:
 Osztrák hitelrészvény 632.75. Magyar hitelrészvény 637.—, Leszámitoló 431.—, Rimamurányi vasmű részvény 452.—, Osztrák-Magyar államvasut 637.—, Kőzüti vasut 574.—, Villamos vasut 287.—korona.

A budapesti terménytőzsdé.
 A terményüzletben a szezonzerű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyzőbizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzések: Heremag: lucerna magyar —.—, korona, vörös aprószemű —.—, korona, vörös erdélyi —.—, korona, vörös bánási —.—, korona, középszemű —.—, korona, nagyszemű —.—, korona. Disznósir: budapesti: 49.50—50.—, korona, vidéki —.—, korona. Táblaszalonna: légszenzáritott vidéki —.—, korona, városi 4 darabos 40.—40.50, korona, 3 darabos 42.—42.50, korona, üstölt —.—, korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 12.—12.25, korona 120 darabos —.—, korona, 100 darabos 13.25—13.75, korona, 85 darabos 15.—15.50, korona, azonnaliszállításra, Szerbiai szokás szerinti minőség 10.50—11.—, korona, 100 darabos 11.75—12.25, korona, 85 darabos 13.25—13.50, korona. Szilvaiz: szlavóniai 19.25—20.—, korona, szerbiai 17.75—18.25, korona, azonnal való szállításra.

A bécsi gabonatőzsdé.
Bécs, július 5. (A Budapesti Napló telefonjelentése.) A tegnap itt és Budapesten előfordult nagy realizációs vásárlásokra baisse állott be, amit azzal gondoltak megmagyarázhatni, hogy Magyarországon javultak az aratási kilátások. Ma azonban a földmívelési minisztérium jelentéséből kiderült, hogy június 20-tól a hónap végéig továbbra is rosszabbodtak az aratási kilátások úgy, hogy az aratás buzában 200.000 méter-mázsával, rozsban és zabban 100.000 méter-mázsával lesz kedvezőlenebb, semmint jeleze volt. Ennek következtében a hangulat megváltozott s élénk vásárlási

kedv állott be, ami az irányzatot lényegesen megszilárdította, különösen buzában és rozsban, amely cikkeknek árfolyamai 9 fillérrel, zab 5, tengeri 2 fillérrel javultak.

Köttek: Buza ősze 8.12—8.18, rozs ősze 7.10—7.15, zab ősze 6.51—6.53, tengeri július—augusztusra 5.44, tengeri szeptember—októberre 5.66—5.65, tengeri május—júniusra 5.23—5.25, repece augusztus—szeptemberre 13.25—13.35 korona.

Felmondottak 1000 métermázsas tengerit.
 Zárlatok maradtak: Buza ősze 8.22—8.19, zab ősze 6.55—6.54, tengeri szeptember—októberre 5.66, rozs ősze 7.16—7.15 korona.

A bécsi értéktőzsde.
 A mai előtőzsdén majdnem teljesen pang az üzlet, árfolyamok hanyatlottak berlini rossz hírekre. Déli tőzsdén ismét hanyatlott az üzlet.
 Zárlat tartott.

Bécs, július 5. (Magyar értékek zárlata.) 4% os aranyjáradék 118.15. Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegye 144.50. Magyar vasuti kölcsön esztben 100.50. Magyar keleti vasuti állami kötvény 118.50. Magyar leszámitoló és pénzváltóbank 430.—, Rimamurányi vasműrészvény 451.—, Magyar koronajáradék 93.15, 4% os Magyar földterhement. kötvény 92.10. Magyar hitelbank részvény 642.—, Magyar nyeregényi kölcsön sorsjegye 173.50. Kassa-oderbergi vasuti részvény —.—, Magyar kereskedelmi bank 2430.—, Magyar cukoripar —.—

Bécs, július 5. (Osztrák értékek zárlata.) 4 2/10 os papírjáradék 99.10, 4% os osztr. aranyjáradék 118.10, 1880-os sorsjegye 140.50. Osztrák hitelsorsjegye 388.—, Angol-osztrák bank 269.75. Bécsi bankgyűléslet 453.—, Osztrák-magyar bank 1642.—, Déli vasut 94.—, Dunagőzhajózási részvény 800.—, Dohányrészvény 280.—, Császári és királyi arany 11.29. Német bankváltók 117.45. 4 2/10 os esztú járadék 99.05. Osztrák koronajáradék 95.75. 1864-iki sorsjegye 206.—, Osztrák hitelintézeti részvény 637.—, Unionbank 546.50. Osztrák Ländlerbank 404.50. Osztrák-magyar államvasut 637.50. Elbavölgyi vasut 479.50. Alpesi bányarészvény 421.—, 20 irak. arany 19.03. Londoni váltóár 239.55. Bécsi Tramway Lütt B. 228.—, Bécsi Tramway Lütt A. 232.—, Lipót kobó 403.—, Az irányzat nyomott.

Bécs, július 5. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 637.—, Magyar hitelrészvény 643.—, Angol-Osztrák bank 270.—, Bécsi bankgyűléslet 454.—, Union bank 550.50. Ländlerbank 405.—, Osztrák-magyar államvasut részvény 637.50, Lombard 94.50. Elbavölgyi vasut 480.50. Északnyugati vasut részvény 471.—, Dohányrészvény 283.—, Rimamurányi vasmű 453.—, Alpesi bányarészvény 421.—, Májusi járadék 99.10. Magyar korona járadék 93.10. Török sorsjegyek 101.50. Német birodalmi márka 117.47—48. Napoleon d'or 19.03.

Külföldi értéktőzsde.
Berlin, július 5. (Tőzsdéi tudósítás.) Az általános kedvelenség, amelyet a pénzpiac legutóbbi eseményei és különösen a kasseli törkölyszárító-társaság csődje okozott, továbbá újabb következményekből való félelem és az a magánjelentés, hogy a kasszi-szindikátus még inkább redukálja a termelést, a bank- és bányarészek hanyatlását vonta maga után. Sok papir több mint 4/10-ka esett. A második tőzsdéórán még bágyadtabb volt az irányzat, mert a készpénzpiacon erősen kiállt az iparvezényektel. Vasutak is alacsonyabban álltak. Járadékok közül argentinaiak gyengültek a buenos-ayresi események miatt. Magánkamatláb 3%.

Berlin, július 5. (Zárlat.) 4 2/10 os papírjáradék —.—, 4% os osztrák aranyjáradék 100.80. Elbavölgyi vasut 121.—, Magyar koronajáradék 94.10. Osztrák-magyar Államvasut 136.—, Kassa-oderbergi vasut —.—, Bécsi váltóár 85.05. Magyar vasuti beruházási kölcsön 103.10. Alpesi bányarészvény —.—, Disconto-Commandit 173.90. Általános villamosági Edison 177.—, Gelsenkircheni 166.—, Laura-kobó 181.75. 4 2/10 os esztú járadék 99.—, 4% os magyar aranyjáradék 100.—, Osztrák hitelrészvény 199.30. Déli vasut 22.60. Károlyi Lajos vasut —.—, Orosz bankjegye 216.—, 4% os új orosz kölcsön 96.—, Török dohányrészvény —.—, Olasz járadék 97.10. Magyar hitelbank —.—, Dynamit Trüsti 149.50. Harpeni 152.30. Az irányzat bágyadt.

Berlin, július 5. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom. 4% os magyar aranyjáradék 100.—, Magyar koronajáradék 94.—, Osztrák hitelrészvény 200.04. Osztrák-magyar államvasut 136.—, Déli vasut —.—, Északnyugati vasut 123.—, Elbavölgyi vasut —.—, Orosz bankjegye 216.—, Buschtiehradi —.—, Orosz bankjegye —.—, (Ultimeo.) Lombard —.—

Hamburg, július 5. (Zárlat.) 4 2/10 os esztú járadék 99.10. 1880. sorsjegye 140.25. Déli vasut 22.85. 4% os osztrák aranyjáradék 100.25. Osztrák hitelrészvény 200.—, Osztrák-magyar államvasut 137.65. Olasz járadék 97.—, 4% os Magyar aranyjáradék 99.75. Az irányzat szilárdabb.

Frankfurt, július 5. (Zárlat.) 4 2/10 os papírjáradék 99.20. 4% os osztrák aranyjáradék 100.17. Magyar koronajáradék 94.10. Osztrák-magyar bank 117.20. Déli vasut 22.80. Elbavölgyi vasut 124.50. Londoni váltóár 208.75. Bécsi bankgyűléslet 115.—, Villamos részvény —.—, 3% os magyar aranykölcsön 83.30. 4 2/10 os esztú járadék 99.15. 4% os magyar aranyjáradék 99.95. Osztrák hitelrészvény 199.50. Osztrák-magyar Államvasut 137.10. Északnyugati vasut 118.50. Bécsi váltóár 85.05. Párisi váltóár 809.68. Unio bank —.—, Alpesi bányarészvény 215.—, Az irányzat bágyadt.

Frankfurt, július 5. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Árfolyamok január. Esti forgalom. Osztrák hitelrészvény 199.20. Német bank 188.80. Discont 173.50. Berlini kereskedelmi bank 133.50. Gelsenkircheni 157.80. Harpeni 151.—, Laura-kobó 181.80. Olasz járadék —.—, Bágyadt.

Páris, július 5. (Zárlat.) Osztrák-magyar Államvasut 682.—, 4% os osztrák aranyjáradék 100.95. Osztrák Ländlerbank —.—, 3% os francia járadék 100.65. Ottomanbank 627.—, 3 1/2% os francia járadék 101.65. Alpesi bányarészvény —.—, Déli vasut 115.—, 4% os magyar aranyjáradék 99.50. Párisi bankrészvény 100.46. Olasz járadék 96.72.—, Francia törleszt. járadék 99.75. Osztrák földhitelintézeti részvény —.—, Török dohányrészvény 310.—, Az irányzat gyenge.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi oszronok jelentése.

Július 5. A sertésüzlet irányzata csöndes.
 A) Hízott sertések ára: I. A) Magyar elsőrendű: Oreg nehéz (páronként 400 kilogramm felüli súlyban) 76—78 fillérig. Oreg közép (páronként 300—340 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Fialat nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) 82—83— fillérig. Fialat közép (páronként 251—320 kilogramm terjedő súlyban) 83—84— fillérig. Fialat könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. II. Magyar szedett: Nehéz (páronként 280 kilogramm felüli súlyban) — fillérig. Közép (páronként 240—280 kilogramm súlyban) — fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. III. Romániai: Nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) — fillérig. Közép (páronként 250—320 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. IV. Romániai eredeti (Stachl). Nehéz (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. V. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kilogramm felüli súlyban) 80—82 fillérig. Közép (páronként 240—280 kilogramm terjedő súlyban) 78—80 fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 80—82 fillérig.

Sertésüzlet szám 1901. július 4. napján volt készlet 54.112 darab. — 1901. július 5. napján felhajtott 1228 darab. 1901. július 5. napján elszállított 978 darab. 1901. július 6. napjára maradt készletben 54.362 darab.

Napirend.

Napló: Szombat, július 6. Római katolikus: Dominika sz. — Protestáns: Izaiás. — Görög-orosz: (június 23.) Agripina. — Zsidó: Tham 19. Sabbath, Pinchas. — Nap két: 3 óra 55 percor. — Nyugszik: 7 óra 11 percor. — Hold két: délelőtt 9 óra 52 percor. — Nyugszik: reggel 8 óra 5 percor.

- A miniszterek nem foqadnak.
- A képviseletés ülése délelőtt 10 órakor.
- Nemzeti Múzeum. Képtár és a néprajzi osztály a Csillag-utca 15. szám alatt, nyitva van délelőtt 9 óratól este 7 óráig. — Többi tárak 1 korona belépődíjjal megtekinthetők.
- A Nemzeti Szalon kiállítása d. e. 9 óratól este 7-ig. Belépődíj 50 fillér.
- Országos Képtár az Akadémiában zárva.
- Iparmüvészeti múzeum zárva.
- Teknológiai iparmúzeum zárva.
- Mézőgazdasági Múzeum (Kerepesi-ut 72.) nyitva délelőtt 9—1 óráig.
- Földtani Intézet múzeuma (Stefánia ut 14.) nyitva délelőtt 10 óratól délután 1 óráig. Belépődíj 1 korona.
- Közlekedési múzeum zárva.
- Az Akadémia Goethe-szobája zárva.
- Muzeumi könyvtár nyitva délelőtt 9 óratól 1 óráig.
- Akadémiai könyvtár nyitva délután 3 óratól 7 óráig.
- Egyetemi könyvtár zárva.
- Állatkert a Városligetben nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szaknyelvár és keleti mintatár: V. kerület Váci-körút 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-től délután 2 óráig. Hazai termékek állandó kiállítása és kereskedelemtörténeti gyűjtemény, (továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetőség árusítások is eszközöl) a városligeti iparcsmokban nyitva: délelőtt 9 óratól 12 óráig és délután 3 óratól 6 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci-körút 32. szám alatt.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. — Budapest, július 5.
 A nyugati maximum egészen az Alpesegek nyomától előre, az alacsony nyomás pedig lassan keletre húzódik vissza.
 Az idő ennél fogva fokozatosan derültebbre és szárazabbra fordult s ma reggel már csak a svájci Alpesegekben, a Zeller-Kárpatokban és Észak-Oroszországban esős.
 A hőmérsékletváltozások jelentéktelenek.
 Nálunk az esőzés tegnap még kevés kivétellel az egész országra kiterjedt és egyes vidékeken, különösen a keleti és délkeleti vidékeken a 10—15 millimétert is meghaladta. Elvéve gyenge zivatarkor is képződtek. Este nyugatról derülés indult meg, amely ma reggel Erdélyig terjedt ki.
 A hőmérséklet lassan emelkedik.
 Kiállítás: Északnyugati légáramlásról további derülés, a csapadékok szűnése és enyhébb idő várható.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Július 5. —
Kinevezés. A pénzügyminiszter a nyiregyházi pénzügyigazgatóság Kubinyi Loránd ottani pénzügyi segédtitkárt pénzügyi titkárrá, Liptay Ede szolnoki pénzügyi fogalmazót pénzügyi segédtitkárrá, mindkettőt végleges minőségben, a segesvári pénzügyigazgatósághoz Hugyák Tádé brassói állami végrehajtót pénzügyi fogalmazóvá ideiglenes minőségben, Szövérfy József városlőrnőt, a XI. fizetési osztály II. fizetési fokozatába való sorozással ideiglenes minőségű kuncorgyári ellenőrré, a nagyvárdi pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvizsgálóhoz Murányi Géza levél segélydjias pénzügyi számvizsgálókat pénzügyi számvizsgáló ideiglenes minőségben, a dévai pénzügyigazgatósághoz ifj. Farkas István zilahi pénzügyi kezelési gyakornokot pénzügyi irrodatiszté ideiglenes minőségben, a nagyvárdi pénzügyigazgatósághoz Moirán Vilmos édesdi kir. járásbírósgáj irnokot állami végrehajtóvá ideiglenes minőségben; az igazgatósággyminiszter Ábrahám Márton m. kir. 24-k honvéd galogezredbeli törzsoermestert a csikszereadi kir. járásbírósgához végrehajtóvá; a vallás- és közoktatásügyi miniszter Egei Róza okleveles tanítóné; a budapesti kir. itélőtábla elnöke Páthy Sándor végzett joghallgatót a budapesti kir. itélőtábla kerületére díjas joggyakorlókká; a budapesti kir. itélőtábla elnöke Lipsey Zoltán végzett joghallgatót a budapesti kir. itélőtábla kerületére ideiglenes minőségű díjas joggyakorlókká; a nagyvárdi kir. itélőtábla elnöke Farkas István vaskóhi kir. járásbírósgáj hivatalosjelölt, folyó évi július hó 1-től kezdődő hatályval, a második fizetési fokozatba; a szegedi pénzügyigazgatóság Csetnek Árpád szegedi kir. adóhivatali díjtalan gyakornokot a csongrádi adóhivatalhoz ideiglenes minőségű segélydjias gyakornokká nevezte ki.

Áthelyezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Péterffy József zalaegerszegi állami gazdasági szakintitót a kiskun-dorozsmai állami elemi iskolával kapcsolatos gazdasági ismételőiskolához jelen minőségében, Makay István kiskun-dorozsmai gazdasági szakintitót a békés-csabai állami elemi iskolával kapcsolatos gazdasági ismételő iskolához, jelen minőségében, Makayné Pekó Valéria kiskun-dorozsmai állami elemi iskolai tanítónót a békés-csaba-erzsébeti állami elemi iskolához jelen minőségében, Sztupka Margit hoibinai állami elemi isko-

lai tanítónót a kiskun-dorozsmai állami elemi iskolához, jelen minőségében; az igazságügyminiszter Véniss Béla nagyváradvárosi járásbírói végrehajtót a kősmárki járásbíróshoz helyezte át.

Pályázatok. Pénzügyári szemlési állásra a temesvári pénzügyigazgatóságnál 2 hét alatt, aljegyzői állásra a pécskai járásbírósnál 2 hét alatt, fogalmazógyakornoki állásra a kolozsvári pénzügyigazgatóságnál 3 hét alatt, vámvivatali ellenőri állásra a brassói pénzügyigazgatóságnál 2 hét alatt,

III. oszt. postamesteri állásra Dimburgban (Pozsony) jul. 26-ig, III. oszt. postamesteri állásra Beilán (Trencsénm.) jul. 26-ig, aljegyzői állásra a nagybecskereki törvénytudományi 2. hét alatt, pénzügyári vigyázói állásra a zombori pénzügyigazgatóságnál 8 hét alatt, díjnoki állásra a nagy-enyedi járásbírósnál 2 hét alatt, fogalmazói állásra a lugosi pénzügyigazgatóságnál 2 hét alatt.

MAGYAR JELZÁLOG-HITELBANK

HIRDETmény.

A Magyar Jelzalog-Hitelbank t. c. részvényesei az 1901. július hó 20-ik napján déli fél 12 óraker a bank helyiségeiben (V., Nádor-utca 7. szám) tartandó

rendkívüli közgyűlésre

ezennel tisztelettel meghívhatnak.

NAPIREND.

1. Igazgatósági előterjesztések és határozathozatal ezek tárgyában;
2. Határozathozatal a részvénytőke felemelése tárgyában;
3. Alapszabálymódosítások;
4. Igazgatósági tagok választása.

A részvények letehetőik:

Budapesten: a bank főpénztáránál (V., Nádor-utca 7. szám) és a Magyar Leszámitoló- és Pénzváltóbanknál.
Bécsben: az Union-Banknál.
Párisban: a Société générale pour favoriser le développement du commerce et de l'industrie en France című banknál.

Az Igazgatóság.

Alapszabályok kivonata.

23. §. 20 részvény tulajdona 1 szavazatra jogosít.
 24. §. Részvényesek, kik szavazójogukkal élni akarnak, kötelesek a közgyűlés összeülte előtt legalább 8 nappal részvényeiket titervény mellett letétevényezni; a letétevényezés a bank pénztáránál, vagy más, a hirdalpokban kijelölt helyeken eszközözendő.
 25. §. A szavazójog személyesen, vagy meghatalmazott által gyakorolható. Meghatalmazás csak részvényeseknek adható. Testületek, intézetek és kereskedelmi cégek, továbbá nők és kiskorúak a közgyűlésen törvényes képviselőjük által vehetnek részt, ha azok különben részvényesek nem volnának is. Azoknak, kik szavazójogukat igazolták, a részvények és az utánok járó szavazatok számának megjelölésével ellátott igazoló-jegyek adatnak ki. A részvények a részvényes által sajátkezüleg aláírandó jegyzékek, számszerű sorrendben és pedig a Magyar Jelzalog-Hitelbanknál egy, minden egyéb letéthelyen két példányon bejegyzendők. A letétevényezésről titervényt nyer és a részvények annak idején, a közgyűlés megtartása után, csakis ezen titervény visszaadásá mellett fognak neki kiszolgáltatni.

(Utánnomás nem díjaztatik.)

Titkos betegségek ellen

25 évi, részben katonatorvosi (a bécsi és budapesti katonakórházakban), részben magánorvos tapasztalatai után legmelegebben ajánlható

Dr. KAJDACSY,

v. cs. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos

Electrotherapial rendelő-intézete

IV. Kigyó-utca 5. I. em. Klotild-palota (átjáróház és lift használat).

A legelhanyagoltabb húgycsőfolyásokat, legsúlyosabb húgyhólyagbajokat, bujakóros sebeket, syphilist, az önfertőztetés utóbbait

Eigyengült férfierőt

az orvosi világ által legújabbán oiyannira felkarolt és hatásában páratlan sikerű

Electro-Massage vagy Psychrophor

által, magömléseket, nőknél fehérfoiyást befeeskenedés nélkül, a legmakacsabb bőrbetegségeket, valamint ifjúkori bűnök következtében beállott ideg és ennek utókövetkezményeképp létrejött hátságerebajokat gyógyít a legújabb gyógy-mód szerint alaposan és biztos, állandó sikerrel. Rendel: délelőtti 9 órástól 4 óráig; este 7—8 óráig Nőknek ugy mint férfiaknak külön be és kijárat külön várótermek.

Levelekre díjtalanul amennyi választottuk; esetleg gyógyszerkről is gondoskodva lesz.

Durbints sógor

Mert mondok, ha mán irtak könyvet a lóruil is, gyesnóruil is, miért ne lehetne könyv a sógorruil is? Vagy más szóval ez a könyv főképpen a Durbints sógorral foglalatokodik, benne van a sógor izethalála is még más offiöe kösörves történetök. Egy könyv 1 forint.

Megrendelhető a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában, József-körut 18.

GUMMI-
 és hálhólyag különlegességek valólai francia és angol gyártmány. Tartsa: 1, 2, 3, 4, 5, 6 forinost. Pessarium ovisi-vum 1.50 forint. Kapható a Magyar Orvosi Múszertárban Budapest, Kerepest-ut 32., a Bókus kórházzal szemben. Árjegyzék ingyen, zárt borítékban. 10 fríny megrendelésnél 20% engedmény.

Gummi
 Hálhólyag és gummi, elismert legjobb francia gyártmány, eredeti párisi csomagolásban tucatonként: 2, 4, 6, 8, 10, 12, 16 korona. Capot americain (rövid): 6, 8, 10 korona. Párisi hálhólyag öv-szivacsok 4, 6, 8, 10, 12 korona. Női övszerek (Pely porus), Pessarium oculisvum, Menzina tanár szerint: 3 korona, bevezető hozzá: 3 korona. Diana-öv (havi kötszer) darabonként: 11 kor. Dusan felszerelt raktár: Irrigatorok, bidék, mindennemű suspensoriumok, stb. Újdonság! Női refrekszió: Elismert nőgyógyászok által mint legbiztosabb övszer ajánlva. **Ára 15 kor.** Kimerítő árjegyzékeket zárt borítékban, titkoltárs mellett, díjtalanul küld szét: **KELETI J. orvos-sebész mű-és kötszer-gyár** Budapest, IV., Koronaherceg-utca 17/b. 10 koronás rendelésnél bérmentve; és 20% Árkedvozmény. Meg nem felelő készséggel kirosáltotk.

Angol és amerikai **SPORT-JÁTEKOK** legolcsóbb megbízható beszerzési forrás.
 KÉPES ÁRJEJYZÉKET KIVANATRA BÉRMENTVE KÜLD:
SEFFER ANTAL BUDAPEST, IV. KÁROLY-UTCA 1. boltszám 12. (Körponti városbár). KÖTÉLÁRUK, ZSINEGEK, ZSÁKOK, PONYVÁK. FÜGGŐGYÁK, TORNAESZKÖZÖK és mindennemű HALOK IPARTELEPE. TENNIS-TEREK ELKÉSZÍTÉSE, TORNATERMEK FELSZERELÉSE. GYÁR: VII. BOSNYÁK-UTCA 20. SAJT HÁZ.

Erzsi néni Szakácskönyvei
 a legnépszerűbb és leghasznosabb szakácskönyvek, melyek a szakácsművészetet egy-egy ágát mutatják ki részletesen és az időszerűt páratlanul állanak a szakácsművészet fejlődésében. A hal és vadféle készítése című kötet közel 400 receptet a legkülönbözőbb halak, nemkülönböző rákok, tengeri rákok, csigák, békák elkészítéséről. — Ára kétfve 2 korona. A tésták könyve. Főtt és sült tésták készítésének gyakorlati kézikönyve. Tartalma: herba való tésták, gombócok, félék, metélek, galusák és rétesek, püdingok, koohek és kocsonyák, érmek, torták, tea-áttemények, cukor- és gyümölcsérmek. — Ára kétfve 2 kor. Hogy kell befőzni? A gyümölcs, főzelék stb. befőtt készítésének gyakorlati kézikönyve. Ára kétfve 2 korona. Megrendelhető: Lampel Róbert (Wodianer F. és Fiaj) ca. és kir. könyvkereskedésében, Budapest, Andrássy-ut 21. Kapható minden könyvkereskedésben.

Titkos betegségek
 gyógyítására a specialista legjobban ajánlható számos éven át szerzett gazdag kórházi tapasztalatai alapján **Dr. FABINYI J.** v. kórházi orvos, specialista gyógyít legrovidebb idő alatt biztos sikerrel húgycsőfolyást, hólyagbajokat, bujakóros sebeket, syphilist, ennek következményeit, makros bőrbajokat és az önfertőzésből támadt idegbetegségeket. Meglepi az eredmény ferful gyengeségnél (impotentia) ugy fiatal, mint öregbe egyéneknél. Biztos siker folytán a honorárium utólag is fizethető. Levelekre díjtalanul válassz; kívánatra gyógyszerkek. Lakás: Budapest, Erzsébet-körut 12. sz., (Dohány-utca sarkán, I. emelet). Befárat a lépeónél. Külön várótermek. Rendelés délelőtti 9—3-ig, este 6—8-ig.

Színházak, szórakozó helyek.

FŐVÁROSI NYARI SZÍNHÁZ.

Szombat, 1901. július hó 6-án.

A görög rabszolga.

Operette 3 felvonásban. Irta Owen Hall. Fordították Makai Emil és Pásztor Arpád. Zenéjét szerzeszte Sidney Jones. Kezdeté 7 óraker.

VÁROSLIGETI SZÍNHÖR.

Szombat, 1901. július hó 6-án.

Sziklai Kornél és Láng Etel mint vendég.

Ócska brigadéros.

Látványos böhögés énekekkel és táncokkal egy prologgal és 4 felvonással. Irta Feld Mátyás. Zenéjét összeállította Barna Izso. Kezdeté 7 1/2 óraker.

WULFF EDE CIRKUSZA.

Ma szombaton, július 6-án, este 7 1/2 óraker:

Nagy külön előadás.

Óriási sikere az újonnan szerződött specialitásoknak.

The Hartley Wonders

nagyszerű hordóugrók.

MISS CHRISTINE

csodálatosan idomított kutyáival és majmaival,

ezenkívül fellép az egész művészszenvedély.

Még csak rövid ideig:

Utazás a Kárpátokban.

Diszes kiállítású manége-színjáték.

Holnap vasárnap

d. u. 4 és este 7 1/2-kor **2 nagy előadás.**

ŐS-BUDAVARA

Ma, szombaton, 1901. július 6-án, fényes kivilágítás mellett a nagy színpadon

kitünő új Varieté-műsor

Les Alexandros, a jelenkor legjobb akrobatái, La és Do, francia utcai énekesek, The Oltos, angol kórnagy akrobaták. Les Gignac, irófás francia párdalok, The 5 sisters Lorisson, angol énekesnők és a többi különlegességek fellépése. A m. kir. budapesti honvéderkerületi zenekar hangversenye. Ben-All-Bey varázsszínháza, a Follies Caprice vendéglátóka új műsorral. — Amerikai senting ránk. — Olasz benszöglet zenekar. Belpóráll 30 fillér. Gyermekeknek 12 Áruval 20 fillér. Kedvezményes jegyek az egész időszakban kaphatók. — A földalatti villamos az egész 1/2 óráig kölkedik. — Társasokcsik egész éjjel.

Leltár előtt

kivételes olcsó árak!

Legujabb mintájú volók mtrje	15 kr.
Nyers battiszt vászon	13 "
Féher áttört battiszt	18 "
Szines francia battisztok	25 "
Francia gyapju delain	55 "
Pongés selyem sima és mintázott mtrje	68 "
Sima Liberty-selyem utcal és alkalmi ruhákra méterje	75 "

WEINER MÁTYÁS

nőldivatruháza
Budapest, Andrássy-út 3. sz.
Minták a vidékre ingyen és bérmentve.

KÖRUTI FÜRDŐ

GOZMOSO

Erzsébet-körút 51.
A gőzműsoda gyorsan és pontosan teljesíti megbízását.

BAYER-féle

Magyar turista-tapasz

Tyukszem, borkerég és borkeményedés

ellen biztosan és gyorsan ható szer.
1 eredeti tekercs 80 fill.
1 korona beküldése mellett bérmentve.
Kapható a legtöbb gyógyszerárban, drogueriákban és a tapasz gyártójánál
Vöröskereszt gyógyszerár
Budapest, VI. Andrássy-út 84.

Budapesti Kereskedelmi Akadémia

1901/1902. évben negyvenötödik évfolyamát nyitja meg. Új szervezete szerint az intézet két tagozatra oszlik: a) A Budapesti Kereskedelmi Akadémia felső kereskedelmi iskolájára, melybe a beiratások az V. ker. Alkotmány-utca 11. sz. a. levő iskolai épületben szeptember 2-től 5-ig naponként a délelőtti órákban tartanak. b) A Budapesti Kereskedelmi Akadémia akadémiái tanfolyamára, melybe a hallgatók csak érettségi bizonyítványok alapján ugyanott szeptember 7-től 10-ig iratnak be. Az intézet szervezeteit, főveléti főtételeit, alapítványi és tandíjmentes helyei, ösztöndíjait stb. tárgyazó tudósításokat kívánatra mindenkinek megküldi a Budapesti Kereskedelmi Akadémia igazgatósága (V. Alkotmány-utca 11.)

Kirándulók figyelmébe!

Papp József a „Mátyás királyhoz” című nagyvendéglőjében Visegrádon minden vasár- és ünnepnapon nagy katonahangversenyt az Arnyékos kerthelyiségben. Legjobb szórakoztató hely kirándulók részére. Table d'hôte-jegyek (Áll 4 tal 600) 1 frt. kaphatók a Magyar Folyam és Tengorhajózási Társulat titkárságánál (budapesti hajóállomás). Kényelmes közlekedés hajóval és vasúton. Kiváló tisztelettel PAPP JÓZSEF, vendéglős.

Legszébb Legjobb Legolcsóbb

PAP PAP PAP

szépség, matrac és kárpitosárny gyáros, szőnyeg, függöny, vabutor stb. nagy raktára
Budapest, VII. Erzsébet-körút 20.
Arjegyeket kívánatra ingyen és bérmentve küldök. Vidéki megrendelések pontosan eszakteljesítenek, nem teszek árak kísérletetnek. vasár a nótus visszatartok.

Képes levelezőlapok

legkedveltebb budapesti színésznők
brom-észelt kivitelű arc-képevel díszítve.
Páratlan szép gyűjtemény.
Eddig megjelent 4 sorozat. Egy sorozat 12 darab tartalmaz. Ára bérmentes ajánlati küldéssel 1 frt 80 kr. (3 K. 60 fill.). Az összeg beküldése után küldi „Budapesti Napló” kiadóhivatala
József-körút 18. sz.
Aki mind a négy sorozatot megszerzi, hozzája, az 48 helyett 62 képet kap.
D.
Berzetei Ilona
Eltős Stefánia
Fedák Sári
Gazsi Marika
Gombaszögi Margit
Hegyi Aranka
Kápolnai Irén
Kürty Klára
Márkus Emília
Málna Rózi
Pewny Irén
Török Irma

REMEKIRÓK KÉPES KÖNYVTÁRA

A magyar és világirodalom kincsesháza. Szerkeszti: RADÓ ANTAL.

Nemzetünk műveltsége immár hála istennek annyira megerősödött, hogy alig van e hazában család, a mely butorsága mellőshetetlen részének ne tartaná a könyvszekrényét vagy legalább a szerény könyvespolcát. De azaz sok helyütt nincsenek még tisztában, milyen könyvek valók e helyre? Nos hát, e kérdésre csak egy válasz lehet: a családi könyvtárba első sorban azok a könyvek valók, melyek az emberi szellem termékeinek színterét adják, melyeket évezredek, évszázadok, vagy legalább nemzedékek magasztalása hirdettek, melyeket így a múlt már ugyiszólván szentesített, melyeknek ismerete nélkül iskolázott ember képzései sem lehet. Azokat az írások, kik ilyen könyveket tudtak teremteni, klasszikusoknak, magyar szóval **remekiróknak** hívják. Ezek az írások, kiknek munkái nem hiányozhatnak egyetlen művelti házból sem. E remekirók legjobb alkotásainak fog állani az a **Remekirók Képes Könyvtára**, melyet az alábbiakban megismertünk, s melynek küldő díszjele is méltó lesz azokhoz a szellemi kincsekhez, melyeket tartalmazni fog.

Természetes, hogy mindenek előtt a magyar irodalom nagy nevei fogják ékesíteni e gyűjteményt. Zrínyi Miklóstól Petőfi Sándorig a hány dicső írása volt szerzőinknek: valamennyi ott lesz e sorozatban. Ott lesz könyveink élén az aranykor, ott lesz **elsőhöz rajza**, a legkiválóbb szakemberek tollából, ott lesz **Jegyzetek és magyarázatok** formájában minden, a mi teljes megértésükhöz szükséges.

De be lehet-e érni ennivel, pusztán nemzetünk irodalmának ismeretével? Azok a nagy nevek, melyek idegen országok költészetének, művészetének, hiányozhatnak-e a művelti magyar család könyvtárából? Nem! Homer, Shakespeare, Göthe a még sokan mások nem pusztán egyetlen nemzeté; a világirodalom héroszai ők, kiket minden nemzet magáévá tett, átülteve őket nyelvére. Ezeket is adnia kell **Képes Könyvtárunknak**; megjelö-

fordításban, a hol van ilyen jó, új fordításban, a hol a megjelölvők elavultak vagy más okokból nem megfelelőek. S itt sem fog hiányozni minden iról elől az aranykor, a magvas bevezetésétől és munkásságától, valamint nem fognak hiányozni a bőséges jegyzetek, melyek azt a művet könnyen megértetővé legyek mindenkire nézve.

Mindkét részlet vállalatunknak, a magyar remekirókat épügy, mint az idegeneket, képekkel díszítjük. Ez illusztrációk nemcsak az olvasó képzelőtehetségének lesznek segítségére, elbe vezetésre a költői munkák legzsebb részelt: hanem mint előrangú magyar művészek rajzai, önmagukban is értékesek lesznek. A könyvek, természetesen, mind egyforma alakban, egyforma szép és tiszta nyomással és egyforma díszes bekötési táblában jelennek meg, rajta az illető író **arany-domborművi medallion-arc-képeivel**. Így a könyvszekrénynek nemcsak tartalma, hanem külsejüknél fogva is feltűnő ékességű lesznek.

Noha a vállalat fontosabb programja szerint a **Remekirók Képes Könyvtára** egységes, szerves gyűjtemény lesz: mindazonáltal az egyes remekirók külön is, mint teljes, befejezett munkák kerülnek könyvtárunkra. Senki sem lesz kénytelen minden kötetet megvásárolni, ellenben mindenki megvehet egy-egy remekirót magának is.

A kötetek ára a lehető legolcsóbb lesz. Ára egy-egy illusztrált kötetnek főve legfeljebb 2 kor., díszkötésben 3 korona, de azt a csekély ártis szabadságában lesz a vévők részletekben törleszteli. Minden évben **négy kötet** megjelenése van terbe véve, de remélhetőleg ennél többet is fogunk kihozni.

Az eddig megjelent két első kötet, **Petőfi Sándor Kötetmánya**, kapható minden hazai könyvkereskedésben.

A vállalat úgy a maga teljességében, valamint **köteteket külön-külön is**, megrendelhető minden könyvkereskedésben.

Az első két kötet már megjelent. Címök:

I. II. **Petőfi Sándor Összes Kötetmánya**. Életrajzi bevezetéssel ellátta Dr. Ferenczi Zoltán. 52 egész oldalas illusztrációval ellátta Neogrády, Tull, Tolodgy, Akantiez. Ára a két díszkötetnek 10 kor.

A következő kötetek lesznek:

III. IV. **Kisfaludy Sándor Összes Kötetmánya**. Életrajzi bevezetéssel ellátta Zilahy Károly Gála. (Sajtó alatt.)

V. **Tóth Kálmán** Kötetmánya.

VI. **Göthe**. Faust. Ford. b. Döczy Lajos.

VII. **Molière Remekei**. I. rész. A főnévny. — Dandin György. — A könyvszekrény. — A botanikus doktor. Ford. az első három Haveli Sándor, az utolsó Gáborányi Árp. d.

VIII. **BAIKES Kelemen** Törökországi Loveli. Kiadja Bánczói József.

IX. **Tóth Ede** Összes művei.

X. **Musset Alfréd** Válogatott Remekei: Kötetmánya. Elbeszélések, Szindarabok. Ford. Radó Antal.

XI. **Zrínyi Miklós** Összes Munkái.

Azútan terbe vannak véve: **Kasinczy, Bersenyi, Csokonai, Kisfaludy Károly, Kölcsey** remekei; az idegen irodalmakból: **Homeros** Iliás és Odysseia, **Kemp József** fordításában; **Shakespeare** remekei, **Leopardi** válogatott verses és prózai munkái, **Byron** válogatott költeményei, **Ibsen** legjobb drámái stb. — egytől egyig a világirodalom legnagyobb nevei, a nemzetek műveltségének legfényesebb szövegeinek. Abban a tudatban, hogy ez újabb vállalatunk megindításával a **nemzeti kultúrának** nagy és fontos szolgálatot teszünk, ajánljuk azt a magyar háza pártfogásába!

LAMPÉL R. (WODIANER F. ÉS FIAI) CS. ÉS KIR. UDVARI KÖNYVKERESKEDÉSE, BUDAPEST, ANDRÁSSY-ÚT 21.

ÉN ZT

SORSJEGYEKRE
ÉRTÉKPAPIROKRA
(visszafejtethető teljes és részletben is) bármily összeget igen olcsón ad
Kováry Armin
bank- és váltó-üzlet
székhely: Pest, V. ker. Fehérvári-utca 2.
IV. ker. Fehérvári-utca 2.
Gróf Czirák-palota.

BUTOR

jó, szolid kivitelben,
előnyös
részletfizetésre.
Náthán Ignác
kártyos- és asztalos
butor egyedül főraktár
VII. ker.
Erzsébet-körút 23.
Arjegyeket vidékre ingyen és bérmentve
Legjobb
Szegedi Szakácskönyv.
Megjelent a
Szegedi Új Szakácskönyv.
Irta:
Szekula Teréz
ötöttsöt hátrétt és javított kiadás.
Ára 4 kemény kötésben 4 korona. Az összeg előzetes elküldése után bérmentes szállítás.
Kapható a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában.

Minden szó egyszeri belkötésére nonpareille betűkből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Levélbeli tudakozódásra ingyen adunk felvilágosítást, csak a válasza szükséges bélyegzet kell mellékelni. Tudakozódásoknál a hirdetés számát a kiadóhivatallal mindig közölni kell.

Apró hirdetések... Breuer nővérek... Engelmann Mór...

Breuer nővérek... Engelmann Mór...

Franko Pál... Jambrikovits... Eckstein Bernát...

Fischer J. D... Goldberger A. V... Haasenstein és Vogler...

Leopold Gyula... Mezei Antal... Schwarcz József...

Tenczer Gyula... Sikray Samu... Kernberg Rozália...

Imf. Nagel Ottó... Nemetsék A. J... Rehoczki Ilona...

Szántó Mór... Sopronyi V... Schönwald Ferencné...

Toldi Lajos... Zipser és König... Benda Józsefné...

Deutsch Miksané... Weitzenfeld Jakab... Goldgruber Mór...

Edesem... Válasz... Házaszág... Vilja Bűfűden!

Majdnem egészen új... Kereslet... Házmesteri...

Pénztárnok... Egy intelligens... 2 vagy 3 Wertheim...

Egy 20-21 éves... Villát... 1000 korona... Fialat francia...

KINÁLAT... Intelligens nő... Érettségizett egyén... Privát kutató...

Váltókészlet... Orvossal... Eladó ház... Cimbalom...

Augustus elcséjére... Butorok... Pénzszekrény... Butor...

Kőser zsir... Villa Bűfűden!... Majdnem egészen új... Kereslet...

Házmaszter... Vilja Bűfűden!... Majdnem egészen új... Kereslet...

Majdnem egészen új... Kereslet... Házmesteri...

Kereslet... Házmesteri... Vilja Bűfűden!...

Vilja Bűfűden!... Majdnem egészen új... Kereslet...

Majdnem egészen új... Kereslet... Házmesteri...

Kereslet... Házmesteri... Vilja Bűfűden!...

Vilja Bűfűden!... Majdnem egészen új... Kereslet...

Majdnem egészen új... Kereslet... Házmesteri...

Kereslet... Házmesteri... Vilja Bűfűden!...

Vilja Bűfűden!... Majdnem egészen új... Kereslet...

Majdnem egészen új... Kereslet... Házmesteri...

Kereslet... Házmesteri... Vilja Bűfűden!...

Vilja Bűfűden!... Majdnem egészen új... Kereslet...

Majdnem egészen új... Kereslet... Házmesteri...

Kereslet... Házmesteri... Vilja Bűfűden!...

Vilja Bűfűden!... Majdnem egészen új... Kereslet...

Majdnem egészen új... Kereslet... Házmesteri...

Kereslet... Házmesteri... Vilja Bűfűden!...

Vilja Bűfűden!... Majdnem egészen új... Kereslet...

Majdnem egészen új... Kereslet... Házmesteri...

Kereslet... Házmesteri... Vilja Bűfűden!...

Vilja Bűfűden!... Majdnem egészen új... Kereslet...

Majdnem egészen új... Kereslet... Házmesteri...

Kereslet... Házmesteri... Vilja Bűfűden!...

Vilja Bűfűden!... Majdnem egészen új... Kereslet...

Majdnem egészen új... Kereslet... Házmesteri...

Kereslet... Házmesteri... Vilja Bűfűden!...

Vilja Bűfűden!... Majdnem egészen új... Kereslet...

Majdnem egészen új... Kereslet... Házmesteri...

Kereslet... Házmesteri... Vilja Bűfűden!...

Vilja Bűfűden!... Majdnem egészen új... Kereslet...

Tátra-Louniczon... Gőzelepőrkészletek... Telket... Csinosan... Kerékpárokat... Singer-varrógépek... Elegánsan... Svábhegyen... Csalos... Butor... A ki hegedűt... Egy széprás... Hegedű... Egy új... Varrásokat... Zongora... Kőser zsir... Villa Bűfűden!... Cimbalmozni... Ruha-varró... Cimbalmozni... Ruha-varró... Cimbalmozni...

Telket... Csinosan... Kerékpárokat... Singer-varrógépek... Elegánsan... Svábhegyen... Csalos... Butor... A ki hegedűt... Egy széprás... Hegedű... Egy új... Varrásokat... Zongora... Kőser zsir... Villa Bűfűden!... Cimbalmozni... Ruha-varró... Cimbalmozni... Ruha-varró... Cimbalmozni...

Csalos... Kerékpárokat... Singer-varrógépek... Elegánsan... Svábhegyen... Csalos... Butor... A ki hegedűt... Egy széprás... Hegedű... Egy új... Varrásokat... Zongora... Kőser zsir... Villa Bűfűden!... Cimbalmozni... Ruha-varró... Cimbalmozni... Ruha-varró... Cimbalmozni...

Elegánsan... Svábhegyen... Csalos... Butor... A ki hegedűt... Egy széprás... Hegedű... Egy új... Varrásokat... Zongora... Kőser zsir... Villa Bűfűden!... Cimbalmozni... Ruha-varró... Cimbalmozni... Ruha-varró... Cimbalmozni...

Svábhegyen... Csalos... Butor... A ki hegedűt... Egy széprás... Hegedű... Egy új... Varrásokat... Zongora... Kőser zsir... Villa Bűfűden!... Cimbalmozni... Ruha-varró... Cimbalmozni... Ruha-varró... Cimbalmozni...

Csalos... Butor... A ki hegedűt... Egy széprás... Hegedű... Egy új... Varrásokat... Zongora... Kőser zsir... Villa Bűfűden!... Cimbalmozni... Ruha-varró... Cimbalmozni... Ruha-varró... Cimbalmozni...

Butor... A ki hegedűt... Egy széprás... Hegedű... Egy új... Varrásokat... Zongora... Kőser zsir... Villa Bűfűden!... Cimbalmozni... Ruha-varró... Cimbalmozni... Ruha-varró... Cimbalmozni...

A ki hegedűt... Egy széprás... Hegedű... Egy új... Varrásokat... Zongora... Kőser zsir... Villa Bűfűden!... Cimbalmozni... Ruha-varró... Cimbalmozni... Ruha-varró... Cimbalmozni...

Egy széprás... Hegedű... Egy új... Varrásokat... Zongora... Kőser zsir... Villa Bűfűden!... Cimbalmozni... Ruha-varró... Cimbalmozni... Ruha-varró... Cimbalmozni...

Hegedű... Egy új... Varrásokat... Zongora... Kőser zsir... Villa Bűfűden!... Cimbalmozni... Ruha-varró... Cimbalmozni... Ruha-varró... Cimbalmozni...

Egy új... Varrásokat... Zongora... Kőser zsir... Villa Bűfűden!... Cimbalmozni... Ruha-varró... Cimbalmozni... Ruha-varró... Cimbalmozni...

Varrásokat... Zongora... Kőser zsir... Villa Bűfűden!... Cimbalmozni... Ruha-varró... Cimbalmozni... Ruha-varró... Cimbalmozni...

Zongora... Kőser zsir... Villa Bűfűden!... Cimbalmozni... Ruha-varró... Cimbalmozni... Ruha-varró... Cimbalmozni...

Kőser zsir... Villa Bűfűden!... Cimbalmozni... Ruha-varró... Cimbalmozni... Ruha-varró... Cimbalmozni...

Villa Bűfűden!... Cimbalmozni... Ruha-varró... Cimbalmozni... Ruha-varró... Cimbalmozni...

Cimbalmozni... Ruha-varró... Cimbalmozni... Ruha-varró... Cimbalmozni...

Ruha-varró... Cimbalmozni... Ruha-varró... Cimbalmozni... Ruha-varró... Cimbalmozni...

Cimbalmozni... Ruha-varró... Cimbalmozni... Ruha-varró... Cimbalmozni...

Ruha-varró... Cimbalmozni... Ruha-varró... Cimbalmozni... Ruha-varró... Cimbalmozni...

Cimbalmozni... Ruha-varró... Cimbalmozni... Ruha-varró... Cimbalmozni...

Ruha-varró... Cimbalmozni... Ruha-varró... Cimbalmozni... Ruha-varró... Cimbalmozni...

Cimbalmozni... Ruha-varró... Cimbalmozni... Ruha-varró... Cimbalmozni...

Ruha-varró... Cimbalmozni... Ruha-varró... Cimbalmozni... Ruha-varró... Cimbalmozni...

Cimbalmozni... Ruha-varró... Cimbalmozni... Ruha-varró... Cimbalmozni...

Ruha-varró... Cimbalmozni... Ruha-varró... Cimbalmozni... Ruha-varró... Cimbalmozni...

Cimbalmozni... Ruha-varró... Cimbalmozni... Ruha-varró... Cimbalmozni...

Ruha-varró... Cimbalmozni... Ruha-varró... Cimbalmozni... Ruha-varró... Cimbalmozni...

Cimbalmozni... Ruha-varró... Cimbalmozni... Ruha-varró... Cimbalmozni...

Ruha-varró... Cimbalmozni... Ruha-varró... Cimbalmozni... Ruha-varró... Cimbalmozni...

Cimbalmozni... Ruha-varró... Cimbalmozni... Ruha-varró... Cimbalmozni...

Ruha-varró... Cimbalmozni... Ruha-varró... Cimbalmozni... Ruha-varró... Cimbalmozni...

Cimbalmozni... Ruha-varró... Cimbalmozni... Ruha-varró... Cimbalmozni...

Ruha-varró... Cimbalmozni... Ruha-varró... Cimbalmozni... Ruha-varró... Cimbalmozni...

Cimbalmozni... Ruha-varró... Cimbalmozni... Ruha-varró... Cimbalmozni...

Ruha-varró... Cimbalmozni... Ruha-varró... Cimbalmozni... Ruha-varró... Cimbalmozni...

Cimbalmozni... Ruha-varró... Cimbalmozni... Ruha-varró... Cimbalmozni...

Ruha-varró... Cimbalmozni... Ruha-varró... Cimbalmozni... Ruha-varró... Cimbalmozni...

Valódi Echo-Phono... Vadász-fegyver... Mindenkin segítve... Kence... DEUTSCH BERNAT... Vidor Marcel... FORRO... ÉJSZAKAK... Kerékpárokat... Új Petőfi...

Vadász-fegyver... Mindenkin segítve... Kence... DEUTSCH BERNAT... Vidor Marcel... FORRO... ÉJSZAKAK... Kerékpárokat... Új Petőfi...

Mindenkin segítve... Kence... DEUTSCH BERNAT... Vidor Marcel... FORRO... ÉJSZAKAK... Kerékpárokat... Új Petőfi...

Kence... DEUTSCH BERNAT... Vidor Marcel... FORRO... ÉJSZAKAK... Kerékpárokat... Új Petőfi...

DEUTSCH BERNAT... Vidor Marcel... FORRO... ÉJSZAKAK... Kerékpárokat... Új Petőfi...

Vidor Marcel... FORRO... ÉJSZAKAK... Kerékpárokat... Új Petőfi...

FORRO... ÉJSZAKAK... Kerékpárokat... Új Petőfi...

ÉJSZAKAK... Kerékpárokat... Új Petőfi...

Kerékpárokat... Új Petőfi...

Új Petőfi...

Új Petőfi...

Új Petőfi...

Új Petőfi...

Új Petőfi...

Új Petőfi...

Új Petőfi...

Új Petőfi...

Új Petőfi...

Új Petőfi...

Új Petőfi...

Új Petőfi...

Új Petőfi...

Új Petőfi...

Új Petőfi...

Új Petőfi...

Új Petőfi...

Új Petőfi...

Új Petőfi...

Új Petőfi...

Új Petőfi...

Új Petőfi...

Új Petőfi...

Új Petőfi...

Új Petőfi...

Új Petőfi...

Új Petőfi...

Új Petőfi...

Kevés gond! Kevés aggodalom! Budapesti Naplóra előfizet, mert nagy megnyugvást szerez a tudat, hogy 2000 koronára van biztosítva baleset ellen mindaddig, míg előfizetése érvényben van.

Budapesti Naplóra előfizet, mert nagy megnyugvást szerez a tudat, hogy 2000 koronára van biztosítva baleset ellen mindaddig, míg előfizetése érvényben van.

nyugtalanítja az embert, ha a Budapesti Naplóra előfizet, mert nagy megnyugvást szerez a tudat, hogy 2000 koronára van biztosítva baleset ellen mindaddig, míg előfizetése érvényben van.

Előfizetése érvényben van, ha a Budapesti Naplóra előfizet, mert nagy megnyugvást szerez a tudat, hogy 2000 koronára van biztosítva baleset ellen mindaddig, míg előfizetése érvényben van.

Előfizetése érvényben van, ha a Budapesti Naplóra előfizet, mert nagy megnyugvást szerez a tudat, hogy 2000 koronára van biztosítva baleset ellen mindaddig, míg előfizetése érvényben van.

Előfizetése érvényben van, ha a Budapesti Naplóra előfizet, mert nagy megnyugvást szerez a tudat, hogy 2000 koronára van biztosítva baleset ellen mindaddig, míg előfizetése érvényben van.

Előfizetése érvényben van, ha a Budapesti Naplóra előfizet, mert nagy megnyugvást szerez a tudat, hogy 2000 koronára van biztosítva baleset ellen mindaddig, míg előfizetése érvényben van.

Előfizetése érvényben van, ha a Budapesti Naplóra előfizet, mert nagy megnyugvást szerez a tudat, hogy 2000 koronára van biztosítva baleset ellen mindaddig, míg előfizetése érvényben van.

Előfizetése érvényben van, ha a Budapesti Naplóra előfizet, mert nagy megnyugvást szerez a tudat, hogy 2000 koronára van biztosítva baleset ellen mindaddig, míg előfizetése érvényben van.

Előfizetése érvényben van, ha a Budapesti Naplóra előfizet, mert nagy megnyugvást szerez a tudat, hogy 2000 koronára van biztosítva baleset ellen mindaddig, míg előfizetése érvényben van.

Előfizetése érvényben van, ha a Budapesti Naplóra előfizet, mert nagy megnyugvást szerez a tudat, hogy 2000 koronára van biztosítva baleset ellen mindaddig, míg előfizetése érvényben van.

Előfizetése érvényben van, ha a Budapesti Naplóra előfizet, mert nagy megnyugvást szerez a tudat, hogy 2000 koronára van biztosítva baleset ellen mindaddig, míg előfizetése érvényben van.

Előfizetése érvényben van, ha a Budapesti Naplóra előfizet, mert nagy megnyugvást szerez a tudat, hogy 2000 koronára van biztosítva baleset ellen mindaddig, míg előfizetése érvényben van.

Előfizetése érvényben van, ha a Budapesti Naplóra előfizet, mert nagy megnyugvást szerez a tudat, hogy 2000 koronára van biztosítva baleset ellen mindaddig, míg előfizetése érvényben van.

Előfizetése érvényben van, ha a Budapesti Naplóra előfizet, mert nagy megnyugvást szerez a tudat, hogy 2000 koronára van biztosítva baleset ellen mindaddig, míg előfizetése érvényben van.

Előfizetése érvényben van, ha a Budapesti Naplóra előfizet, mert nagy megnyugvást szerez a tudat, hogy 2000 koronára van biztosítva baleset ellen mindaddig, míg előfizetése érvényben van.

Előfizetése érvényben van, ha a Budapesti Naplóra előfizet, mert nagy megnyugvást szerez a tudat, hogy 2000 koronára van biztosítva baleset ellen mindaddig, míg előfizetése érvényben van.

Előfizetése érvényben van, ha a Budapesti Naplóra előfizet, mert nagy megnyugvást szerez a tudat, hogy 2000 koronára van biztosítva baleset ellen mindaddig, míg előfizetése érvényben van.

Előfizetése érvényben van, ha a Budapesti Naplóra előfizet, mert nagy megnyugvást szerez a tudat, hogy 2000 koronára van biztosítva baleset ellen mindaddig, míg előfizetése érvényben van.

Előfizetése érvényben van, ha a Budapesti Naplóra előfizet, mert nagy megnyugvást szerez a tudat, hogy 2000 koronára van biztosítva baleset ellen mindaddig, míg előfizetése érvényben van.

Előfizetése érvényben van, ha a Budapesti Naplóra előfizet, mert nagy megnyugvást szerez a tudat, hogy 2000 koronára van biztosítva baleset ellen mindaddig, míg előfizetése érvényben van.

Előfizetése érvényben van, ha a Budapesti Naplóra előfizet, mert nagy megnyugvást szerez a tudat, hogy 2000 koronára van biztosítva baleset ellen mindaddig, míg előfizetése érvényben van.

Előfizetése érvényben van, ha a Budapesti Naplóra előfizet, mert nagy megnyugvást szerez a tudat, hogy 2000 koronára van biztosítva baleset ellen mindaddig, míg előfizetése érvényben van.

Előfizetése érvényben van, ha a Budapesti Naplóra előfizet, mert nagy megnyugvást szerez a tudat, hogy 2000 koronára van biztosítva baleset ellen mindaddig, míg előfizetése érvényben van.

Előfizetése érvényben van, ha a Budapesti Naplóra előfizet, mert nagy megnyugvást szerez a tudat, hogy 2000 koronára van biztosítva baleset ellen mindaddig, míg előfizetése érvényben van.

Előfizetése érvényben van, ha a Budapesti Naplóra előfizet, mert nagy megnyugvást szerez a tudat, hogy 2000 koronára van biztosítva baleset ellen mindaddig, míg előfizetése érvényben van.

Előfizetése érvényben van, ha a Budapesti Naplóra előfizet, mert nagy megnyugvást szerez a tudat, hogy 2000 koronára van biztosítva baleset ellen mindaddig, míg előfizetése érvényben van.

Előfizetése érvényben van, ha a Budapesti Naplóra előfizet, mert nagy megnyugvást szerez a tudat, hogy 2000 koronára van biztosítva baleset ellen mindaddig, míg előfizetése érvényben van.

Előfizetése érvényben van, ha a Budapesti Naplóra előfizet, mert nagy megnyugvást szerez a tudat, hogy 2000 koronára van biztosítva baleset ellen mindaddig, míg előfizetése érvényben van.

Előfizetése érvényben van, ha a Budapesti Naplóra előfizet, mert nagy megnyugvást szerez a tudat, hogy 2000 koronára van biztosítva baleset ellen mindaddig, míg előfizetése érvényben van.

Előfizetése érvényben van, ha a Budapesti Naplóra előfizet, mert nagy megnyugvást szerez a tudat, hogy 2000 koronára van biztosítva baleset ellen mindaddig, míg előfizetése érvényben van.

Előfizetése érvényben van, ha a Budapesti Naplóra előfizet, mert nagy megnyugvást szerez a tudat, hogy 2000 koronára van biztosítva baleset ellen mindaddig, míg előfizetése érvényben van.

Előfizetése érvényben van, ha a Budapesti Naplóra előfizet, mert nagy megnyugvást szerez a tudat, hogy 2000 koronára van biztosítva baleset ellen mindaddig, míg előfizetése érvényben van.

Előfizetése érvényben van, ha a Budapesti Naplóra előfizet, mert nagy megnyugvást szerez a tudat, hogy 2000 koronára van biztosítva baleset ellen mindaddig, míg előfizetése érvényben van.

Előfizetése érvényben van, ha a Budapesti Naplóra előfizet, mert nagy megnyugvást szerez a tudat, hogy 2000 koronára van biztosítva baleset ellen mindaddig, míg előfizetése érvényben van.

Előfizetése érvényben van, ha a Budapesti Naplóra előfizet, mert nagy megnyugvást szerez a tudat, hogy 2000 koronára van biztosítva baleset ellen mindaddig, míg előfizetése érvényben van.

Előfizetése érvényben van, ha a Budapesti Naplóra előfizet, mert nagy megnyugvást szerez a tudat, hogy 2000 koronára van biztosítva baleset ellen mindaddig, míg előfizetése érvényben van.

A hirdetőkre díjmentesen ad felvilágosítást a kiadóhivatal: József-körút 18. szám.

En Csillag Anna! Keresek lakást... Aki lakást keres... vagy kiadó lakása... van... Egy tégely ára 1, 2, 3 és 5 forint... Szétküldés naponta a pénz előleges beküldése vagy utánvétel mellett az egész világba a gyárból, a hova a rendelés címződik.

Aki személyzetet keres vagy hely nélkül van... T. Csillag Anna úrnőnek! Sziveskedjen 6 tégelyt elismert hajnévesítő kenőcséből küldeni utánvétellel alanti címre: Gavriliu-Auersperg grófné Schloss Gleichenberg-Gratz.

Aki valamit venni vagy eladni akar... T. Csillag Anna úrnőnek! Kérem címemre ismét 2 tégelyt kitűnő hajnévesítő kenőcséből postautánvétellel küldeni. Baumgarten Emil Steyer.

Aki a legjobb eredményt érheti el a Budapesti Napló apróhirdetéseit... T. Csillag Anna úrnőnek! Kérem címemre egy tégelyt kitűnő hajnévesítő kenőcséből küldeni. Lovag Lieb Jajos Reichenberg.

Aki a legjobb eredményt érheti el a Budapesti Napló apróhirdetéseit... T. Csillag Anna úrnőnek! Kérem címemre egy tégelyt kitűnő hajnévesítő kenőcséből küldeni. Sandrock Adél színésznő.

Aki a legjobb eredményt érheti el a Budapesti Napló apróhirdetéseit... T. Csillag Anna úrnőnek! Kérem címemre egy tégelyt kitűnő hajnévesítő kenőcséből küldeni. T. C.

Aki a legjobb eredményt érheti el a Budapesti Napló apróhirdetéseit... T. Csillag Anna úrnőnek! Kérem címemre egy tégelyt kitűnő hajnévesítő kenőcséből küldeni. Tisztelettel kérem nekem egy tégelyt kitűnő hajnévesítő kenőcséből postautánvétellel küldeni. Gróf Starhemberg Guidó, Kúpsód.

Aki a legjobb eredményt érheti el a Budapesti Napló apróhirdetéseit... T. Csillag Anna úrnőnek! Kérem címemre egy tégelyt kitűnő hajnévesítő kenőcséből küldeni. T. Csillag Anna úrnőnek! Kérem nekem kiváló kenőcséből 3 tégelyt küldeni. Ebensteini Girard Jakab Triest.

Aki a legjobb eredményt érheti el a Budapesti Napló apróhirdetéseit... T. Csillag Anna úrnőnek! Kérem címemre egy tégelyt kitűnő hajnévesítő kenőcséből küldeni. T. Csillag Anna úrnőnek! Kérem címemre egy tégelyt kitűnő hajnévesítő kenőcséből küldeni. Hohenlohe herceg, szül. Salmhgnó, Alt-Aussee.

Aki a legjobb eredményt érheti el a Budapesti Napló apróhirdetéseit... T. Csillag Anna úrnőnek! Kérem címemre egy tégelyt kitűnő hajnévesítő kenőcséből küldeni. T. Csillag Anna úrnőnek! Kérem címemre egy tégelyt kitűnő hajnévesítő kenőcséből küldeni. Reinhold Schweng L.-né, cs. és kapitány neje, Prága.

Aki a legjobb eredményt érheti el a Budapesti Napló apróhirdetéseit... T. Csillag Anna úrnőnek! Kérem címemre egy tégelyt kitűnő